

**Avioituminen ulkomaalaisten kanssa Turussa ja Helsingissä
vuosina 1826–1853**

Marika Norri

Pro gradu -tutkielma

Turun yliopisto

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Suomen historia

Huhtikuu 2018

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Tutkielmani aiheena ovat Turussa ja Helsingissä ulkomaalaisten kanssa solmitut avioliitot 1826–1853. Kyseessä on lyhyen aikavälin vertaileva demografinen eli väestöhistoriallinen tutkimus. Suomen siirryttyä osaksi Venäjän valtakuntaa tapahtui maassamme useita muutoksia. Aiemmin pelkästään luterilainen alue muuttui monikulttuuriseksi ja maahan alkoi virrata useita eri uskontoja ja säätyjä edustavia muuttajia eri maista. Tämä heijastui luonnollisesti myös Suomessa solmittuihin avioliittoihin lisäten seka-avioliittojen määrää. Tältä kannalta katsottuna vuosi 1812 oli tärkeä. Keisari antoi asetuksen, jossa sallittiin kansallisuuksien rajat ylittävät avioliitot Suomen asukkaiden ja muiden Venäjän alamaisten välillä.

Seka-avioliittoja tutkittiin niin sanottuna esiteollisena aikana Turun palosta 1800-luvun puoliväliin. Siirtyminen esiteolliseen eli esi-industriaaliseen aikaan ei tapahtunut yhdellä rysäyksellä, vaan yhteiskunnassa oli jäljellä sääty-yhteiskunnan piirteitä tutkittavana ajanjaksona. Suurimmat ryhmät, joiden kanssa avioituttiin, olivat venäläiset, ruotsalaiset ja saksalaiset. Suomen suuriruhtinaskuntaan (1809–1917) muutti venäläisiä sotilaita noin 40 000, siviilityöläisiä ja liikemiehiä noin 6 000. Monet heistä olivat kauppiaita, joita oli jo 1700-luvulta alkaen asettunut vakituisesti Suomeen.

Lähtökohtana oli tutkia a) minkä maalaisia ulkomaalaiset aviopuolisot olivat, b) mitä sosiaalista ryhmää he edustivat, c) mitä ammattia he edustivat, d) mitä eroja oli ulkomaalaisten aviopuolisoiden ammattiryhmitysten välillä Helsingissä ja Turussa, e) suomalaisen aviopuolison ammatti, ja f) eri tekijöiden vaikutukset ulkomaalaisten kanssa avioitumisiin. Tutkielmassa sivutaan myös muuttoliikkeen vaikutusta avioitumisiin ulkomaalaisten kanssa, uskonnollisen lainsäädännön vaikutusta sekä kaupankäynnin ja sotilaspolitiikan vaikutusta seka-avioliittojen solmimisiin.

Ensisijaisina demografisina lähteinä käytin kirkonkirjoja. Kirkonkirjat eli kastettujen, vihittyjen ja haudattujen luetteloita pitivät papit 1600-luvulta lähtien. Kirkonkirjoista löysin yhteensä 374 solmittu seka-avioliitto tutkitulta ajalta. Aineistoa täydennettiin vielä ottamalla esimerkkejä tutkimuskirjallisuudesta. Suurimman ryhmän muodostivat ylivoimaisesti autonomiseen Suomeen saapuneet venäläiset sotilaat.

Tutkittuna aikana tavallisinta oli, että maahantulija otti puolisoonsa itseään sosiaalisesti alempiarvoisen, mutta esi-industrialismin aikana myös säätyjenväliset avioliitot yleistyivät ja järkiavioliittojen lisäksi alettiin solmia myös puhtaita rakkausavioliittoja. Liitosta mahdollisesti syntyneet lapset kastettiin isänsä uskoon.

Asiasanat: autonomian aika, avioliitto, demografia, esi-industrialismi, monikulttuurisuus, siirtolaisuus, säädyt, ulkomaalaiset Suomessa, venäläisyys, väestöhistoria, väestötutkimus

SISÄLLYS

1.	JOHDANTO	1
1.1.	Tutkimustehtävä	1
1.2.	Aikaisempi tutkimus	2
1.3.	Arkisto- ja muut lähteet	3
1.4.	Lähdekritiikki	4
1.5.	Tutkimusmenetelmät	6
2.	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	7
2.1.	Suomen irtautuminen Ruotsista ja siirtyminen Venäjän vallan alle	7
2.2.	Turun väestö 1800-luvulla	7
2.3.	Helsingin väestö 1800-luvulla	11
2.4.	Turun yhteiskuntaluokat 1800-luvulla	12
2.5.	Helsingin väestön ammatillinen jako ja sosiaaliset kerrokset 1800-luvulla	13
2.6.	Sisäinen muuttoliike Suomessa 1800-luvulla	15
3.	ULKOMAALAISTEN KANSSA SOLMITUT AVIOLIITOT 1826–1853	15
3.1.	Avioliittolainsäädäntö	15
3.2.	Syyt avioliittojen solmimiseen ja raukeamiseen	17
3.3.	Venäläisten kanssa solmitut avioliitot Turussa vuosina 1826–1853	17
3.4.	Ruotsalaisten kanssa solmitut avioliitot Turussa vuosina 1826–1853	31
3.5.	Saksalaisten kanssa solmitut avioliitot Turussa vuosina 1826–1853	36
3.6.	Venäläisten kanssa solmitut avioliitot Helsingissä vuosina 1826–1853	36
3.7.	Ruotsalaisten kanssa solmitut avioliitot Helsingissä vuosina 1826–1853	70
3.8.	Saksalaisten kanssa solmitut avioliitot Helsingissä vuosina 1826–1853	71
4.	LOPPUPÄÄTELMÄ JA POHDINTAA	72
5.	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	82
	LÄHTEET	84

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimustehtävä

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ulkomaalaisten kanssa solmittuja avioliittoja Suomessa vuosina 1826–1853 eli niin sanottuna esiteollisena aikana Turun palosta 1800-luvun puoliväliin. Käsillä olevassa tutkielmassa tarkastellaan väestöhistorialliselta kannalta Turussa ja Helsingissä esiteollisella ajalla vuosina 1826–1853 ulkomaalaisten kanssa avioitumista. Siirtyminen esiteolliseen eli esi-industriaaliseen aikaan ei tapahtunut yhdellä rysäyksellä, vaan yhteiskunnassa oli jäljellä sääty-yhteiskunnan piirteitä tutkittavana ajanjaksona. Tutkimuksen ajanjakso valikoitui sillä perusteella, että halusin saada mukaa piirteitä sekä Ruotsin että Venäjän vallan ajalta, alkavan industrialismin ajalta sekä ajan, jolloin pääkaupunki siirrettiin Turusta Helsinkiin.

Lähtökohtana oli tutkia a) minkä maalaisia ulkomaalaiset aviopuolisot olivat, b) mitä sosiaalista ryhmää he edustivat, c) mitä ammattia he edustivat, d) mitä eroja oli ulkomaalaisten aviopuolisoiden ammattiryhmitysten välillä Helsingissä ja Turussa, e) suomalaisen aviopuolison ammatti, ja f) eri tekijöiden vaikutukset ulkomaalaisten kanssa avioitumisiin. Tässä tutkielmassa tutkitaan myös muuttoliikkeen vaikutusta avioitumisiin ulkomaalaisten kanssa, ja uskonnollisen lainsäädännön vaikutusta sekä kaupankäynnin ja sotilaspolitiikan vaikutusta seka-avioliittojen solmimisiin. Seka-avioliitolla (eksogamia) tarkoitetaan tässä työssä avioliittoa, jossa toinen osapuoli on suomalainen ja toinen kuuluu eri kansalaisuuteen tai rotuun, on erikielinen tai eri uskontoa tunnustava henkilö, joka asuu autonomisessa Suomessa. Ulkomaalaisella tarkoitetaan autonomiseen Suomeen eri syistä muualta muuttanutta henkilöä.

Edelleen tutkitaan ulkomaalaisia, jotka ovat tulleet Suomeen esiteollisella ajalla. Kyseessä ovat suurimmat ulkomaalaisten ryhmät, jotka ovat solmineet avioliiton suomalaisen kanssa. Nämä ryhmät olivat venäläiset, ruotsalaiset ja saksalaiset. Suomen suuriruhtinaskuntaan (1809–1917) muutti venäläisiä sotilaita noin 40 000, siviilityöläisiä ja liikemiehiä noin 6 000. Monet heistä olivat kauppiaita, joita oli jo Vanhan Suomen ajasta, 1700-luvulta alkaen, asettunut vakituisesti Suomeen. Erityinen pienehkö venäläisryhmä olivat Karjalankannaksen venäläiset huvila-asukkaat. Lisäksi, varsinkin Itä-Suomen maa-seudulla, liikkui kulkukauppiaita eli reppureita, joita kaupunkien suomalainen porvaristo pyrki häättämään pois. Kaupan rajoitusten poistaminen vuonna 1859 teki heidän toiminnastaan täysin laillista.¹

¹ Kalleinen 2009, s. 224–227.

Tutkielman aluerajaus keskittyy Suomen kahteen suurimpaan kaupunkiin Turkuun ja Helsinkiin. Molemmat kaupungit olivat pääkaupunkeja ja kokivat ensimmäisinä ja voimakkaaimmin esi-industrialismiin ja industrialismiin siirtymisen.

1.2. Aikaisempi tutkimus

Turun ulkomaalaisista on tehty historian alalta yksi tutkimus, Ellen Lehtovaaran pro gradu -tutkielma *Turun asujaimistoon kuuluneet ulkomaalaiset vuoden 1827 palon ja Itämaisen sodan välisenä aikana*.²

Suomessa olleista ulkomaalaisista vuosina 1812–1872 on olemassa Antero Leitzingerin kattava kirja *Ulkomaalaiset Suomessa vuosina 1812–1972*.³ Kirja on ensimmäinen yleisesitys maahanmuuton historiasta, joka alkoi, kun Suomi erosi Ruotsista ja yhdistyi autonomiseksi venäjän osaksi vuonna 1812.

Muuttoliikkeestä on olemassa keskeinen historiallinen tutkimus, Antti Rosenbergin *Muuttoliike Uudenmaan läänissä esi-industrialistisen kauden lopulla (1821–1880)*.⁴

Suomen ammatissa toimivasta väestöstä ja sen yhteiskunnallisista luokista vuosina 1815–1875 maaseudulla ja kaupungeissa löytyy O.K. Kilven taloustieteellinen tutkimus. Tutkimus on tehty papiston väkilukutaulujen tiedoista.⁵

Suomen väestön sääty- ja ammattiryhmytyksestä vuosina 1751–1805 on tilastollisia tiedonantoja, jotka ovat julkaisseet G. Fougstedt ja A. Raivio.⁶

Kai Häggmanin *Perheen vuosisata. Perheen ihanne ja sivistyneistön elämäntapa 1800-luvun Suomessa* (1994) tuo tärkeää tietoa perheestä ja avioliiton solmimisesta autonomian aikana. Hän toteaa muun muassa, että sanaa ”perhe” alettiin käyttää enemmän vasta 1800-luvulla. Aiemmin oli puhuttu talosta tai ”hushållista”. Perhe-sanan merkitykseksi vakiintui yksikkö, johon kuuluivat vain vanhemmat ja lapset.⁷

² Lehtovaara 1936.

³ Leitzinger 2008.

⁴ Rosenberg 1966.

⁵ Kilpi 1913.

⁶ Fougstedt ja Raivio 1953.

⁷ Häggman 1994, s. 134-135.

Kaarlo Wirilanderin *Herrasväkeä. Suomen säätyläistö 1721–1870* (1974) on sosiaalishistorian klassikko, joka tuo runsaasti tietoa säätyläistön rakenteesta, sen sosiaalisista suhtautumis- ja katsomustavoista sekä autonomian ajasta yleisemminkin.⁸

Ammattinimikkeiden ongelmallisuutta ihmisten aseman, tehtävien sekä myös työn määrittelyssä on pohdittu Maria Ågrenin toimittamassa teoksessa *Making a Living, Making a Difference. Gender and Work in Early Modern European Society* (2016). Ågren on Uppsalan yliopiston historian professori, joka on keskittynyt talous-, sosiaali- ja sukupuolten sekä myös lainkäytön historiaan.⁹

Turun osalta aikaisempaa tutkimuskirjallisuutta edustaa *Turun kaupungin historia vuosilta 1809–1856*.¹⁰ Se kuvaa hyvin Turun kehitystä esi-industrialismin ajalla.

Helsingin kaupungin historia vuosina 1809–1875 (osa III)¹¹ kuvaa esi-industrialistista Helsinkiä. Heikki Wariksen kirja *Työläisyhteiskunnan syntyminen Helsingin Pitkäsillan pohjoispuolelle*¹² täydentää tätä kuvaa.

1.3. Arkisto- ja muut lähteet

Päälähteenäni Turun osalta olen käyttänyt Turun maakunta-arkiston mikrofilmirullia kuulutetuista ja vihityistä. Kyseessä olivat Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta.¹³ Vihittyjä ja kuulutettuja verrattiin Turun maakunta-arkistossa olevaan luetteloon maahan saapuneista ulkomaalaisista vuosina 1827–1830 ja 1833–1853. Näin saatiin selville ulkomaalaisten kanssa solmitut avioliitot.¹⁴ Helsingin osalta päälähteenä on käytetty mikrofilmirullia Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista vuosina 1827–1853.¹⁵ Näitä tapauksia verrattiin Uudenmaan lääninhallituksen passiluetteloihin vuosilta 1826–1860.¹⁶ Näitä kahta arkistolähdettä vertaamalla saatiin ulkomaalaisten kanssa solmitut avioliitot selville Helsingissä vuosina 1826–1853.

⁸ Wirilander 1974. S.11.

⁹ Ågren (toim.) 2016, s. 3.

¹⁰ Nikula 1972.

¹¹ Waris 1950.

¹² Waris 1973.

¹³ JK1185 vuodet 1756–1832, JK 1190 vuodet 1825–1831, JK1191 vuodet 1831–1845, JK 1186 vuodet 1832–1845, JK1192 vuodet 1845–1851, JK 1193 vuodet 1851–1855, JK1180, JK1181 vuodet 1807–1850, JK 1188 vuodet 1819–1828, JK 1189 vuodet 1828–1838, JK 1190 vuodet 1838–1844, JK1182 vuodet 1850–1865.

¹⁴ Luetteloja maahan saapuneista ulkomaalaisista vuosina 1827–1830 ja 1833–1853.

¹⁵ Vuodet 1808–1834 os433, vuodet 1834–1840 os434, vuodet 1841–1847 os435, vuodet 1848–1854 os437.

¹⁶ Uudenmaan lääninhallituksen passiluettelot vuosilta 1826–1860, PL 1–4 tunnus Bbb.

Solmittuja ja rauenneita avioliittoja ja mitkä tekijät vaikuttivat avioitumiseen, sekä eri uskontoihin kuuluvien ja ulkomaalaisten kanssa solmittuja avioliittoja käsittelee *Suomenmaan virallinen tilasto VI. Väkiluvun tilastoa. Toinen vihko. Syntyneet, vihityt ja kuolleet vuosina 1865–1868 sekä katsahdus väkiluvun muutoksiin vuodesta 1812 alkaen*.¹⁷

1.4. Lähdekritiikki

Väestöhistoriassa tutkimusten ensisijaisina lähteinä käytetään seurakuntien kirkonkirjoja. Kirkonkirjat ovat ainutlaatuisia lähteitä yksilötasoisien demografisten tietojen kuvaajina.

Kirkonkirjat eli kastettujen, vihittyjen ja haudattujen luetteloita pitivät papit 1600-luvulta lähtien. Kirkonkirjojen pito riippui pappien harrastuneisuudesta. Koko valtakuntaa koskevat määräykset sisältyivät vuoden 1686 kirkkolakiin. Syntynyt järjestelmä vakiintui ja kirkonkirjojen merkinnät monipuolistuivat.¹⁸

Lähteiden tietosisällöissä oli virheellisyyksiä ja puutteellisuuksia ja luotettavuuden riskit täytyi ottaa huomioon. Kirkonkirjoissa oli mahdollisesti puutteellisia ja vajavaisia ammattimerkintöjä. Kirkonkirjat ovat myös muilta osin aukollisia lähteitä.¹⁹

Vihittyjen luetteloissa ei pitäisi olla pahoja puutteita, koska pappi joutui ennen parin vihkimistä varmistamaan vihittävien esteettömyyden, kuuluttamaan parin kolme kertaa sekä merkitsemään kuulutuspäivät parin tietoihin vihittyjen luetteloon tai erilliseen kuulutettujen luetteloon.²⁰

Papisto ei aina välittänyt kirkonkirjojen pidosta ja saattoi tulkita määräykset ja ohjeet eritavalla. Papit olivat kuitenkin jatkuvasti yhteydessä seurakuntalaisiin mikä takasi kirkonkirjojen luotettavuuden. Mitä suuremmaksi seurakunta kasvoi, sitä hankalammaksi kävi tietojen päivittäminen.²¹

Kirkkolain sisältämistä määräyksistä huolimatta kirkonkirjojen pitäminen oli myöhemminkin puutteellista. Kirkonkirjoja ei aina edes ollut. Monissa seurakunnissa aukko

¹⁷ Suomenmaan virallinen tilasto 1871.

¹⁸ Muroma 1991, s. 31–51.

¹⁹ Happonen 2009, s. 14.

²⁰ Happonen 2009, s. 31–32.

²¹ Happonen 2009, s. 33.

vihittyjen, kastettujen ja haudattujen luetteloissa johtui mm. sodissa sekä tulipaloissa tapahtuneista tuhoista.²²

Rosenbergin mukaan 1600-luvulla Suomessa aloitettu seurakuntatyöhön liittynyt väestöluetteloiden laatiminen alkoi vuosisadan lopulta lähtien kehittyä täydellisemmäksi seurakuntia koskeviksi väestörekisterien pidoksi.²³

Muuttotilaston ensikäden lähdeaineiston muodostivat muuttotodistukset. Muuttaneista muuttaneitten luetteloihin ja pääkirjoihin tehdyt merkinnät olivat ennen kaikkea toisen käden tietoja. Muuttaneitten luetteloiden ja pääkirjojen osalta on huomioitava unohtamiset ja erehdykset. Tietojen tarkistaminen kirkonarkistoista oli myös tärkeää.

Seurakunnasta muuttaneitten luetteloissa ja pääkirjojen muuttomerkinnöissä saattoi olla muuttaneitten lukumäärään liittyviä virheellisyyksiä ja epätäydellisyyksiä siitä syystä, että papistolta on osa muuttaneista mahdollisesti jäänyt pois kirjoista.

On huomattava, että sekä Turun että Helsingin osalta mukaan on otettu vain suurimmat seurakunnat, mitä seka-avioliittoihin tulee. Tosin pois jääneitä tapauksia lienee vain kourallinen. Edelleen ulkomaalaisia oli tietenkin myös suurimpien kaupunkien ulkopuolella. Työssäni on 374 tapausta. Timo Vihavainen²⁴ kertoo verkkokolumnissaan Aleksei Shkvarovista, joka on Helsingin yliopistossa väitellyt historian tohtori ja entinen Venäjän armeijan eversti. Hän toteaa, että Shkvarovin suurin anti autonomian ajan historiantutkimukselle on suomalais-venäläisten avioliittojen tarkastelu ja tilastollinen analyysi. Asiaa valaisevat kirkonkirjat eli *metrikat* antavat lisää tietoa, vaikka ovatkin nekin osittain puutteellisia. Shkvarovin mukaan suomalais-venäläisiä avioliittoja vuosina 1812–1855 oli ainakin 977 ja ilmeisesti paljon tätä enemmänkin. On luultavaa, että tietämyksemme tältä osin lisääntyy huomattavasti, kun saamme lisää venäläisiä arkistotietoja mukaan. Ajalta löytyy kyllä paljon arkistolähteitä, mutta tutkimuskirjallisuus keskittyy enemmän yleisempiin asioihin ja suomalaistumistrendeihin, so. kansalliseen heräämiseen. Ulkomaalaisuus ja monikulttuurisuus eivät ole toistaiseksi kiinnostaneet niinkään paljoa.²⁵ Toivoo sopii, että tutkimusta tulee lisää, koska sillä olisi relevanssia myös nykyisen maahanmuuttotilanteen kannalta.

²² Muroma 1991, s. 33.

²³ Rosenberg 1966, s. 13–14.

²⁴ Vihavainen 2017. Vtr. Алексей Шкваров, Когда пришли русские... Статистическое исследование семей русских военных чинов и финляндских женщин в гарнизонах Свеаборга и Гельсингфорса в первой половине XIX в.: по материалам Национального архива Финляндии. Выпуск I, RME Group Oy, Helsinki 2016. (Alexei Shkvarov, Kun venäläiset tulivat ... Tilastollinen tutkimus venäläisten sotilasjoukkojen ja suomalaisten naisten perheistä Sveaborgin ja Helsingforsin varuskunnissa 1800-luvun alkupuolella: Suomen Kansallisarkiston aineistojen mukaan.)

²⁵ Vrt. Vainio-Korhonen 2017.

1.5. Tutkimusmenetelmät

Tutkielman aihe on avioituminen ulkomaalaisten kanssa Helsingissä ja Turussa esiteollisena aikana vuosina 1826–1853. Kyseessä on lyhyen aikavälin demograafinen eli väestöhistoriallinen tutkimus. Työssä verrattiin Helsingissä ja Turussa vuosina 1826–1853 ulkomaalaisten suurimpien ryhmien venäläisten, ruotsalaisten ja saksalaisten kanssa solmittuja avioliittoja. Lähteinä oli tutkimuskirjallisuus ja kirkonkirjoihin kuuluvia vihittyjä Helsingissä ja Turussa verrattiin ulkomaalaisten luetteloihin. Tutkimuskirjallisuus täydensi tietoja aikakauden historiasta.

Menetelmänä käytettiin komparatiivista metodia eli vertailevaa tutkimusmetodia.²⁶ Tätä metodia käytetään usein tapaustutkimuksissa, joissa tutkitaan mm. eri kaupungeissa olleiden tapausten eroja ja syy seuraussuhteita. Hyvä katsaus väestötutkimuksen menetelmistä löytyy kirjasta *Suomen väestö*.²⁷

Tavoitteena on tutkia myös mm. avioituvuutta ja muuttoliikkeen vaikutusta siihen. Nämä molemmat kuuluvat väestöhistorian alaan.

Tämän tutkimuksen menetelmä on lyhyen aikavälin vertaileva väestötutkimus. Vertaileva väestöhistoriallinen tutkimusmenetelmä on paljon käytetty metodi Suomen historian tutkimuksissa. Tässä tutkimuksessa, ja väestöhistoriassa yleensä, tutkitaan mm. avioituvuutta ja miten esimerkiksi yhteiskunnan taloudelliset ja sosiaaliset rakenteet vaikuttivat avioituvuuteen - tässä tapauksessa avioliittoihin ulkomaalaisten kanssa.

Väestörakenne muuttui 1800-luvulla. Historialliset väestörakennetta kuvaavat lähteet 1800-luvulta ovat vajavaisia. Merkittäviä 1800-luvulla tapahtuneita väestön rakennemuutoksia olivat kaupungistuminen ja väestön alueellisen jakautuman muutokset.

Yhteiskuntaan syvällisesti vaikuttanut muutos oli kaupungistuminen. Kaupunkiväestön osuus pysyi 1860-luvulle vakiona, 5–6 prosentin tietämillä. Koska kaupungeissa väestön luonnollinen lisääntyminen oli vähäisempää kuin maalaispitäjissä, tämän osuuden säilyttäminen edellytti muuttovoiton saamista maaseudulta. Kaupunkiväestön osuus alkoi nopeasti kasvaa 1800-luvun jälkipuoliskolla. Kaupunkiväestöä lisäsi maaseudulta kaupunkeihin suuntautunut muuttoliike.²⁸

²⁶ Happonen 2009, s. 78.

²⁷ Koskinen et al 2007, s. 20–21.

²⁸ Pitkänen 2007, s. 72.

2. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1. Suomen irtautuminen Ruotsista ja siirtyminen Venäjän vallan alle

Napoleonin sotien seurauksena Venäjän keisari Aleksanteri I joutui ottamaan kantaa Ranskan vaatimaan mannermaasulkemukseen, jossa Englanti eristettäisiin muusta Euroopasta. Välillisesti Suomen kohtalo ratkaistiin Itä-Preussin Tilsitissä. Aleksanteri suostui rauhaan ja myös liiton solmimiseen maiden välille. Napoleon painosti Venäjää houkuttelemaan tai pakottamaan myös Ruotsin mukaan tähän saartoon. Saarron teho riippui kokonaan pitävyydestä. Aleksanteri I oli saanut varsin vastahakoisen valtion käännettäväkseen. Aluksi hän yritti uhkailla ja levitellä huhuja, mutta tämä ei näyttänyt autavan. Keinot kovenivat ja lopulta ajaututtiin Suomen sotaan 1808–1809. Tätä edelsi Ruotsille jätetty uhkavaatimus helmikuussa 1808.²⁹

Sodan seurauksena Suomi irtautui Ruotsin valtakunnasta ja se liitettiin venäjän keisarikuntaan Haminassa 17. syyskuuta 1809 solmitussa rauhassa.³⁰ Itse sodan kululla ei ole suurempaa merkitystä tämän tutkielman kannalta, paitsi että Suomeen virtasi sodan myötä suuri joukko venäläistä sotaväkeä, joka oli juuri naimaiässä. Tähän yhdistyy lisäksi se, että vuonna 1812 keisari antoi asetuksen, jossa sallittiin mm. uskontojen ja kansallisuuksien rajat ylittävät avioliitot ”Suomen asukkaiden ja muiden Venäjän alamaisten välillä”. Ennestään melkein pelkästään luterilaiseen maahan virtasi eriuskoisia Euraasialaisen imperiumin sotilaita. Enemmistö oli luonnollisesti kreikkalaiskatolisia, mutta mukana oli myös ”roomalaiskatolisia puolalaisia, luterilaisia baltiansaksalaisia, Venäjän juutalaisia, buddhalaisia kalmukkeja ja islaminuskoisia tataareja”. Suomi muuttui nopeasti monikulttuuriseksi vuosisadan edetessä, koska joukkoja siirrettiin myös sodan jälkeen historian eri vaiheissa, jotta voitiin pitää autonomisen aseman saanutta Suomea kurissa ja nuhteessa.³¹

Varuskuntajoukkojen mukana maahan virtasi myös siviiliväestöä. Saapui muonittajia ja kauppiaita, jotka pitivät huolta varuskuntien ja sotilaiden tarpeista. Mukana tuli myös kauppiaiden apulaisia ja heidän palvelusväkeään ja myöhemmin teollisuudenharjoittajia, urakoitsijoita ja käsityöläisiä.³²

2.2. Turun väestö 1800-luvulla

Tutkitut 374 tapausta ovat kahden suurimman kaupungin, Turun ja Helsingin, kirkonkirjoista kerättyjä. Sen tähden on tärkeää saada kuva kaupunkien väestömääristä

²⁹ Zetterberg 1987, s. 359–368.

³⁰ Klinge 1997, s. 11.

³¹ Vainio-Korhonen 2017.

³² Hakala 2002, s. 22–24.

tutkittavana aikana. Alla olevan taulukon tiedot ovat pääasiassa seurakuntien asukaslu-
kujen muutoksista pidetyistä papiston kirjoista sekä myös henkikirjoista. Ne eivät lähes-
kään aina ole yhtäpitäviä ja virheitä löytyy todennäköisesti molemmista. Nikulan (1972)
mukaan papiston tiedot ovat luotettavampia, koska henkikirjoittajat merkitsivät muis-
tiin ainoastaan verotuksen kannalta tärkeitä henkilöitä.³³

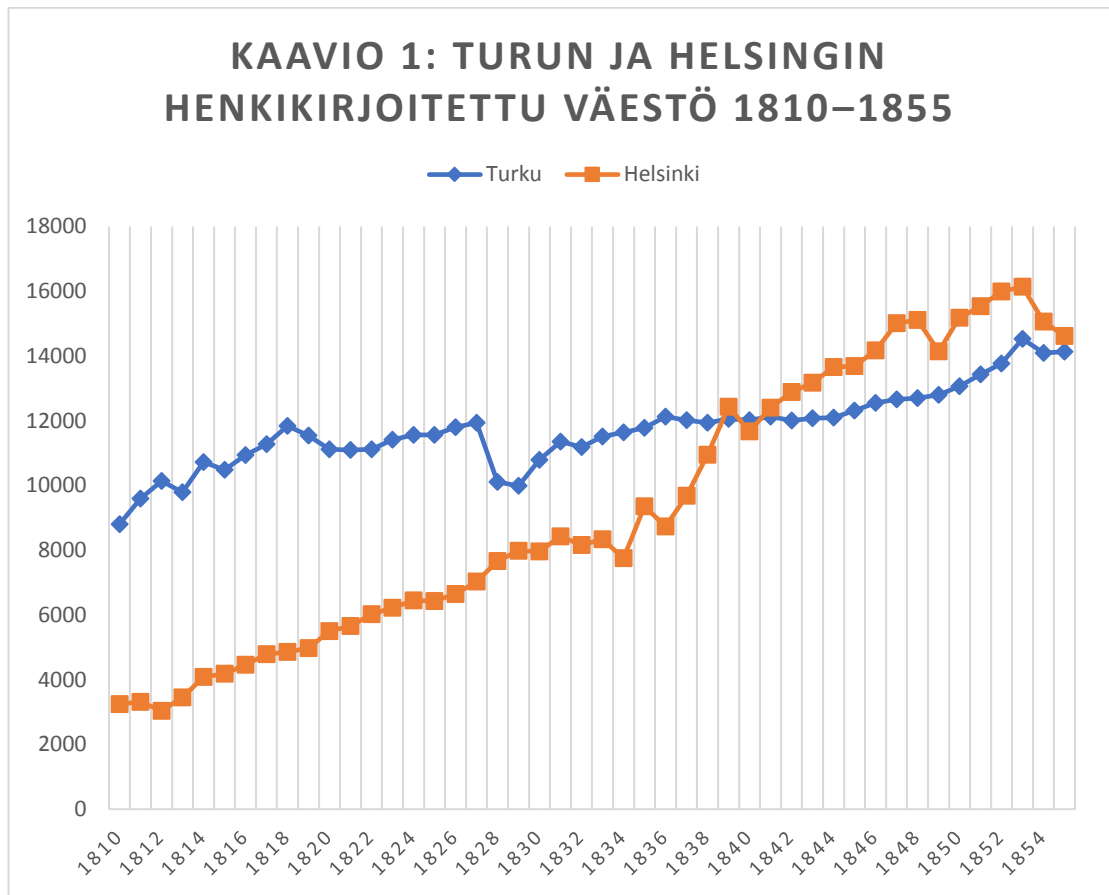
Taulukko 1. Turun ja Helsingin henkikirjoitettu väestö 1810–1855.³⁴

Vuosi	Turku	Helsinki	Vuosi	Turku	Helsinki	Vuosi	Turku	Helsinki
1810	8 804	3 246	1826	11 798	6 648	1842	12 002	12 888
1811	9 588	3 318	1827	11 940	7 031	1843	12 076	13 175
1812	10 133	3 042	1828	10 106	7 665	1844	12 090	13 657
1813	9 791	3 452	1829	9 989	7 981	1845	12 312	13 682
1814	10 715	4 088	1830	10 786	7 964	1846	12 544	14 174
1815	10 487	4 183	1831	11 352	8 426	1847	12 654	15 010
1816	10 942	4 457	1832	11 184	8 161	1848	12 699	15 112
1817	11 273	4 788	1833	11 506	8 337	1849	12 797	14 136
1818	11 836	4 855	1834	11 641	7 751	1850	13 063	15 178
1819	11 537	4 971	1835	11 773	9 353	1851	13 427	15 530
1820	11 115	5 501	1836	12 120	8 732	1852	13 762	15 987
1821	11 092	5 662	1837	12 011	9 684	1853	14 528	16 137
1822	11 119	6 022	1838	11 933	10 952	1854	14 093	15 058
1823	11 411	6 220	1839	12 054	12 428	1855	14 126	14 616
1824	11 564	6 447	1840	12 016	11 667			
1825	11 559	6 428	1841	12 123	12 404			

Selkeämmän kuvan Turun ja Helsingin väestökehityksestä tutkittavana aikana saa piirtä-
mästäni kaaviosta, josta voidaan huomata, että Helsingin väkiluku ylitti Helsingin väkilu-
vun ensimmäisen kerran vuosina 1839-1841. Taudeista, paloista ja Helsinkiin muutoista
huolimatta Turku säilyi vireänä kaupunkina, jonka väkiluku pystyi kilpailemaan Helsingin
kanssa vielä 1800-luvun jälkipuoliskollakin.

³³ Nikula 1972, s. 125.

³⁴ Nikula 1972, s.127. Taulukon on alun perin laatinut Toivo T. Rinne 1965, s.167.

Kaavio 1: Turun ja Helsingin henkikirjoitettu väestö 1810–1855.³⁵

Kun tarkastellaan Turun väestökäyrää yllä olevassa kaaviossa, voidaan ajoittaa jotakin tärkeitä tapahtumia, jotka näkyvät nousuina ja laskuina. Nousut liittyvät useimmiten venäläisten joukkojen siirtoihin Turkuun ja laskut yliopiston ja eri virastojen siirroista uuteen pääkaupunkiin Helsinkiin ja erilaisiin epidemioihin ja muihin tartuntatauteihin.

Matti Närhi (1984) toteaa, että Suomi vallattiin varsin vähäisin venäläisin joukoin. Myöhemmin joukkojen määrää lisättiin aina 55 000 mieheen (vuonna 1809). Nähtävästi pelättiin maihinnousua Ruotsista ja mahdollista kapinointia, koska Turun joukko-osaston suuruus tuolloin oli peräti 20 000 sotilasta. Aina 1850-luvulle asti Suomessa oli rauhallista ja venäläisten joukkojen kokonaisvahvuus olikin yleensä vain noin 12 000 miestä. Mielenkiintoista on, että noin puolet tänne sijoitettujen joukkojen upseereista oli suomalaisia. Venäläisiä joukkoja vaihdettiin melko usein, koska luultavasti pyrittiin lisäämään Suomen oloja tuntevia sotilaita ja toisaalta estää liian suuri lähentyminen kanta-väestön kanssa.³⁶

³⁵ Piirretty itse Toivo T. Rinteen yllä olevan taulukon perusteella (1965, s.167).

³⁶ Närhi 1984, s. 161–164.

Vuonna 1846 Turkuun tuli suomalainen krenatööritarkkampungataljoona, joka käsitti parhaimmillaan noin 1 000 miestä.³⁷ Sotilaiden ja siviilien välejä on yleisesti kuvattu hyviksi, joskin yhteentörmäyksiäkin sattui.

Pohjoismaiden suurin kaupunkipalo, Turun palo tapahtui 4.–5.9.1827 tuhosi kolme neljäsosaa kaupungista ja jätti kodittomiksi 11 000 turkulaista. Vuonna 1827 Turussa oli kirjoilla 11 940 henkilöä. Palon seurauksena väkiluku laski, ja vuonna 1829 asukkaita oli vain 9 989. Palon seurauksena Turun akatemia siirrettiin Helsinkiin vuonna 1928 ja palo vaikutti Turun merkityksen pienentymiseen Helsingin kasvaessa. Helsingistä oli jo tehty pääkaupunki vuonna 1812, mutta viraston todellinen siirtyminen pois Turusta kesti vuosikymmeniä, koska Helsingissä ei ollut mitään tarpeellisia virastorakennuksia. Ne piti ensin rakentaa. Senaatti muutti Helsinkiin 1819. Todellinen syy Helsingin valitsemiseen pääkaupungiksi lieneekin ollut se, että Turku oli sekä henkisesti, että maantieteellisesti liian lähellä entistä emämaata. Helsingistä tehtiin tyyliltään hyvin venäläinen kaupunki.

³⁸

Kun kaupunki oli toipunut tulipalosta, niin sitä koetteli uusi vitsaus, kolera. Epidemia-vuotena 1831 kuoli 659 henkeä. Seuraava koleraepidemia ravisteli Turkua vuonna 1853. Tuolloin menehtyi yli 1 000 henkeä.³⁹

Euroopan hullu vuosi 1848 oli väestöllisesti Turulle huonoa aikaa. Syntyneiden lukumäärä oli koko aikakauden pienin, vain 299, kun taas kuolleitten lukumäärä oli 854. Vakavia tauteja oli liikkeellä keväällä ja 337 henkeä oli toukokuun loppuun mennessä menehtynyt näihin vitsauksiin. Menetyks oli pelottava ja viranomaiset eivät uskaltaneet kertoa kansalle totuutta. Sotavuosina 1853–1856 kaupunkiin suuntautuva muuttoliike pysähtyi, ja poismuutto lisääntyi.⁴⁰ Helsingissä puolestaan vuosi 1848 oli varsinainen seka-avioliittojen solmimisvuosi materiaalistani päätellen. Tämä johtui tietenkin siitä, että tulevaan Krimin sotaan alettiin jo valmistautua lähettämällä lisää joukkoja Suomeen.

Pääkaupunkistatuksen menettäminen oli Turulle raskas isku, josta kuitenkin toivuttiin yllättävänkin nopeasti. Turku oli ollut Suomen poliittisen elämän, sosiaalisen elämän sekä seuralähdän ehdoton ykkönen. G. Heinricius (1914) kuvaa menetystä seuraavasti:

³⁷ Nikula 1972, s. 127.

³⁸ Jussila 2004, s. 150.

³⁹ Nikula 1972, s. 128.

⁴⁰ Nikula 1972, s. 124–128.

Allt är nu förändradt. Åbo har längesedan upphört att vara den centrala punkten i Finland. Det kejserliga maktspråket, som är 1812 beröfvade Åbo rang af landets hufvudstad, och den härjande branden femton år senare, 1827, gjorde slut på Åbos dominerande ställning. Dess gamla byggnader, som brunnit ned, ersätter väl af andra, men ämbetsverken blefvo flyttade till den nya hufvud-staden, närmare den östra gränsen; akademihusets portar stängdes och dess lärosalar genljödo ej mer af lärda professorers ord; studenterna larmade icke mera på den gamla stadens trånga gator; de högre i samhället angåfvo tonen annorstädes än vid Auras strand.⁴¹

2.3. Helsingin väestö 1800-luvulla

Helsingistä tuli pääkaupunki 8.4.1812. Tuolloin se oli vielä pikkukaupunki. Helsinki oli ollut sodan jaloissa ja siellä oli myös tapahtunut tulipalo. Palo 17. marraskuuta 1808 tuhosi noin neljäsosan tuolloisesta kaupungista. Vuonna 1810 Helsingissä asui 4 065 henkeä. Turku oli ollut aikaisemmin pääkaupunki ja siellä asui kolme kertaa enemmän ihmisiä. Helsingin tulo pääkaupungiksi aiheutti sen, että siellä alkoivat uudelleenrakennustyöt ja hallintolaitokset siirtyivät uuteen pääkaupunkiin vähitellen. Nämä seikat aiheuttivat sen, että väkeä virtasi sinne lisää ja Helsingin väkiluku rupesi nopeasti kasvamaan. Uudelleenrakennuskomitean työn päätyttyä vuonna 1825 Helsingin väkiluku oli 9 867 henkeä. Tämän jälkeen vuonna 1828 muutti yliopisto Turusta Helsinkiin. Samaan aikaan alkoi myös hallinnon ja sivistyselämän keskittyminen Helsinkiin. Helsingin väkiluvun nopea kasvu jatkui. Vuonna 1840 Helsingin väkiluku oli 18 415 henkeä. Turku oli ohitettu. Helsingistä oli tullut maan keskuspaikka ja väkiluvultaankin suurin kaupunki. Helsingin väkiluvun nopea kasvu pysähtyi 1840- ja 1850-luvuilla. Kahdenkymmenen vuoden aikana vuosina 1840-60 Helsingin väkiluku kasvoi noin 4 000 hengellä eli asukkaita oli tuolloin vähän yli 22 000 henkeä. Voimakkaamman kasvun vaihe alkoi 1860-luvulla. Väkiluku lisääntyi kymmenessä vuodessa melkein 10 000 hengellä. Helsingissä oli vuonna 1870 jo 32 000 asukasta. Kasvun vauhti vain yltyi. Tästä lähtien maaseudun väestöä virtasi kaupunkiin ja varsinkin Helsinkiin. Uuden vuosituhannen alkaessa Helsingin väkiluku oli melkein 100 000 henkeä.⁴²

Vuonna 1826 Helsingin väkiluku oli ollut n. 6 000 henkeä ja Turussa oli n. 11 000 henkeä. Vuosien 1832–1835 välillä Helsingin väkiluku laski. Vuosien 1835–1840 aikana Helsingin väkiluku saavutti Turun väkiluvun ja Helsingin väkiluvussa tapahtui tällöin suuri nousu ja Helsingin väkiluku jatkoi nousua aina vuoteen 1853 asti.⁴³

⁴¹ Heinricius 1914, s. 1.

⁴² Waris 1973, s. 13–14.

⁴³ Waris 1973, s. 15–16.

2.4. Turun yhteiskuntaluokat 1800-luvulla

Väestön sosiaalinen koostumus ei 1800-luvun alussa Turussa kokenut kovin suuria muutoksia. Turun tärkeimmät yhteiskuntaryhmät vuonna 1835 olivat: valtion virkamiehet, hovioikeuden virkamiehet, papit, opettajat, kauppiaat, kirjanpitäjät, kauppa-apulaiset, käsityöläismestarit, kisällit, oppipojat, merimiehet, tehtaiden työläiset, rengit ja piiat. Muutokset 1800-luvun alkupuolella olivat pieniä; lähinnä siirtymiä eri ammattiryhmien välillä.⁴⁴

Turkuun muutti Ruotsista paljon kauppiaita ja käsityöläisiä. Yksi tärkeimmistä tällaisista yrittäjistä oli Gävlestä Suomeen muuttanut Per Cerelius Rettig. Hän asettui Turkuun vuonna 1845 ja perusti tupakkatehtaan.⁴⁵

Taulukko 2: Tärkeimmät yhteiskuntaryhmät Turussa 1835.⁴⁶

Yhteiskuntaryhmä ⁴⁷	Luku	%
Valtion virkamiehiä ⁴⁸	154	3,1
Kauppiaita	114	2,3
Kirjanpitäjiä ja kauppa-apulaisia	55	1,1
Käsityöläismestareita	433	8,6
Kisällejä	528	10,5
Oppipoikia	166	3,3
Merimiehiä	203	4,1
Tehtaiden yms. työväkeä	131	2,6
Renkejä	1 151	23,0
Piikoja	1 018	20,3

Turkuun tuli 1800-luvulla kauppiaita, käsityöläisiä ja kapakoitsijoita sekä Ruotsista että Venäjältä. Heidän osuutensa kaupungin porvaristosta oli suuri. Baltian kaupungeista, Pietarista ja Vanhasta Suomesta, tulleet kauppiaat olivat tärkeä ryhmä suomalaisten porvarien keskuudessa. He menestyivät hyvin Turussa. Turussa oli paljon venäläisiä 1800-luvun alussa. He eivät olleet pelkästään venäläisiä kauppiaita ja käsityöläisiä vaan Turussa oli venäläinen varuskunta, joka oli suuri ja merkittävä tekijä kaupungin elä-mässä. Esimerkiksi varuskunnan venäläiset sotilaat ottivat aviopuolisoikseen turkulaisia

⁴⁴ Nikula 1972, s. 135.

⁴⁵ Nikula 1972, s.136.

⁴⁶ Nikula 1972, s. 135.

⁴⁷ Ammattinimikkeiden ongelmallisuutta ihmisten aseman, tehtävien sekä myös työn määrittelyssä on pohdittu tutkimuksessa Ågren (toim.) 2016.

⁴⁸ Näistä hovioikeuden edustajia 42 (0,8 %) sekä pappeja ja opettajia 27 (0,5 %).

naisia. Kauppaa harjoittava porvaristo 1800-luvun alussa jakaantui kolmeen ryhmään suola- ja rihkamakauppiaat, ruokatavarakauppiaat ja suomalainen porvaristo. Suola- ja rihkamakauppiaat olivat myös laivanvarustajia kaupungissa. He harjoittivat myös kotimaan- ja ulkomaankauppaa. Kauppiaille oli usein myös sahaliikkeitä, laivanrakennusta ja tupakka sekä sokeritehtaita. Sekä varallisuus että sivistystaso vaihtelivat paljon ryhmän sisällä.⁴⁹

2.5. Helsingin väestön ammatillinen jako ja sosiaaliset kerrokset 1800-luvulla

Säätyläisväestöön⁵⁰ kuuluivat ylemmät ja alemmat siviilivirkamiehet. Pappissäätyyn kuuluivat papit ja oppilaitosten opettajat. Sotilassäätyyn kuuluivat upseerit ja aliupseerit. Muihin säätyläisiin kuuluivat lääkärit, arkkitehdit, harjoitus- ja kielimestarit, tehtaanisännät ja säätyläisten lesket.⁵¹

Porvaristoon kuuluivat kauppiat, koti- ja ulkomaankauppiaat, tukkukauppiaat, kauppaedustajat, ruokatavarakauppiaat, käsityöläiset, käsityöläismestarit, pienporvarit, muut porvarit, laivurit, ravintoloitsijat ja kapakoitsijat ja porvareitten lesket, jotka jatkoivat miehensä ammattia. Porvareita asui vain kaupungeissa ja elintaso erot eri porvariston ryhmillä saattoivat olla suuret. Oli erittäin vauraita porvareita ja hyvin köyhiä porvareita samassa kaupungissa.⁵²

Työväestöön kuuluivat sotamiehet, matruusit ja laivanveistäjät. Kaupungin suojelusväkeen kuuluivat merimiehet, kirvesmiehet, kalastajat, kuorma-ajurit, rahdinsoutajat, palovartijat, työrengit ja työmiehet. Porvariensa suojelusväkeen kuuluivat käsityöläiskisällit, käsityöläisten oppipojat, käsityöläisten verstrasrengit, käsityöläisten puotipalvelijat, tehtaitten kisällit ja konttoristit, tehtaitten työmiehet, oppipojat, naistyöntekijät, kauppiaitten palveluskunta, yksityisten kamaripalvelijat, lakeijat, edesikäyvät, kuskit, taloudenhoitajattaret, kamarineitsyet, yksityisten palveluspojat, palvelustytöt, piit, lesket ja naimattomat naiset, jotka elivät työstä. Muuhun kaupunkiväestöön kuuluivat teollisuuslaitosten mestarit, kirkon ja virkakuntien palveluskunta, luotsit, ylioppilaat ja 15-vuotta täyttäneet koulupojat, naimattomat naiset, jotka elivät omilla varoillaan, seuraneidit ja kotiopettajattaret, muut kaupungin asukkaat, köyhäinhoitolaiset ja vangit.⁵³

Tarkempi tarkastelu eri väestöryhmien välillä osoitti, että säätyläisväestön ylimmän kerroksen muodosti uuden pääkaupungin virkamieskunta. Virkamieskuntaan

⁴⁹ Nikula 1972, s. 137–160.

⁵⁰ Säätyläisväestön määrittelystä kts. Wirilander 1974.

⁵¹ Waris 1950, taulukko, s.139.

⁵² Waris 1950, taulukko, s.139.

⁵³ Waris 1950, taulukko, s.139.

rinnastettavia olivat suomalaisen sotaväen upseerit, jotka oli sijoitettu Helsinkiin ja venäläinen sotaväki, joka oli myös sijoitettu Helsinkiin. Siviilivirkamiesten ja upseeriston lisäksi kuului säätyläisiin kaupungin oppinut sääty. Tähän säätyyn kuuluivat papit, opettajat, yliopistonopettajat, virkamiehet ja ylioppilaat. Helsingin tulo pääkaupungiksi oli merkittävää senkin vuoksi, että valtion hallintokoneisto kenraalikuvernööristä lähtien tuli Helsinkiin. Nämä henkilöt olivat yhteiskunnan ylintä kerrosta.⁵⁴

Helsingin väestössä oli myös toinen pääryhmä ja se oli porvaristo. Kaikki elinkeinon harjoitus, kauppa ja teollinen toiminta käsityön ja manufaktuurien puitteissa oli merkantilistisen katsomustavan mukaan tarkoin säännöksiin rajoitettu. Kaupunkilaisten oikeudet ja velvollisuudet olivat myös yksityiskohtaisesti määrättyt. Koska kaikki itsenäinen elinkeinon harjoitus kaupungeissa oli porvarien yksin- ja erikoisoikeus, oli siis selvää, että porvaristo oli jakautunut eri kerroksiin ja ryhmiin. Ylimmän porvariston kerroksen muodostivat kauppiaat. Toisen kerroksen muodostivat käsityöläiset ja kolmannen kerroksen muodostivat pienporvarit. Oli myös olemassa pienempiä ryhmiä, jotka luettiin porvareitten ryhmään kuuluviksi. Näitä olivat kauppalaivurit ja ravintoloitsijat sekä ne porvarien lesket, jotka miehen kuoleman jälkeen jatkoivat vanhan porvarioikeuden nojalla entistä elinkeinoa.⁵⁵

Kauppaa käyvä porvaristo eli Helsingin kauppiaskunta jakautui kahteen kerrokseen. Koti- ja ulkomaankauppiaat muodostivat ylemmän kerroksen. Alemmaan kerrokseen kuuluivat ruokatavarakauppiaat ja puntaritavarakauppiaat. Näiden kahden pääryhmän lisäksi oli muodostunut erikoisalojen kauppiaita, kuten rihkamakauppiaat, huonekalukauppiaat ja kirjakauppiaat. Rihkamatavaran kauppiaat luettiin kauppiaitten ylempään ryhmään. Rihkamatavarakauppiaitten joukossa oli kaksi ulkomaalaissyntyistä naista. Nämä olivat rouva Brochmüller ja mademoiselle Wiegandt. He olivat saaneet jo 1820-luvulla elinkeinonharjoittamisoikeuden.⁵⁶

Kaupan vapautus toteutui vuonna 1868 ja tämän jälkeen ei enää eroteltu koti- ja ulkomaankauppiaita sekä ruokatavarakauppiaita. Virallisesti jako oli tällainen, mutta käytännössä esim. venäläiset ruokatavarakauppiaat saattoivat ulottaa liiketoimintansa kauas pois varsinaisen toimialansa ulkopuolelle. Vanhan jaon tilalle tuli jako vähittäis- ja tukkukauppiaisiin.⁵⁷

⁵⁴ Waris 1950, s. 42–46.

⁵⁵ Waris 1950, s. 46–48. Säätyläistön määrittelemisestä kts. myös Wirilander 1974. S. 3–66.

⁵⁶ Waris 1950, s. 48–49.

⁵⁷ Waris 1950, s. 49.

2.6. Sisäinen muuttoliike Suomessa 1800-luvulla

Tämän tutkimuksen kannalta olennaisinta on, että 1800-luvun kuluessa maalta kaupunkiin alkoi virrata väestöä, joka oli sopivassa naimaiässä. Täällä he kohtasivat muiden suomalaisten lisäksi eri maista tulleita saman ikäisiä maahanmuuttajia. Mitkä syyt sitten vaikuttivat sisäiseen muuttoliikkeeseen kyseisenä ajankohtana?

Reino Lento käsittelee tutkimuksessaan maassamuuton vilkastumiseen johtaneita tekijöitä.⁵⁸ Hän toteaa, että perussyynä oli maaseudun irtaimen väestön kasvu 1700-luvun loppupuolelta lähtien. Väestön kasvu lisääntyi nimen omaa maaseudulla ja lisäys tapahtui maata omistamattoman väestön keskuudessa. Heille kaikille ei riittänyt taloja joutuen osittamista rajoittavista laeista sekä vanhasta traditiosta, jossa talo jätettiin jakamattomana perinnöksi yhdelle jälkeläiselle.⁵⁹ Samalla kumottiin tiettyjä muuttovapautta rajoittaneita säännöksiä. Aiemmin voimassa ollut ”laillinen suojelus” kumottiin. Sillä oli tarkoitettu, jossa jokaisen maattoman tai elinkeinottoman henkilön tuli pestautua toisen palvelukseen tai muuten häntä kohdeltiin irtolaisena ja heidät tuomittiin yleiseen työhön. Haluttiin hankkia työvoimaa talollisille ja suojella yhteiskuntaa irtaimelta ainekselta. Lisäksi poistettiin erinäisiä elinkeinovapauden rajoituksia.⁶⁰

Lento toteaa edelleen, että lisääntynyt tarjonta ei yksin riittänyt vaan tarvittiin myös kysyntää liikkuvalla työvoimalla sekä liikenteen kehittämistä. Tehdasteollisuuden synty vastasi tähän kysyntään yhä enenevässä määrin, ja sisävesi- ja rautatieliikenteen kehittyminen jälkimmäiseen. Lisäksi kaupunkien merkitys alkoi kasvaa.⁶¹

3. ULKOMAALAISTEN KANSSA SOLMITUT AVIOLIITOT 1826–1853

3.1. Avioliittolainsäädäntö

Kreikkalaiskatoliset. Maamme suurimman eriuskolaisryhmän muodostivat kreikkalaiskatoliset. Uudenkaupungin rauhassa taattiin uskonnonvapaus. Tämä vahvistettiin Turun rauhassa. Kreikkalaiskatolisen väestön oikeudet lisääntyivät hallinnollisen lainsäädännön alettua. Tämä vahvisti myös kreikkalaiskatolisen kirkon asemaa Suomessa.⁶²

Luterilaisten ja kreikkalaiskatolisten keskinäisten avioliittojen vahvistaminen ja purkaminen. Venäjän vallan alkaessa oikeussäännökset, jotka koskivat avioliittoa Suomen luterilaisten asukkaiden ja muihin kristillisiin tunnustuksiin kuuluvien kesken sisältyivät

⁵⁸ Lento 1951

⁵⁹ Lento 1951, s. 38–42.

⁶⁰ Lento 1951, s. 42–44.

⁶¹ Lento 1951, s. 44–49.

⁶² Mäntylä 1954, s. 43–44.

24.1.1781 annettuun kuninkaalliseen julistukseen. 1.4.1812 julkaistiin keisarillinen asetus, joka sisälsi oikeussäännökset seka-avioliitoista suomalaisten ja keisarin muiden, toista uskontokuntaa tunnustavien alamaisten kesken ja se noudatti pääasiassa Turun tuomiokapitulin ja hallituskonseljin (nimi muuttui vuonna 1816 Keisarilliseksi senaatiksi) laatimaa ehdotusta. Oleellinen muutos vuoden 1781 julistukseen verrattuna oli se, että isän uskonto määräsi avioliitossa syntyneet kastettavaksi ja kasvatettavaksi oman uskontonsa mukaan. Kummankin kirkkokunnan pappeja kiellettiin kastamasta vastoin tätä asetusta. Näin saatettiin voimaan uskonnollinen tasa-arvoisuus avioliittoja solmittaessa.⁶³

Asetuksen viimeiseen pykälään sisältyi rajoitus: se ei koskenut toistaiseksi niitä kreikkalaiskatolisia, jotka asuivat määrätyissä pitäjissä, vaan heitä koskeva asetus annettiin myöhemmin.⁶⁴

Avioliittosäännöksiä täydennettiin 4.11.1836 kenraalikuvernööri Menshikovin aloitteesta annetulla asetuksella. Jossa säädettiin, että seka-avioliitoissa vihkiminen oli ensin suoritettava sen seurakunnan mukaan, johon morsian kuului. 14.11.1836 määrättiin keisarillisella kirjeellä noudatettavaksi luterilaisia ja kreikkalaiskatolisia vihittäessä kreikkalaiskatolisessa kirkossa voimassa olevia sääntöjä niistä ajankohdista, jolloin vihkimistä ei saanut toimittaa. Vuonna 1833 asui Suomen kreikkalaiskatolinen väestö hajallaan ja oli ryhmittynyt seurakunniksi. Täsmällistämiset voitiin nyt toteuttaa. Heidän seurakuntaelämänsä tehostui myös. Avioliittolainsäädäntö vaati pian täydennykseksi määräykset, kuinka seka-avioliittojen purkamisen oikeudellinen käsittely tapahtui.⁶⁵

Kreikkalaiskatolisen aviopuolison kyseessä ollessa, riippui avioliiton purkaminen keisarikunnan lakien mukaan hiippakunnan tuomioistuimen antamasta ja pyhän synodin vahvistamasta päätöksestä. Avioeron tuomitsi Suomessa lakien mukaan maallinen oikeus. Kaksi erilaista oikeusmuotoa piti sovittaa keskenään. Koska sattuneissa tapauksissa vedottiin kenraalikuvernööriin, hän teki aloitteen sellaisen asetuksen julkaisemiseksi, jolla käytäntö yhtenäistettiin. Tuloksena oli senaatin keisarin käskystä valmistama julistus, joka julkaistiin 22.1.1849. Siinä kiellettiin Suomen oikeusistuimia tuomitsemasta avioeroa puolisoitten kesken, joista toinen kuului kreikkalaiskatoliseen kirkkoon, ennen kuin tämän kirkon elimet olivat avioliiton purkaneet. Jos aviopuolisot kuuluivat eri tunnustuksiin, täytyi avioliiton sitoumus määrätä vaatimuksiltaan ankaramman uskontokunnan peruslauselmien mukaan. Lisäksi katsottiin, että myös toisen aviopuolison täytyi noudattaa tätä oikeusperiaatetta avioliittoon mennessään.⁶⁶

⁶³ Mäntylä 1954, s. 44–50. Kts myös Vainio-Korhonen 2017.

⁶⁴ Mäntylä 1954, s. 47.

⁶⁵ Mäntylä 1954, s. 48.

⁶⁶ Mäntylä 1954, s. 174.

Avioliittolainsäädännön kannalta tämän työn kannalta olennaisinta on, että uskontojen ja kansallisuuksien rajat ylittävät avioliitot Suomen asukkaiden ja muiden Venäjän alamaisten välillä sallittiin keisarillisella asetuksella vuodesta 1812 lähtien.⁶⁷

3.2. Syyt avioliittojen solmimiseen ja raukeamisiin

Avioliittojen solmimisten määrään vaikutti syntyneisyys. Eli jos väkimäärä lisääntyi maassa, avioliittoja solmittiin enemmän. Kuolleisuusluvut taas vaikuttivat avioliittojen solmimisiin päinvastoin. Maan varallisuus taas vaikutti syntyneisyys- ja kuolleisuuslukuihin. Muita syitä avioliittojen solmimismäärien muutoksiin olivat epäsuhta naimaikäisten miesten ja naisten lukumäärien välillä, uskonnolliset lait, tavalliset lait, sivistystaso, kulkutaudit, katovuodet, väestönkasvussa tapahtuneet muutokset, vuodentulon laatu ja syntyneitten ja kuolleitten välinen suhde. Teollisuuden ja kaupan kehityksillä oli myös vaikutusta avioliittojen solmimismäärien muutoksiin eri aikoina. Myös kansallisella varallisuudella oli vaikutusta muutoksiin avioitumisissa. Eri aikoina saattoi vastahakoisuutta olla myös perhe-elämää kohtaan.⁶⁸

Kaupungeissa solmittiin enemmän avioliittoja kuin maaseuduilla. Kaupungeissa oli myös eri uskontoa tunnustaneita kuin evankelisluterilaista, Suomen pääuskontoa, tunnustaneita. Suomessa olleista vieraan uskonnon tunnustajista kuului venäläiseen sotaväkeen suurin osa. Eriuskoisten kanssa solmituista avioliitoista 85% oli sellaisia, että mies kuului venäläiseen sotaväkeen ja oli uskonnoltaan kreikkalaiskatolinen ja nainen oli suomalainen ja uskonnoltaan luterilainen. Avioliitot raukesivat 1800-luvulla lähinnä puolison kuoleman vuoksi. Leskimiehet ja -naiset solmivat usein uuden avioliiton.⁶⁹

3.3. Venäläisten kanssa solmitut avioliitot Turussa vuosina 1826–1853

Turun osalta olen käyttänyt Turun maakunta-arkiston mikrofilmirullia kuulutetuista ja vihityistä. Kyseessä olivat Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta (lähdetiedot luvussa ”Arkisto- ja muut lähteet”). Vihittyjä ja kuulutettuja verrattiin Turun maakunta-arkistossa olevaan luetteloon maahan saapuneista ulkomaalaisista vuosina 1827–1830 ja 1833–1853. Näin saatiin selville ulkomaalaisten kanssa solmitut avioliitot.

⁶⁷ Vainio-Korhonen 2017, kolumni, s.2.

⁶⁸ Suomenmaan virallinen tilasto 1871, s. 15–18.

⁶⁹ Suomenmaan virallinen tilasto 1871, s. 18–19.

Avioliittojen syitä pohtiessani olen tukeutunut joihinkin kirjallisuudesta löytämiini tapauksiin sekä omaan päättelyyn. Suurempi kuva, jossa on takana aikakaudelle tyypillinen avioliitto- ja rakkauskäsitys, on muodostunut lukemalla aikaa kuvaavaa tutkimuskirjallisuutta sekä erilaisia kronikoita. Ajatuksiini avioliitosta, säätyläisistä, säätykierrosta sekä naisen (taloudellisesta) asemasta ovat vaikuttaneet lähinnä Häggman (1994), Wirlander (1974) sekä Ågren (2016).

Matruusi K. Kirilof vihittiin 22.1.1826 piika Anna Ericin tyttären kanssa. Avioliitot solmittiin 1800-luvulla saman säätyisten kanssa pääasiassa. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syy oli todennäköisesti perheen perustaminen.⁷⁰

Matruusi Ivar Michael vihittiin leski Catharina Michaelin tyttären kanssa 22.1.1826. Tässä tapauksessa taloudellisilla tekijöillä oli oletettavasti merkitystä avioliiton solmimiseen. Lesket nimittäin saivat 1800-luvulla eläkettä aviomiehensä kuoltua joissain tapauksissa. Oletus on, että naislesket avioituivat yleensä enemmän taloudellisista syistä. Leskimiehet, ja leskinaiset solmivat melko usein uuden avioliiton, joten voidaan olettaa, että toisena syynä avioitumiseen tässä tapauksessa oli perheen perustaminen. Mieslesket avioituivat yleensä itseään nuoremman naisen kanssa, jonka kanssa he halusivat perustaa uuden perheen.⁷¹

Välskäri eli armeijan lääkäri Zinaff Efimoff vihittiin 3.2.1826 piika Gustava Rosenqvistin kanssa. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt oletettavasti olivat ehkä taloudelliset, koska ulkomaalainen aviomies kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen avio puoliso. On myös mahdollista, että avioliiton solmimisen syinä oli perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli avioiduttuaan avio vaimon sosiaalinen asema kohosi ylöspäin. Ylimmissä säädyissä oli 1800-luvulla säätykiertoa ja emotionaalisista syistä solmittuja avioliittoja. Tilanne muiden säätyjen kohdalla muuttui samanlaiseksi, kun industrialismin aika läheni ja kirkolliset lait lievenivät.⁷²

Sergei Bardakoff vihittiin 11.2.1827 piika Eva Schanzin kanssa. Tässä tapauksessa syy avioliiton solmimiseen oli oletettavasti perheen perustaminen. Ulkomaalaisen aviopuolison ammattia ei ole mainittu ja piikat solmivat harvoin avioliittoa ylempisäätyisten kanssa.⁷³

⁷⁰ Luettelo kuulutetuista ja vihityistä. Turun maakunta-arkisto. Turku. Tästä lähtien käytetään lyhennettä LKV/TMA. JK1185.

⁷¹ LKV/TMA JK1185.

⁷² LKV/TMA JK1185.

⁷³ LKV/TMA JK1185.

Jacob Kulitschoi vihittiin 14.2.1827 nuoremman palvelijan Christina Blombergin kanssa. Tässä tapauksessa ulkomaalaisen aviokumppanin ammattia ei ole mainittu ja suomalainen puoliso oli nuorempi palvelija, joten voidaan olettaa, että kysymyksessä oli avioliiton solmiminen perheen perustamisen vuoksi ja syyt saattoivat olla myös taloudelliset.⁷⁴

Puusepän kisälli David Johansson solmi avioliiton piika Johanna Palmgrenin kanssa 15.3.1827. Emotionaalisista syistä solmitut avioliitot olivat 1800-luvulla harvinaisia, joten voidaan olettaa, että tämän avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset ja perheen perustaminen.⁷⁵

Aliupseeri Feodorov Ponomarenko vihittiin 29.4.1827 piika Hedvig Juliana Lönnin kanssa. Syyt tämän avioliiton solmimiseen olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.⁷⁶

Upseeri Jura Muskow vihittiin 20.5.1827 leski Brita Helanderin kanssa. Syyt tämän avioliiton solmimiseen olivat todennäköisesti taloudelliset, koska aviovaimo oli leski. Perheen perustaminen saattoi olla myös syy avioitumiseen.⁷⁷

Aliupseeri Semen Lobotscheff vihittiin emäntä Maria Lena Lillbergin kanssa 10.6.1827. Syyt tämän avioliiton solmimiseen olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen, koska osa venäläisistä aliupseereista kuului aatelissäättyyn ja sotilaitten toimeentulo oli turvattu ja he pystyivät elättämään hyvin perheensä. Voi olla, että aviomies halusi myös terveen ja työkykyisen emännän taloonsa.⁷⁸

Armeijan kirjuri Alexander Wasilieff vihittiin 5.8.1827 piika Justina Matin tyttären kanssa. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen. Aviomies kuului ylempään säätyyn kuin vaimonsa.⁷⁹

Matruusi Timotei Baranoff vihittiin 12.9.1827 Maria Stina Lindholmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁸⁰

⁷⁴ LKV/TMA JK1185.

⁷⁵ LKV/TMA JK1185.

⁷⁶ LKV/TMA JK1185.

⁷⁷ LKV/TMA JK1185.

⁷⁸ LKV/TMA JK1185.

⁷⁹ LKV/TMA JK1185.

⁸⁰ LKV/TMA JK1185.

Kapteenin adjutantti Joachim Tichanoff vihittiin 30.10.1827 nuoremman palvelijan Johanna Magdalena Landströmin kanssa. Ulkomaalaisen aviopuolison asemasta yhteiskunnassa voidaan päätellä, että avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja haluttiin perustaa perhe. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituttuaan.⁸¹

Jacob Kapustinskij vihittiin 20.11.1827 piika Carolina Wilhelmina Wahlströmin kanssa. Venäläisen aviokumppanin ammattia ei ole mainittu, mutta venäläiset, jotka olivat Suomessa 1800-luvulla, olivat pääasiassa joko kauppiaita tai armeijan palveluksessa olevia. Voidaan siis olettaa, että tässä tapauksessa venäläinen aviopuoliso oli jompikumpi näistä. Syyt avioliiton solmimiseen olivat oletettavasti taloudelliset ja haluttiin perustaa perhe.⁸²

Timofei Petroschevitsch solmi avioliiton 13.12.1827 porvarin tyttären Caisa Lisa Forsvikin kanssa. Tässä tapauksessa suomalaisen aviokumppanin asema yhteiskunnassa oli korkeampi kuin venäläisen puolison. Tapaus on harvinainen 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa. Avioliiton solmimisen syyt olivat tässäkin tapauksessa taloudelliset ja haluttiin ilmeisesti perustaa perhe.⁸³

Stefan Alexejewitsch vihittiin leski Magdalena Grenin kanssa 10.2.1828. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁸⁴

Adjutantti Fredric August Bonsdorff vihittiin 18.11.1828 nuoremman palvelijan Cecilia Sederströmin kanssa. Tässä tapauksessa nainen oli yhteiskunnallisessa asemassa alempana kuin mies, joten oletus on, että taloudelliset syyt ja perheen perustaminen olivat avioliiton solmimisen syyt. On myös mahdollista, että avioitumisen syinä olivat emotionaaliset tekijät. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituttuaan.⁸⁵

Sotilas Ivan Nevedroff vihittiin leski Lovisa Johanin tyttären kanssa 14.11.1830. Syyt avioliiton solmimiseen olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.⁸⁶

⁸¹ LKV/TMA JK1185.

⁸² LKV/TMA JK1185.

⁸³ LKV/TMA JK1185.

⁸⁴ LKV/TMA JK1185.

⁸⁵ LKV/TMA JK1185.

⁸⁶ LKV/TMA JK1185.

Venäjän armeijan työntekijä Jecosei Sokoloff vihittiin 15.5.1831 Sidonia Palmroosin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat tässä tapauksessa oletettavasti taloudellinen turva ja perheen perustaminen.⁸⁷

Sotilas M. Gawriloff vihittiin 20.11.1831 piika Maria Sofia Urjalinin kanssa. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Tämä tapaus on tyypillinen 1800-luvulla solmittu avioliitto, jossa molemmat aviopuoliset kuuluivat samaan yhteiskunnalliseen luokkaan.⁸⁸

Ruokatavarakauppias Jonas Borisoff vihittiin 23.4.1833 nuoremman palvelijan Caisa Ulla Woivalinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Suomalainen aviokumppani oli jungfru. Jungfrut eivät saaneet 1800-luvulla Turussa yhtä hyviä työpaikkoja kuten esimerkiksi mamsellit. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituttuaan. Avioitumisen syinä saattoi olla myös emotionaaliset syyt.⁸⁹

Alex Petrovitsch Harsejeff vihittiin 4.6.1833 Anna Stina Ericin tyttären kanssa. Venäläinen aviopuoliso oli ammatiltaan fanjunkkari eli joukko-osaton lipunkantaja. Lipunkantajat olivat 1700-luvulla Ruotsi-Suomen armeijassa aatelisnuorukaisia, jotka olivat saaneet kunniatehtävän. Tämä tarkoitti 1800-luvulla aliupseeria. Tämän avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁹⁰

Aliupseeri Anton Parloff vihittiin 16.1.1834 piika Lisa Michaelsdotterin kanssa avioliiton solmimisen syyt tässä tapauksessa olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁹¹

Aliupseeri Sergei Belajeff vihittiin 25.5.1834 piika Maria Gustava Stenholmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen.⁹²

Muusikko Semen Philipoff vihittiin 27.2.1835 leski Anna Johanin tyttären Karpinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti etupäässä taloudelliset. On myös mahdollista, että haluttiin perustaa myös perhe.⁹³

⁸⁷ LKV/TMA JK1185.

⁸⁸ LKV/TMA JK1185.

⁸⁹ LKV/TMA JK1191.

⁹⁰ LKV/TMA JK1191.

⁹¹ LKV/TMA JK1191.

⁹² LKV/TMA JK1191.

⁹³ LKV/TMA JK1191.

Sotilas Ivan Schubepoff vihittiin 6.8.1837 nuoremman palvelijan Maria Matin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁹⁴

Sotilas Nikifor Startzeff vihittiin 8.11.1837 piika Eva Carolina Helinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁹⁵

Sotilas Joseph Brusenski vihittiin 19.9.1838 piika Lena Andersin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.⁹⁶

Mats Tugarmoff vihittiin 22.5.1839 piika Fredrica Caloniuksen kanssa. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁹⁷

Sotilas Micsa Molaschevitz vihittiin 31.10.1839 piika Eva Rosenqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁹⁸

Sotilas Petter Kasin vihittiin 30.8.1840 Anna Catharina Lindeqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Suomalaisen aviokumppanin ammattia ei mainittu, joten voidaan olettaa, että hänellä ei ollut mitään ammattia.⁹⁹

Sotilas Gregori Serdjuk vihittiin 1.11.1840 piika Eva Christina Grönmarkin kanssa. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁰⁰

Aliupseeri Maxim Ivanoff vihittiin 12.5.1841 emäntä Eva Elisabeth Grönroosin kanssa. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Oletus on, että aviomies halusi taloonsa terveen ja työkykyisen emännän.¹⁰¹

⁹⁴ LKV/TMA JK1191.

⁹⁵ LKV/TMA JK1191.

⁹⁶ LKV/TMA JK1191.

⁹⁷ LKV/TMA JK1191.

⁹⁸ LKV/TMA JK1191.

⁹⁹ LKV/TMA JK1191.

¹⁰⁰ LKV/TMA JK1191.

¹⁰¹ LKV/TMA JK1191.

Sotilas Conrad Salodinikoff vihittiin 18.7.1841 piika Johanna Stengrundin kanssa. Avio-
puolisot ovat tässäkin tapauksessa saman säätyisiä ja todennäköiset syyt avioliiton sol-
mimiseen olivat taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁰²

Ruokatavarakauppias Josef Ferdinand Orre vihittiin 21.11.1841 venäläisen nuoremman
palvelijan Sofia Charlotta Borisoffin kanssa. Tämä tapaus on todella harvinainen 1800-
luvun Turussa. Yleensä ulkomaalainen aviopuoliso oli mies. Tässä tapauksessa aviomies
kuului ylempään säätyyn¹⁰³, ja avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen
perustaminen ja taloudelliset syyt. Emotionaaliset syyt saattoivat olla myös avioitumisen
syinä. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto, eli aviovaimon sosiaalinen asema
kohosi hänen avioituttuaan.¹⁰⁴

Sotilas Mattvei Michailoff vihittiin 23.1.1841 Sofia Matintyttären kanssa. Tässä tapauk-
sessa avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelli-
set syyt.¹⁰⁵

Räätälin kisälli Gustaf Wilhelm Worgonoff vihittiin 13.8.1842 nuoremman palvelijan Jo-
hanna Gröndahlin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen pe-
rustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁰⁶

Sotilas Julius Ermoloff vihittiin 23.11.1842 leski Lena Ericssonin kanssa. Tämän aviolii-
ton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset, koska kyseessä oleva puoliso
oli leski. Perheen perustaminen saattoi olla myös syynä avioliiton solmimiseen.¹⁰⁷

Eläkkeellä oleva ratsumestari Semen Matveijeff Tipuscheff vihittiin 8.10.1843 Elisabet
Samuelin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelli-
set, koska aviopuoliso oli korkeassa asemassa ja hänen suomalaisen aviopuolisonsa am-
mattia tai yhteiskunnallista asemaa ei ole mainittu, joten voidaan olettaa, että hänellä
ei ollut ammattia. Perheen perustaminen eläkkeellä ollessa ei todennäköisesti ollut
myöskään avioliiton solmimisen syy. Avioitumisen syinä saattoi olla myös emotionaali-
set syyt. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen
 asema kohosi hänen avioituttuaan.¹⁰⁸

¹⁰² LKV/TMA JK1191.

¹⁰³ Vrt. Wirilander 1974 ja Häggman 1994.

¹⁰⁴ LKV/TMA JK1191.

¹⁰⁵ LKV/TMA JK1191.

¹⁰⁶ LKV/TMA JK1191.

¹⁰⁷ LKV/TMA JK1191.

¹⁰⁸ LKV/TMA JK1191.

Tupakantekijä Gustaf Allenius vihittiin venäläisen Anastasia Samoilovnan kanssa 4.9.1843. Tämä tapaus on harvinainen, koska yleensä 1800-luvun Turussa ulkomaalaisten kanssa solmituissa avioliitoissa mies oli ulkomaalainen. Avioliiton solmimisen syyt tässä tapauksessa olivat todennäköisesti taloudelliset, olihan suomalainen aviopuoliso työssä tupakka tehtaassa. Venäläisen puolison ammattia ei ole mainittu, joten saattoi olla, että hänellä ei ollut ammattia. Toinen syy avioliiton solmimiseen oli todennäköisesti perheen perustaminen.¹⁰⁹

Sotilas Petter Winograd vihittiin emäntä Wilhelmina Jacobin tytär Grönroosin kanssa 5.11.1843. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Avioitumisen syynä saattoi olla myös se, että aviomies halusi terveen ja työkykyisen emännän taloon.¹¹⁰

Sotilas Petter Andreijeff Korothinsky vihittiin 17.7.1844 piika Maria Lovisa Grönqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹¹¹

Saarnaaja Marcus Biskman vihittiin 12.11.1844 nuoremman palvelijan Lovisa Amanda Borisoffin kanssa. Tämä tapaus on harvinainen 1800-luvun Turussa, koska suomalaisen aviomiehen vaimo oli venäläinen. Aviomies oli myös ylemmästä säädystä kuin vaimo. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.¹¹²

Pataljoonan väliskäri eli lääkäri Wasilii Wasiljeff vihittiin 9.2.1845 Johanna Carolina Lindellin kanssa. Ulkomaalainen aviopuoliso oli lääkäri ja hän oli yhteiskunnallisessa asemassa korkeammassa asemassa kuin puoliso. Turkuun tuli 1800-luvulla ulkomailta jonkin erityistaidon omaavaa väkeä. Tämän avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen. Yleensä 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa puoliset kuuluivat samaan säätyyn. Tämä oli harvinainen tapaus ja avioitumisen syinä saattoivat olla myös emotionaaliset syyt. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi avioitumisen myötä.¹¹³

Sotilas Wasilii Hvastoffol vihittiin 1.6.1845 piika Emelia Ytterbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹¹⁴

¹⁰⁹ LKV/TMA JK1191.

¹¹⁰ LKV/TMA JK1191.

¹¹¹ LKV/TMA JK1191.

¹¹² LKV/TMA JK1191.

¹¹³ LKV/TMA JK1192.

¹¹⁴ LKV/TMA JK1192.

Sotilas Carl Janus Chavizen vihittiin nuoremman palvelijan Lovisa Carolina Wikmanin kanssa 18.11.1845. Tämän avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen.¹¹⁵

Sotilas Lukian Timoteijeff vihittiin 19.1.1846 piika Ulrika Wilhelmina Elgmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹¹⁶

Sotilas Gregorii Michaeloff vihittiin 1.2.1846 piika Anna Sahlgrenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen.¹¹⁷

Sotilas Susoi Nikitin Tihanoff vihittiin 8.2.1846 emäntä Anna Ulrika Hammarin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Aviomies saattoi myös haluta terveen ja työkykyisen emännän taloon.¹¹⁸

Sotilas Gavriilo Pristas Chnjuch vihittiin 20.9.1846 piika Lovisa Erikin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹¹⁹

Aliupseeri Saveli Daniloff vihittiin piika Lovisa Ekholmin kanssa 22.9.1846. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²⁰

Leskimies ja sotilas Philipovitch vihittiin 1.11.1846 Eva Catharina Dahlin kanssa. Leskimiehet avioituivat uudelleen itseään nuorempien naisten kanssa, joten voidaan olettaa, että tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²¹

Aliupseeri Fadeji Rasvodofsky vihittiin 14.11.1846 piika Maria Eliaan tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²²

¹¹⁵ LKV/TMA JK1192.

¹¹⁶ LKV/TMA JK1192.

¹¹⁷ LKV/TMA JK1192.

¹¹⁸ LKV/TMA JK1192.

¹¹⁹ LKV/TMA JK1192.

¹²⁰ LKV/TMA JK1192.

¹²¹ LKV/TMA JK1192.

¹²² LKV/TMA JK1192.

Sotilas Semen Wasihef vihittiin 24.1.1847 nuoremman palvelijan Justina Lönnin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²³

Aliupseeri Gregorii Lvoff vihittiin 20.9.1847 piika Gustava Wilhelmina Johanin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²⁴

Sotilas Alexei Simenoff vihittiin 3.10.1847 piika anna Magdalena Åkerbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²⁵

Sotilas Theodor Naymoff vihittiin 10.10.1847 piika Helena Matin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²⁶

Sotilas Wikentii Schuck vihittiin piika Fredrika Wilhelmina Gabrielin tyttären kanssa 21.11.1847. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen.¹²⁷

Sotilas Kasimir Lervkus vihittiin 19.12.1847 piika Maria Henricin tytär Forsellin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹²⁸

Armeijan rumpali ja aliupseeri Feodor Feodoroff vihittiin 23.1.1848 Engla Charlotta Lindroosin kanssa. Tässä tapauksessa ei ole puolison ammattia mainittu, joten voidaan olettaa, että hänellä ei ollut mitään ammattia. Miehellä oli hyvä ammatti armeijassa ja todennäköisesti avioliiton solmimisen syyt olivat taloudellinen turva ja perheen perustaminen.¹²⁹

Armeijan muonavaraston vahtimestari Wasilii Gavriloff vihittiin piika Anna Elisabet Mondolinin kanssa 30.1.1848. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudellinen turva ja perheen perustaminen.¹³⁰

¹²³ LKV/TMA JK1192.

¹²⁴ LKV/TMA JK1192.

¹²⁵ LKV/TMA JK1192.

¹²⁶ LKV/TMA JK1192.

¹²⁷ LKV/TMA JK1192.

¹²⁸ LKV/TMA JK1192.

¹²⁹ LKV/TMA JK1192.

¹³⁰ LKV/TMA JK1192.

Aliupseeri Matveji Kajetsky vihittiin 30.1.1848 nuoremman palvelijan Christina Lovisa Sjöblomin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen.¹³¹

Sotilas Karneff Wasiljeff vihittiin piika Josefina Granlundin kanssa 20.2.1848. Avioliiton solmimisen syyt tässä tapauksessa olivat todennäköisesti taloudellinen turva ja perheen perustaminen.¹³²

Aliupseeri Paul Jegoroff Bachtejeff vihittiin nuoremman palvelijan Mathilda Petronella Lindbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudellinen turva.¹³³

Sotilas Constantin Beresoffski vihittiin piika Maria Elisabeth Lindbergin kanssa 9.8. 1848. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudellinen turva ja perheen perustaminen.¹³⁴

Aliupseeri Juda Feodoroff Vasiliëff vihittiin piika Ulrika Kempen kanssa 5.11.1849. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudellinen turva ja perheen perustaminen.¹³⁵

Armeijan trumpettisti Ignatii Maximoff vihittiin 21.1.1849 piika Maria Christina Fredmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudellinen turva ja perheen perustaminen.¹³⁶

Aliupseeri Maxim Ivanoff vihittiin 28.1.1849 nuoremman palvelijan Eva Sofia Törnqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudellinen turva.¹³⁷

Armeijan ratsumestari Petr Wasiljeffsky vihittiin 4.3.1849 piika Hedvig Carlin tyttären kanssa. Tässä tapauksessa aviopuolisojen säätyerot ovat suuret. Aviomies oli aatelinen ja aviovaimo kuului työväkeen. Tämä oli harvinainen tapaus. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. On myös mahdollista, että aateliset avioituivat 1800-luvulla emotionaalisista syistä.¹³⁸

¹³¹ LKV/TMA JK1192.

¹³² LKV/TMA JK1192.

¹³³ LKV/TMA JK1192.

¹³⁴ LKV/TMA JK1192.

¹³⁵ LKV/TMA JK1192.

¹³⁶ LKV/TMA JK1192.

¹³⁷ LKV/TMA JK1192.

¹³⁸ LKV/TMA JK1192.

Aliupseeri Frans Pikuhirsky avioitui leski Helena Andersin tyttären kanssa 5.8.1849. Todennäköisesti avioliitto solmittiin taloudellisen turvan vuoksi ja mahdollisesti haluttiin perustaa perhe.¹³⁹

Kauppias Fredric Victor Kiseleff avioitui leski Ulrica Tamlanderin kanssa 30.12.1849. Venäläiset kauppiat eivät välittäneet Suomessa vallitsevasta sääty-yhteiskunnasta, kun he solmivat avioliittoja. Syyt avioliiton solmimiseen saattoivat olla mitkä tahansa. He halusivat ennen kaikkea sulautua suomalaiseen yhteiskuntaan. Kyseessä olevan avioliiton solmimisen syyt saattoivat siis olla mitkä tahansa.¹⁴⁰

Sotilas Ivan Michaeloff vihittiin 22.5.1850 piika Maria Wilhelmina Lindforsin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudellinen turva ja perheen perustaminen.¹⁴¹

Aliupseeri Nicolai Wyschniakoff vihittiin 20.10.1850 piika Engla Ulrica Frikomin kanssa. avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁴²

Alliluutnantti Carl Johan Blåfjeld vihittiin nuoremman palvelijan Sofia Emelia Borisoffin kanssa 14.10.1850. Tässä tapauksessa nainen oli venäläinen ja mies suomalainen. Aviomies kuului aatelissäätyyn. Mies on saattanut olla suomenruotsalainen. Tämä tapaus on harvinainen. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt sekä emotionaaliset syyt. Koska aviomies kuului aatelissäätyyn ja aviovaimo kuului työväestöön, kysymyksessä oli säätykierto eli aviovaimo kohosi avioitumisen myötä sosiaalisessa asteikossa.¹⁴³

Sotilas Ivan Wolkoff vihittiin 21.10.1850 piika Hedvig Lovisa Rosenbladin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁴⁴

¹³⁹ LKV/TMA JK1192.

¹⁴⁰ LKV/TMA JK1192.

¹⁴¹ LKV/TMA JK1192.

¹⁴² LKV/TMA JK1192.

¹⁴³ LKV/TMA JK1192.

¹⁴⁴ LKV/TMA JK1192.

Sotilas Dominik Wentschbitsky vihittiin piika Justina Kronan kanssa 27.10.1850. Aviovaimolla oli avioton lapsi. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁴⁵

Sotilas Jorik Simanoff vihittiin piika Fredrika Wilhelmina Lindbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁴⁶

Vänrikki Constantin Jefemoff vihittiin 10.11.1850 nuoremman palvelijan Fredrika Wilhelmina Holmstenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁴⁷

Kauppias Alexander Dementieff vihittiin nuoremman palvelijan Fredrica Sofia Hahlin kanssa 22.11.1850. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt, sekä emotionaaliset syyt. Saattoi olla, että venäläinen puoliso halusi sopeutua suomalaisuuteen ja suomalaiseen yhteiskuntaan ja meni siksi naimisiin. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.¹⁴⁸

Sotilas Rovion Danieloff vihittiin 7.11.1852 Elisabet Österholmin kanssa. Tässä tapauksessa puolisolalla ei ole mitään ammattia ja sen vuoksi avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.¹⁴⁹

Laulunopettaja Carl Theodor Möller vihittiin leskirouva Melania Timofejan kanssa 2.2.1853. Venäläinen aviopuoliso oli kauppiaan leski. Kauppiaitten eläkejärjestelyyn kuului konservointi eli kauppiaan ammatti säilyi leskellä. Tässä tapauksessa aviovaimo oli varakkaampi kuin aviomies. Tämä oli 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa harvinainen tapaus. Koska aviovaimo oli leski ja varakas nainen, niin avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja emotionaaliset syyt.¹⁵⁰

Sotilas Gerasim Schaloff vihittiin aliupseerin lesken Maria Matin tyttären kanssa 10.6.1853. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset tekijät.¹⁵¹

¹⁴⁵ LKV/TMA JK1192.

¹⁴⁶ LKV/TMA JK1192.

¹⁴⁷ LKV/TMA JK1192.

¹⁴⁸ LKV/TMA JK1192.

¹⁴⁹ LKV/TMA JK1193.

¹⁵⁰ LKV/TMA JK1193.

¹⁵¹ LKV/TMA JK1193.

Invalidisotilas Ivan Schveleff vihittiin 24.7.1853 piika Gustava Wesslundin kanssa. Avioitumisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja mahdollisesti syynä oli perheenperustaminen, koska arkistolähteestä käy ilmi, että mies oli nuori.¹⁵²

Värjäri Fredric August Sääf vihittiin 30.7.1853 nuoremman palvelijan Maria Wilhelmina Kiseleffin kanssa. Venäläistä alkuperää oleva aviovaimo tuli rikkaasta kauppiassuvusta ja oli varakkaampi kuin miehensä. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun Suomessa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen sekä emotionaaliset syyt. Korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa olleet solmivat eniten emotionaalisista syistä johtuvia avioliittoja.¹⁵³

Työnjohtaja ja työmestari tupakkatehtaassa Isak Ivanoff vihittiin 9.10.1853 nuoremman palvelijan Maria Ottilianan kanssa. Aviomies on tässä tapauksessa korkeammassa asemassa yhteiskunnassa kuin hänen vaimonsa. Avioliitto on solmittu erisäätyisten kesken ja se oli harvinaista 1800-luvun Suomessa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen. Avioitumisen syinä saattoi olla myös emotionaaliset syyt. Tässä tapauksessa oli kysymys säätykierrosta, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.¹⁵⁴

Aliupseeri Ignatii Miglen vihittiin nuoremman palvelijan Maria Elisabeth Willbergin kanssa 26.11.1853. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁵⁵

Musiikki aliupseeri Moses Archipoff vihittiin 13.10.1853 Kristina Elisabeth Mannströmin kanssa. Koska aviovaimolla ei ollut ammattia niin voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset ja mahdollisesti myös perheen perustaminen.¹⁵⁶

Turussa ko. aikana avioituneet ulkomaalaiset olivat yleensä sotilaita tai sotilastaustaisia. Mukana oli myös lukuisia kauppiaita, joiden kaupankäynnillä usein oli yhtymäkohtia venäläiseen armeijaan. Perimätiedon mukaan idästä tulleita kauppiaita kutsuttiin sipuliryssiksi (Helsingin seutu) tai sipularyssiksi (Turun seutu).

¹⁵² LKV/TMA JK1193.

¹⁵³ LKV/TMA JK1193.

¹⁵⁴ LKV/TMA JK1193.

¹⁵⁵ LKV/TMA JK1193.

¹⁵⁶ LKV/TMA JK1193.

3.4. Ruotsalaisten kanssa solmitut avioliitot Turussa vuosina 1826–1853

Kultaajan oppilas Carl Wilhelm Öhman vihittiin piika Anna Caisa Wilhelman kanssa vuonna 1826. Avioitumisen syynä oli oletettavasti taloudelliset syyt, koska aviomiehen ikä Suomeen tullessa oli 54 vuotta.¹⁵⁷

Puusepänkisälli David Johansson vihittiin 15.3.1827 Johanna Palmgrenin kanssa. Koska avioivaimolla ei ollut ammattia ja aviomiehellä oli hyvä ammatti, joten oletus on, että avioitumisen syinä olivat taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁵⁸

Sorvarin kisälli Claes Wilhelm Brovall vihittiin 15.1.1828 emäntä Maria Johanin tyttären kanssa. Puolisot kuuluivat samaan säätyyn, joten voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Voi olla, että aviomies halusi myös terveän ja työkykyisen emännän taloonsa.¹⁵⁹

Palvelustyttö ja mamselli Josefina Enberg vihittiin vuonna 1830 työnjohtajan ja talon isännän Gustaf Lindroosin kanssa. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun Turussa, koska yleensä ulkomaalainen aviopuoliso oli mies. Avioitumisen syinä oli oletettavasti taloudelliset syyt, koska aviomies kuului ylempään säätyyn. Muut syyt olivat perheen perustaminen ja, koska aviomies oli talon isäntä, niin hän todennäköisesti halusi hyvän terveän ja työkykyisen emännän taloonsa.¹⁶⁰

Kauppakirjanpitäjä Carl Albert Engbom vihittiin vuonna 1831 Ulrica Wilhelmina nimisen naisen kanssa vuonna 1831. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti ja avioivaimon ammatista ei ole mainintaa. Toisena syynä avioitumiseen oli oletettavasti perheen perustaminen.¹⁶¹

Kellosepän kisälli Lars Hellgren vihittiin vuonna 1831 Ulrika nimisen naisen kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti perheen perustaminen, koska aviomiehen ikä oli 25 vuotta, ja taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti ja työpaikka ja avioivaimosta ei ole muita tietoja kuin etunimi. Työpaikasta ei ole tietoa.¹⁶²

¹⁵⁷ LKV/TMA JK1190. * Luettelo kuulutuista ja vihityistä. Turun maakunta-arkisto. Turku. Tästä lähtien käytetään lyhennettä LKV/TMA. Osa tapauksista löytyi suoraan mikrofilmirullalta, osa löytyi vertaamalla tietoja luetteloon maahan saapuneista ulkomaalaisista vuosina 1827-1830 ja 1833-1853. Turun maakunta-arkisto. Turku. Vertailemalla löydetty tapaukset on merkitty tähdellä (*) alaviitteen yhteyteen.

¹⁵⁸ LKV/TMA JK1190.

¹⁵⁹ LKV/TMA JK1190. *

¹⁶⁰ LKV/TMA JK1190. *

¹⁶¹ LKV/TMA JK1190. *

¹⁶² LKV/TMA JK1190. *

Kapteeni Magnus Lundgren vihittiin Elisabeth nimisen naisen kanssa vuonna 1831. Avioitumisen syitä olivat oletettavasti taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti ja hän kuului aatelistoon. Aviovaimon ammattia ei ole mainittu. Tässä tapauksessa on mahdollista, että kysymyksessä oli säätykierto eli aviovaimo kohosi yhteiskunnallisessa asemassa ylöspäin. Muina avioitumisen syinä oli oletettavasti perheen perustaminen.¹⁶³

Sepänkaupan kisälli Gustaf Magnusson vihittiin vuonna 1831 Maria nimisen naisen kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti ja aviovaimon ammattia ei ole mainittu. Perheen perustaminen saattoi olla myös avioitumisen syynä.¹⁶⁴

Kulta- ja hopeatyöntekijä Johan Fredric Wolfram vihittiin vuonna 1840 nuoremman palvelijan Eva Christina Melbomin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁶⁵

A.G. Grönqvist, joka oli palveluksessa maalari Söderstrandin luona, vihittiin vuoden 1840 tienoilla Maria nimisen naisen kanssa. Avioitumisen syinä olivat taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä työpaikka. Toisena syynä avioitumiseen oli oletettavasti perheen perustaminen.¹⁶⁶

Näyttelijä Lars Holmberg vihittiin vuoden 1840 tienoilla Fredrika Charlotta nimisen naisen kanssa. Avioitumisen syynä oli oletettavasti taloudelliset syyt.¹⁶⁷

Sepänkisälli Carl Johan Svahn vihittiin 26.12.1844 leski Brita Elisabetin kanssa. Avioitumisen syynä oli oletettavasti taloudelliset tekijät, koska aviovaimo oli leski.¹⁶⁸

Telakan koneenkäyttäjä Jacob Reinhold Läckström vihittiin 6.9.1845 emäntä Edla Amalia Starkin kanssa. Avioitumisen syinä oli oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen sekä se, että aviomies saattoi haluta terveen ja työkykyisen emännän taloon.¹⁶⁹

¹⁶³ LKV/TMA JK1190. *

¹⁶⁴ LKV/TMA JK1190. *

¹⁶⁵ LKV/TMA JK1186.

¹⁶⁶ LKV/TMA JK1186. *

¹⁶⁷ LKV/TMA JK1186. *

¹⁶⁸ LKV/TMA JK1186. *

¹⁶⁹ LKV/TMA JK1186. *

Värjärinkisällä Anders Boije vihittiin oletettavasti vuoden 1845 tienoilla Maria Ulrika Söderströmin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja mahdollisesti myös perheen perustaminen oli yhtenä syynä avioitumiseen.¹⁷⁰

Kultasepän kisällä Johan Fredrik Dehne vihittiin 4.4.1846 Sofie Charlotta Rosendahlin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti ja toisena syynä oli oletettavasti perheen perustaminen.¹⁷¹

Anders Lindström, joka työskenteli Ericssonilla ja Coviella, vihittiin oletettavasti vuoden 1846 tienoilla Johanna Christina nimisen naisen kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen, koska aviomiehellä oli hyvä työpaikka, ja aviovaimon ammattia ei mainittu.¹⁷²

Telakan koneenkäyttäjä Anders Lindqvist vihittiin 7.1.1847 nuoremman palvelijan Fredrika Wilhelmina Gröndahlin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁷³

Köydenpunojan kisällä Carl Johan Plötz vihittiin 8.5.1847 nuoremman palvelijan Fredrika Vilhelmina Liljebladin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁷⁴

Puusepänkisällä Nils Gustaf Holmberg vihittiin 27.5.1847 nuoremman palvelijan Carolina Wilhelmina Grönblomin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁷⁵

Maalarinkisällä Jonas Edvard Rydberg vihittiin 6.11.1847 nuoremman palvelijan Eva Justina Fribergin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁷⁶

Peltityönkisällä Claes Theodor Bruhn vihittiin 15.8.1848 Fredrika Sofia Ahlgrenin kanssa. Voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset. On myös mahdollista, että avioliiton solmimisen syy oli perheen perustaminen.¹⁷⁷

¹⁷⁰ LKV/TMA JK1186. *

¹⁷¹ LKV/TMA JK1192. *

¹⁷² LKV/TMA JK1192. *

¹⁷³ LKV/TMA JK1192. *

¹⁷⁴ LKV/TMA JK1192. *

¹⁷⁵ LKV/TMA JK1192. *

¹⁷⁶ LKV/TMA JK1192. *

¹⁷⁷ LKV/TMA JK1192. *

Peltisepänkisälli Carl Niclas Grönberg vihittiin 3.9.1848 nuoremman palvelijan Edla Lovisa Mobergin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁷⁸

Puusepänkisälli Johan Ludvig Lindström vihittiin 30.9.1848 nuoremman palvelijan Erika Sofia Starckin kanssa. Oletus on, että avioitumisen syinä oli perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁷⁹

Tilintarkastaja Carl Johan Thyselin vihittiin 15.10.1848 nuoremman palvelijan Augusta Charlotta Melartin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen. Tässä tapauksessa on kysymyksessä säätykierto. Aviomies kuului ylempään säätyyn kuin aviovaimo. Aviovaimo kohosi avioitumisen jälkeen sosiaalisessa asemassa ylöspäin.¹⁸⁰

Kehräjä Olof Danielsson vihittiin 19.11.1848 Erica Gustava Cajanderin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁸¹

Tarjoilija Carl Johan Björkman vihitty 23.11.1848 neiti Eva Catharina Nymanin kanssa. Puolisot kuuluivat samaan säätyyn, joten voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁸²

Kuparisepänkisälli Christian Biberg vihittiin 4.1.1849 nuoremman palvelijan Serafia Sjöbergin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁸³

Räätälinkisälli Johan Berglund vihittiin 29.11.1849 nuoremman palvelijan Maria Lundahnin kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.¹⁸⁴

Tupakkatehtaan työntekijä Carl Alexander Westman vihittiin 5.1.1850 nuoremman palvelijan Ulrica Wilhelmina Urjelinin kanssa. Koska aviomies oli vihittäessä 20-vuotias, joten oletus on, että avioitumisen syynä oli perheen perustaminen. Toisena syynä olivat oletettavasti taloudelliset syyt.¹⁸⁵

¹⁷⁸ LKV/TMA JK1192. *

¹⁷⁹ LKV/TMA JK1192. *

¹⁸⁰ LKV/TMA JK1192.

¹⁸¹ LKV/TMA JK1192. *

¹⁸² LKV/TMA JK1192. *

¹⁸³ LKV/TMA JK1192. *

¹⁸⁴ LKV/TMA JK1192. *

¹⁸⁵ LKV/TMA JK1192. *

Herra Gustaf Adolf Möller vihittiin 4.6.1850 piika Maria Wilhelmina Lindforsin kanssa. Avioitumisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁸⁶

Leski kenraalimajuri Alexander von Wendt vihittiin 16.8.1850 aatelisen nuoremman palvelijan Sofia Elisabeth Melartinin kanssa. Tässä tapauksessa oli todennäköisesti aviomiehen puolelta kyseessä toisen avioliiton solmiminen ja vihkiminen uuden nuoremman puolison kanssa. Näissä tapauksissa perhe perustettiin nuoremman vaimon kanssa, koska haluttiin lapsia.¹⁸⁷

Tapetoijan kisälli Carl Theodor Broman vihittiin 18.8.1850 nuoremman palvelijan Lovisa Carolina Achrenin kanssa. Aviomies oli vihittäessä 27-vuotias, joten voidaan olettaa, että avioitumisen syynä oli perheen perustaminen ja toisena syynä oli oletettavasti taloudelliset syyt.¹⁸⁸

Herra Gustaf Adolf Möller vihittiin 4.6.1850 piika Maria Wilhelmina Lindforsin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁸⁹

Tehtaan työntekijä Nils Daniel vihittiin 23.11.1850 neiti Cecilia Serafia Birckstedtin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁹⁰

Tupakantekijä Rettigin tehtaassa Carl Alexander Westman vihittiin 5.1.1850 neiti Ulrica Wilhelmina Urjelinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁹¹

Kaupunginarkkitehti Peter Johan Gylich (1786–1875) tuli Ruotsista Turkuun. Turussa tarvittiin arkkitehtejä, koska Turun palo vuonna 1827 oli tuhonnut paljon rakennuksia ja Turku täytyi jälleenrakentaa. Tuomiokirkon siunaushuoneen suunnitelma oli Gylichin käsialaa. Turun talousseuran talo, Turun tuomiokirkon nykyiset leveät portaat ja Pinellan alapuolella oleva pylväikkö olivat Gylichin käsialaa.¹⁹²

¹⁸⁶ LKV/TMA JK1192. *

¹⁸⁷ LKV/TMA JK1192. *

¹⁸⁸ LKV/TMA JK1192. *

¹⁸⁹ LKV/TMA JK1192. *

¹⁹⁰ LKV/TMA JK1192. *

¹⁹¹ LKV/TMA JK1192. *

¹⁹² Kaisti & Puhakka 1999, s. 26-27 ja 162.

3.5. Saksalaisten kanssa solmitut avioliitot Turussa vuosina 1826–1853

Räätäli Claus Fredrik Brammen vihittiin 15.11.1846 nuoremman palvelijan Fredrika Carolina Cavenin kanssa. Koska molemmat aviopuolisot kuuluivat samaan säätyyn, voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁹³

Tupakkatehtaan työntekijä Johan von Ehren vihittiin 23.4.1853 nuoremman palvelijan Charlotta Aurora Levanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁹⁴

Kauppaedustaja ja leskimies Johan Henrik Duncker vihittiin 6.7.1853 Augusta Adolfina Limanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska saksalainen aviopuoliso oli leski ja kuului korkeaan asemaan yhteiskunnassa. On myös mahdollista, että perheen perustaminen oli avioliiton solmimisen syynä. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimo nousi sosiaalisessa asemassaan ylöspäin avioituessaan. Myös industrialismin aika lähestyi ja avioitumislait löystyivät, joten on mahdollista, että avioitumisen syynä oli emotionaaliset syyt.¹⁹⁵

Kamarimuusikko Alexander Gottlieb Odelitz vihittiin 26.9.1853 nuoremman palvelijan Emma Scharlinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁹⁶

3.6. Venäläisten kanssa solmitut avioliitot Helsingissä vuosina 1826–1853

Helsingin osalta päälähteenä on käytetty mikrofilmirullia Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista vuosina 1827–1853. Näitä tapauksia verrattiin Uudenmaan lääninhallituksen passiluetteloihin vuosilta 1826–1860. Näitä kahta arkistolähdettä vertaamalla saatiin ulkomaalaisten kanssa solmitut avioliitot selville Helsingissä vuosina 1827–1853. Lähdetiedot löytyvät luvusta ”Arkisto- ja muut lähteet”.

¹⁹³ LKV/TMA JK1192. * Luettelo kuulutuista ja vihityistä. Turun maakunta-arkisto. Turku. Tästä lähtien käytetään lyhennettä LKV/TMA. Osa tapauksista löytyi suoraan mikrofilmirullalta, osa löytyi vertaamalla tietoja luetteloon maahan saapuneista ulkomaalaisista vuosina 1827-1830 ja 1833-1853. Turun maakunta-arkisto. Turku. Vertailemalla löydetty tapaukset on merkitty tähdellä (*) alaviitteen yhteyteen.

¹⁹⁴ LKV/TMA JK1193.

¹⁹⁵ LKV/TMA JK1193.

¹⁹⁶ LKV/TMA JK1193.

Kuorma-ajuri Danila Pawloff avioitui 27.3.1826 Stina Lisa Haggin kanssa. Suomalaisella aviopuolisolla ei oletettavasti ollut ammattia, joten avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen.¹⁹⁷

Kamaripalvelija Matwej Kornieff avioitui 28.5.1826 palvelijatar Lovisa Strandin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.¹⁹⁸

Invalidisotilas Jacob Aneschtjinkoff avioitui Amalia Engmanin kanssa 16.7.1826. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset.¹⁹⁹

Rumpali Alex Michailoff avioitui Eva Elisabeth Ekmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁰⁰

Välskäri ja armeijan lääkäri Johan Mihailoff avioitui 1.10.1826 vanhemman palvelijan Maria Strömbergin kanssa. Aviomies kuului ylempään säätyyn kuin aviovaimo, joten avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen. Tässä tapauksessa on kysymyksessä säätykierto ja näissä tapauksissa avioitumisen syyt saattoivat olla myös emotionaaliset. Joka tapauksessa aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan. Suomeen tuli 1800-luvulla ulkomailta työntekijöitä, jotka osasivat jonkin erityistaidon.²⁰¹

Sotilas Dimitry Dementej avioitui 15.10.1826 Anna Maria Enqvistin kanssa. Aviovaimon ammattia ei ole mainittu, joten on mahdollista, että hänellä ei ollut ammattia. Tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat etupäässä taloudelliset. Aviomies oli armeijassa töissä ja näin ollen talous oli turvattu. Toisena syynä avioliiton solmimiseen oli oletettavasti perheen perustaminen.²⁰²

Paul Savelieff avioitui vuonna 1827 piika Ulrika Tallbergin kanssa. Aviomiehen ammattia ei ole mainittu. Piikat menivät 1800-luvun Suomessa yleensä naimisiin saman säätyisen miehen kanssa, joten voidaan olettaa, että tässä tapauksessa avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²⁰³

¹⁹⁷ Helsingin seurakunnassa vihityt ja kuulutetut vuosina 1826-1853. Turun maakunta-arkisto. Turku. Tästä lähtien lyhenne HVK/TMA. Rulla os433.

¹⁹⁸ HVK/TMA os433.

¹⁹⁹ HVK/TMA os433.

²⁰⁰ HVK/TMA os433.

²⁰¹ HVK/TMA os433.

²⁰² HVK/TMA os433.

²⁰³ HVK/TMA os433.

Gabriel Ivanoff avioitui vuonna 1827 nuoremman palvelijan Maria Henrika Martinin kanssa. Aviomiehen ammattia ei ole mainittu, mutta voidaan olettaa, että puoliset kuuluivat samaan säätyyn. Oletettavasti avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset ja perheen perustaminen.²⁰⁴

Kreivi Vladimir Musin-Puščkin avioitui aatelisen neiti Emilie Stjernvallin kanssa 16.5.1828. Emilie Stjernvall oli Aurora Karamzinin sisar. Avioliitto oli kuin sadusta. Upporikas aristokraatti meni naimisiin köyhän ja kauniin aatelisneidon kanssa. Totuus lieene kuitenkin ollut se, että avioliiton solmiminen oli sosiaalinen ponnahduslauta.²⁰⁵

Porvari Nicolai Petrowitsch Grobetskoix avioitui 12.5.1829 nuoremman palvelijan Sophia Wilhelmina Holmin kanssa. Venäläinen aviomies kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen aviovaimo. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli suomalaisen aviovaimon sosiaalinen asema nousi ylöspäin hänen avioituessa. Näissä tapauksissa oli myös mahdollista, että avioitumisen syyt olivat emotionaaliset. Tapaus oli harvinainen 1800-luvun Helsingissä.²⁰⁶

Matruusi Wasilei Kiseleff avioitui nuoremman palvelijan Johanna Sofia Zetterströmin kanssa 22.2.1829. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²⁰⁷

Aliupseeri Merkurii Savoliannikoff avioitui nuoremman palvelijan Helena Ulrica Dannholmin kanssa 6.9.1829. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁰⁸

Töölön sairaalan välskäri ja lääkäri Petter Teodoroff avioitui vuonna 1829 Christina Stubbin kanssa. Venäläinen aviomies kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen aviovaimo. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun Helsingissä. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan. Näissä tapauksissa saattoi avioitumisen syinä olla emotionaaliset syyt.²⁰⁹

²⁰⁴ HVK/TMA os433.

²⁰⁵ Paaskoski 2006, s. 17–20.

²⁰⁶ HVK/TMA os433.

²⁰⁷ HVK/TMA os433.

²⁰⁸ HVK/TMA os433.

²⁰⁹ HVK/TMA os433.

Kenraalikuvernöörin kanslian kirjuri Wasilei Osipoff avioitui 18.10.1829 Helena Sandroosin kanssa. Venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin vaimonsa, joten voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²¹⁰

Sotilas Kiril Sofranoff avioitui 7.6.1830 nuoremman palvelijan Maria Helena Rosenqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²¹¹

Feodor Karnileff avioitui 4.3.1831 nuoremman palvelijan Helena Sophia Grönrosin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen.²¹²

Laivaston aliluutnantti Ivan Wasilieff Schikoff avioitui 5.6.1831 porvarin tytär Lisa Stina Björkforsin kanssa. Tässä tapauksessa molemmat aviopuolisot kuuluivat säätyläisiin²¹³ ja säätyläiset solmivat 1800-luvun alkuvuosikymmeninä avioliittoja keskenään. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Joissain avioitumistapauksissa 1800-luvun alussa oli kysymys säätykierrosta.²¹⁴

Venäläinen sotilas Nikita Larianoff Krivuchin avioitui 3.11.1831 piika Cathrina Helena Malmin kanssa. Molemmat aviopuolisot kuuluivat samaan alempaan säätyyn. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²¹⁵

Aliupseeri Nahan Grecheff avioitui 7.8.1831 nuoremman palvelijan Ulrika Fredin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²¹⁶

Vanhempi välskäri ja armeijan lääkäri Andrej Tusikoff avioitui 28.8.1831 nuoremman palvelijan Elisabet Johansdotterin kanssa. Venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen aviopuoliso. Voidaan siis olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset ja mahdollisesti myös perheen perustaminen. Tässä tapauksessa oli kyseessä säätykierto, eli suomalainen aviovaimo nousi sosiaalisessa asemassa ylöspäin

²¹⁰ HVK/TMA os433.

²¹¹ HVK/TMA os433.

²¹² HVK/TMA os433.

²¹³ Kts. Wirilander 1974.

²¹⁴ HVK/TMA os433.

²¹⁵ HVK/TMA os433.

²¹⁶ HVK/TMA os433.

avioituessaan. Näissä tapauksissa avioitumisen syyt saattoivat olla myös emotionaaliset syyt.²¹⁷

Insinööri Gavril Arejevitsch Akzinoff avioitui 19.10.1831 nuoremman palvelijan Carolina Degermanin kanssa. Venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puoliso. Oletettavasti avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset ja perheen perustaminen. Tässä tapauksessa oli kyse säätykierrosta, jolloin aviovaimo nousi sosiaalisessa asemassa ylöspäin avioituessaan. Näissä tapauksissa avioitumisen syyt saattoivat olla myös emotionaaliset. Tapaus oli harvinainen 1800-luvun Helsingissä.²¹⁸

Aliupseeri Feodor Labotschkoff avioitui 7.11.1831 Christina Lovisa Nilssonin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²¹⁹

Stephan Lepkoff avioitui 20.11.1831 porvarin tyttären nuoremman palvelijan Gustava Gräsbäckin kanssa. Venäläisen aviopuolison ammattia ei ole mainittu. Todennäköisesti suomalainen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²²⁰

Luutnantti Alexander Hartlin avioitui vuonna 1832 posteljoonin leski Albertina Liljeforsin kanssa. Aviomies kuului aatelissäätyyn ja aviovaimo kuului työväkeen, joten avioitumisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset. Lesket solmivat usein uuden avioliiton, joten perheen perustaminen oli myös yhtenä syynä avioitumiseen. Avioitumisen syinä saattoi olla myös emotionaaliset syyt, koska kysymyksessä oli säätykierto, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.²²¹

Lääkäri Alexander Pianoffsky avioitui vuonna 1832 Fredrika Charlotta Ehrenmalmin kanssa. Hän oli eläkettä nauttiva aatelisneito. Molemmat puoliset kuuluivat ylimpään säätyyn. Avioliiton solmimisen syyt tuskin olivat taloudelliset. Muita syitä oli mahdollisesti perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt. Venäläinen aviopuoliso sopeutui suomalaiseen yhteiskuntaan hyvin, kun meni naimisiin suomenruotsalaisen naisen kanssa.²²²

²¹⁷ HVK/TMA os433.

²¹⁸ HVK/TMA os433.

²¹⁹ HVK/TMA os433.

²²⁰ HVK/TMA os433.

²²¹ HVK/TMA os433.

²²² HVK/TMA os433.

Matruusi Simeon Iwanoff avioitui 26.2.1833 piika Christina Nybergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²²³

Vaunumestari Nikitin Wasilievitsch Semionoff avioitui 12.5.1833 Christina Biströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²²⁴

Mustian Andreijeff Sokolsky avioitui 24.5.1833 piika Hedvig Elisabet Carlssonin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²²⁵

Michael Petroff avioitui vuonna 1833 Piika anna Greta Grönrosin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²²⁶

Tukintekijä (hirrenveistäjä) Wlaz Dimitrieff avioitui vuonna 1835 piika Anna Elisabet Ekin. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²²⁷

Ampuja Timofei Kritikoff avioitui vuonna 1835 Maria Svahnin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²²⁸

Matruusi Niclas Alexandroff avioitui 1835 palovartijan tyttären Stina Lindroosin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²²⁹

Matruusi Anton Gusieff avioitui vuonna 1835 palovartijan tyttären Eva Möllerin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²³⁰

Elias Sorokin avioitui vuonna 1835 piika Lena Stina Järnen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²³¹

²²³ HVK/TMA os433.

²²⁴ HVK/TMA os433.

²²⁵ HVK/TMA os433.

²²⁶ HVK/TMA os433.

²²⁷ HVK/TMA os434.

²²⁸ HVK/TMA os434.

²²⁹ HVK/TMA os434.

²³⁰ HVK/TMA os434.

²³¹ HVK/TMA os434.

Veitsenteroittaja Anders Takanoff avioitui vuonna 1835 Maria Strömin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.²³²

Feodor Wlasoff avioitui vuonna 1835 piika Ulrica Ericin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²³³

Matruusi Gerasim Lobanoff avioitui vuonna 1835 piika Maria Möllerin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²³⁴

Invalidisotilas Ignatii Malischeff avioitui vuonna 1836 kultasepän kisällin lesken Sophia Beckmanin kanssa. Joissain tapauksissa naispuoliset lesket saivat puolisonsa kuoltua eläkettä tai perivät puolisonsa ammatin. Joten voidaan olettaa, että tämän avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset ja mahdollisesti myös haluttiin perustaa perhe.²³⁵

Matruusi Peter Alexeijeff avioitui vuonna 1836 piika Ulrika Lovisa Tucketin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²³⁶

Rumpali Makar Klottskoff avioitui vuonna 1836 piika Ewa Perlinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²³⁷

Aliluutnantti Andokion Parfenoff avioitui vuonna 1836 Maria Christina Ryngön kanssa. Aviomies kuului aatelissätyyn. Aviovaimo kuului työväkeen. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti taloudelliset tekijät ja perheen perustaminen sekä mahdollisesti myös emotionaaliset tekijät. Aateliset harjoittivat joissain tapauksissa 1800-luvulla säätykiertoa. Venäläiset upseerit olivat suosittuja seurustelukumppaneita 1800-luvun Helsingissä ja Turussa. Säätykierron mukana aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituaan.²³⁸

Invalidisotilas Wasili Patokin avioitui vuonna 1836 sotilaan tyttären Lisa Michailin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja mahdollisesti myös perheen perustaminen.²³⁹

²³² HVK/TMA os434.

²³³ HVK/TMA os434.

²³⁴ HVK/TMA os434.

²³⁵ HVK/TMA os434.

²³⁶ HVK/TMA os434.

²³⁷ HVK/TMA os434.

²³⁸ HVK/TMA os434.

²³⁹ HVK/TMA os434.

Aliupseeri Rodion Artonoff avioitui vuonna 1836 Christina Thomalin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁴⁰

Kruunun palvelija Fedor Kostelevff avioitui vuonna 1836 piika Maria Matin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁴¹

Kirjapainon työntekijä Iwan Prokofjeff avioitui vuonna 1836 leski Maria Långströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti. Lesket avioituivat usein uudelleen, joten toisena syynä avioitumiseen oli mahdollisesti perheen perustaminen.²⁴²

Aliupseeri Alexander Ravitz Rusetsky avioitui vuonna 1836 piika Antoinette Nordmanin kanssa. avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti.²⁴³

Apteekkari Afanasei Lakitscheff avioitui vuonna 1836 sotilaan tyttären Maria Helena Falkin kanssa. Aviopuolisot kuuluivat oletettavasti eri yhteiskuntaluokkiin, joten avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti taloudelliset ja perheen perustaminen. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto, jolloin avioaimon sosiaalinen asema nousi avioitumisen myötä. Avioitumisen syinä saattoi olla myös emotionaaliset syyt.²⁴⁴

Aliupseeri Anisi Semenoff avioitui vuonna 1837 piika Hedda Djurholmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁴⁵

Matruusi Jegor Ivanoff avioitui vuonna 1837 piika Ewa Lindrenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁴⁶

Matruusi Iwan Maximoff avioitui vuonna 1837 piika Agatha Sofia Luceniuksen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁴⁷

²⁴⁰ HVK/TMA os434.

²⁴¹ HVK/TMA os434.

²⁴² HVK/TMA os434.

²⁴³ HVK/TMA os434.

²⁴⁴ HVK/TMA os434.

²⁴⁵ HVK/TMA os434.

²⁴⁶ HVK/TMA os434.

²⁴⁷ HVK/TMA os434.

Aliupseeri Michail Iwanoff avioitui vuonna 1837 nuoremman palvelijan Christina Öholmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁴⁸

Matruusi Nicolai Wasiliew avioitui sotilaan tyttären Edla Carolina Nowdin kanssa vuonna 1837. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁴⁹

Muonavaraston vahtimestari Iwan Romanoff avioitui vuonna 1837 piika Saara Elisabet Jusslinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵⁰

Aliupseeri Saveli Gardejeff avioitui vuonna 1837 piika Cathrina Elisabet Sevalan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat todennäköisesti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵¹

Suomenlinnan muonavaraston vahtimestari Michael Matreijeff avioitui vuonna 1837 leski Anna Elisabet Holikaisen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²⁵²

Renki Wasilii Gerasimoff avioitui 1838 piika Lowisa Gustafva Tångin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²⁵³

Andreas Kimiloff avioitui 21.1.1838 palvelijatar Amalia Emilia Nordbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵⁴

Sotilas Roman Lovakin avioitui 4.2. 1838 nuoremman palvelijan Eva Maria Storkin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵⁵

²⁴⁸ HVK/TMA os434.

²⁴⁹ HVK/TMA os434.

²⁵⁰ HVK/TMA os434.

²⁵¹ HVK/TMA os434.

²⁵² HVK/TMA os434.

²⁵³ HVK/TMA os434.

²⁵⁴ HVK/TMA os434.

²⁵⁵ HVK/TMA os434.

Matruusi Andrei Michel avioitui vuonna 1838 nuoremman palvelijan Cathrina Rosenlöfin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵⁶

Aliupseeri Dimitri Gallkin avioitui 25.7.1838 nuoremman palvelijan Albertina Hedenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵⁷

Aliupseeri Jean Gerasimoff avioitui 22.11.1838 palvelijatar Albertina Lindbladin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵⁸

Sotilas Jefim Scharoff avioitui 8.10. 1838 piika Gustava Holmbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁵⁹

Majuri Lukian Malosin avioitui 26.10. 1838 vanhemman palvelijan Ewa Sedeströmin kanssa. Tässä tapauksessa aviomies kuului aatelistoon ja puoliso kuului työväkeen. Avioliiton solmimisen syyt olivat näin ollen oletettavasti taloudelliset ja mahdollisesti myös perheen perustaminen. Tässä tapauksessa oli kysymys säätykierrosta eli aviovaimo kohosi ylemmäs sosiaalisessa asemassaan avioituessaan. Avioitumisen syinä saattoi olla myös emotionaaliset tekijät. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa.²⁶⁰

Sotilas Nicolai Kislizin avioitui 18.11.1838 nuoremman palvelijan Sofia Wangelin kanssa. Avioliiton solmimisensyyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁶¹

Aliupseeri Archin Iwanoff avioitui 11.11.1838 piika Esther Salomonin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁶²

²⁵⁶ HVK/TMA os434.

²⁵⁷ HVK/TMA os434.

²⁵⁸ HVK/TMA os434.

²⁵⁹ HVK/TMA os434.

²⁶⁰ HVK/TMA os434.

²⁶¹ HVK/TMA os434.

²⁶² HVK/TMA os434.

Kapteeni Anton Grikorkoff avioitui 21.12.1838 korkeaa syntyperää olevan neidin Lydia Castalia Lindströmin kanssa. Molemmat aviopuolisot kuuluivat aatelissäätyyn, joten avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt. Venäläisen aviomiehen puolelta avioliiton solmimisen syy saattoi olla halu sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Tällainen tapaus oli harvinainen Suomessa 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa.²⁶³

Matruusi Stephan Ivanoff avioitui 20.1.1838 nuoremman palvelijan Ulrika Möllerin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²⁶⁴

Matruusi Alexei Gortskoff avioitui 20.1.1838 palovartijan tyttären Anna Lovisa Zuickin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁶⁵

Laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Nicolai Andrejeff avioitui 27.1.1839 vanhemman palvelijan Carolina Sofia Ahlbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁶⁶

Laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Timofei Daniloff avioitui 20.1.1839 nuoremman palvelijan Sofia Hammarbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁶⁷

Matruusi Joseph Wischneffski avioitui 1.2.1839 vanhemman palvelijan Johanna Amalia Silfverbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁶⁸

Armeijan vahtimestari Alexei Schilin avioitui 15.7.1839 vanhemman palvelijan Fredrika Klintin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁶⁹

²⁶³ HVK/TMA os434.

²⁶⁴ HVK/TMA os434.

²⁶⁵ HVK/TMA os434.

²⁶⁶ HVK/TMA os434.

²⁶⁷ HVK/TMA os434.

²⁶⁸ HVK/TMA os434.

²⁶⁹ HVK/TMA os434.

Merimies Anton Fedoroff avioitui 14.4.1839 mittamiehen tyttären Fredrika Österbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷⁰

Laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Jegor Ivanoff avioitui 10.2.1839 piika Hedvig Möllerin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷¹

Aliupseeri Ivan Tschirkoff avioitui 5.2.1839 nuoremman palvelijan Lovisa Ulrika Björkmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷²

Laivaston kirvesmies Jefin Gortschkoff avioitui 21.4.1839 kirkonpalvelija Abraham Olanderin tyttären Maria Charlotta Olanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷³

Sotilas Perfili Schilonosoff avioitui 29.9.1839 vahtimestarin tyttären neiti Johanna Charlotta Pelanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷⁴

Sotilas Thomas Mathenschoff avioitui 29.10.1839 palvelijatar Helena Eliaan tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷⁵

Matruusi Rodion Makaroff avioitui 20.10.1839 Maria Sofia Walliinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷⁶

Laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Nicolai Janischeffski avioitui 21.10.1839 piika ja leski Gustava Lindqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.²⁷⁷

²⁷⁰ HVK/TMA os434.

²⁷¹ HVK/TMA os434.

²⁷² HVK/TMA os434.

²⁷³ HVK/TMA os434.

²⁷⁴ HVK/TMA os434.

²⁷⁵ HVK/TMA os434.

²⁷⁶ HVK/TMA os434.

²⁷⁷ HVK/TMA os434.

Vincentius Skorins avioitui 10.11.1839 aliupseeri Login Ivanoffin tyttären Maria Alexandra Ivanoffin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷⁸

Aliupseeri Jacob Kostianoff avioitui 11.11.1839 muurarin tyttären neiti Carol Wilenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁷⁹

Sotilas Ivan Kostionin avioitui 24.11.1839 nuoremman palvelijan Hedda Sofia Lindqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸⁰

Keisarillisen laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Timofej Danilooff avioitui 20.1.1839 nuoremman palvelijan Sofia Hammarbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸¹

Keisarillisen laivan matruusi Dionys Lemush avioitui 1.2.1839 palvelijatar Maria Johanin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸²

Laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Petter Petroff avioitui 26.1.1839 nuoremman palvelijan Eva Sofia Lindahlin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸³

Keisarillisen laivan matruusi Joseph Wischneffski avioitui 16.1.1839 vanhemman palvelijan Johanna Amalia Silfverbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸⁴

Laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Jefin Jermachinoff avioitui 3.5.1840 palvelijatar Eva Christina Malmelinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸⁵

²⁷⁸ HVK/TMA os434.

²⁷⁹ HVK/TMA os434.

²⁸⁰ HVK/TMA os434.

²⁸¹ HVK/TMA os434.

²⁸² HVK/TMA os434.

²⁸³ HVK/TMA os434.

²⁸⁴ HVK/TMA os434.

²⁸⁵ HVK/TMA os434.

Laivaston kirvesmiesten esimies ja päällysmies Semen Perevischin avioitui 26.7.1840 Maria Christina Jacobin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸⁶

Sotilas Osip Dmitrieff avioitui 6.9.1840 palvelijatar Wilhelmina Tolpon kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁸⁷

Hammaslääkäri Jacob Tchekin avioitui 31.1.1840 vanhemman palvelijan Carolina Sandbergin kanssa. Venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin aviovaimonsa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset. Muina syinä saattoi olla perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.²⁸⁸

Aliupseeri Dimitri Alexejeff avioitui 24.1.1840 palvelijatar Eva Fredrika Odenströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja ehkä myös taloudelliset syyt.²⁸⁹

Matruusi Gurej Tjesreischin avioitui 1841 Christina Johanin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹⁰

Sotilas Emilian Scheftjenko avioitui vuonna 1841 Greta Lisa Stenbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹¹

Matruusi Gerafim Lobanoff avioitui vuonna 1841 palvelijatar Anna Fredrika Liljeströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹²

Sotilas Mikael Nikolajeff avioitui 1841 Eleanora Sofia Söderbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹³

²⁸⁶ HVK/TMA os434.

²⁸⁷ HVK/TMA os434.

²⁸⁸ HVK/TMA os434.

²⁸⁹ HVK/TMA os434.

²⁹⁰ HVK/TMA os435.

²⁹¹ HVK/TMA os435.

²⁹² HVK/TMA os435.

²⁹³ HVK/TMA os435.

Sotilas Jury Reinhoff avioitui vuonna 1841 palvelijatar Maria Helena Jacobin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹⁴

Aliupseeri Ivan Migatjeff avioitui vuonna 1841 vanhemman palvelijan Maria Lovisa Bruunin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹⁵

Sotilas Dimitri Balabanoff avioitui vuonna 1841 Maria Ylikarhun kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹⁶

Sotilas Alexander Tepljuchin avioitui vuonna 1841 laivurin tyttären Maria Gustava Ekblomin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹⁷

Aliupseeri Galaktion Afanasieff avioitui vuonna 1841 Eva Lisa Andersin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹⁸

Luotsikanslian työntekijä, vahtimestari Arkadij Fedoroff avioitui 23.1.1842 Eva Stina Österin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.²⁹⁹

Kapteeni Alexander Tchepurnoff avioitui vuonna 1842 nuoremman palvelijan W. Federleyn kanssa. Venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin vaimonsa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset. On myös mahdollista, että haluttiin perustaa myös perhe. Avioliiton solmimisen syyt saattoivat olla emotionaaliset, koska industrialismin aika lähestyi ja muuttoliikkeen voimistuessa lait lievenivät ja käsitykset elämästä muuttui. Tässä tapauksessa oli kyseessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun Helsingissä.³⁰⁰

²⁹⁴ HVK/TMA os435.

²⁹⁵ HVK/TMA os435.

²⁹⁶ HVK/TMA os435.

²⁹⁷ HVK/TMA os435.

²⁹⁸ HVK/TMA os435.

²⁹⁹ HVK/TMA os435.

³⁰⁰ HVK/TMA os435.

Sotilassairaalan väliskäri ja armeijan lääkäri Ivan Alexandroff avioitui vuonna 1842 vanhemman palvelijan, Maria Elisabet Brådin kanssa. Venäläinen aviomies kuului aatelissäättyyn ja suomalainen aviovaimo kuului työväkeen. Voidaan olettaa, että syyt tämän avioliiton solmimiseen olivat oletettavasti taloudelliset, perheen perustaminen ja mahdollisesti vielä emotionaaliset syyt. Aatelisilla saattoi olla 1800-luvun Suomessa avioliiton solmimisen syinä muitakin kuin taloudelliset ja perheen perustaminen. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.³⁰¹

Sotilas Stephan Popoff avioitui vuonna 1842 puusepän tyttären Carolina Alanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁰²

Sotilas Wasilij Evdokinoff avioitui vuonna 1843 Josefina Wilhelmina Stenlundin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁰³

Aliupseeri Polycarpus Kusmin avioitui vuonna 1843 kultaseppä Fredrik Strömsterin tyttären Emelien kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset tekijät. Avioliiton solmimisen syyt saattoivat olla myös emotionaaliset, koska industrialismin aika lähestyi ja samaan aikaan lait lievenivät.³⁰⁴

Sotilas Pachoni Michailoff avioitui vuonna 1843 kivityömiehen tyttären Ulrika Rautalinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁰⁵

Kapteeni Wasili Stepanoff Kramschenko avioitui 3.11.1844 arkkitehti Qvickströmin tyttären Helena Sofian kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt, koska molemmat puoliset kuuluivat aatelissäättyyn. On myös mahdollista, että avioitumisen syinä olivat emotionaaliset syyt.³⁰⁶

³⁰¹ HVK/TMA os435.

³⁰² HVK/TMA os435.

³⁰³ HVK/TMA os435.

³⁰⁴ HVK/TMA os435.

³⁰⁵ HVK/TMA os435.

³⁰⁶ HVK/TMA os435.

Sairaalan palvelija Michael Kusmin avioitui vuonna 1844 Maria Serafiina Grån kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁰⁷

Sotilas Abraham Constantinoff avioitui vuonna 1844 Lisa Sigfridssonin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁰⁸

Aliupseeri van Semenoff avioitui vuonna 1845 matruusi Gustaf Sandbergin lesken kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.³⁰⁹

Majuri Dimitri Svertchkoff avioitui vuonna 1845 mamselli Augusta Carolina Frenckelin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska venäläinen aviopuoliso kuului aatelissäättyyn, ja suomalainen puoliso kuului työväestöön. On myös mahdollista, että avioliiton solmimisen syynä oli perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt, koska venäläinen aviopuoliso kuului aatelissäättyyn ja venäläiset upseerit olivat haluttuja puolisoita 1800-luvun Helsingissä. Tässä tapauksessa kyseessä oli säätykierto, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.³¹⁰

Sotilas Petter Kusmanoff avioitui vuonna 1845 palvelijatar Catharina Ulrika Blomin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³¹¹

Sotilas Nikolai Jegoroff avioitui vuonna 1845 palvelijatar Eva Sofia Grönqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³¹²

Yli sotatuomari A. Gregorieff avioitui vuonna 1845 palomestari Wickholmin tyttären Charlotta Gustavan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen, taloudelliset syyt ja emotionaaliset syyt, koska venäläinen aviomies kuului virkamiesaateliin ja suomalainen puoliso kuului työväestöön. tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi, kun hän avioitui.³¹³

³⁰⁷ HVK/TMA os435.

³⁰⁸ HVK/TMA os435.

³⁰⁹ HVK/TMA os435.

³¹⁰ HVK/TMA os435.

³¹¹ HVK/TMA os435.

³¹² HVK/TMA os435.

³¹³ HVK/TMA os435.

Aliupseeri Sidor Michailoff avioitui vuonna 1845 Fredrika Wilhelmina Färdigin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³¹⁴

Vanhempi kirjuri Stephen Parutschik avioitui vuonna 1845 nuoremman palvelijan Carolina Wennerströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puolisonsa. Perheen perustaminen saattoi myös olla avioliiton solmimisen syynä. Emotionaalisia syitä ei voi myöskään pois sulkea, koska muuttoliikkeen voimistuessa ja industrialismin ajan lähestyessä avioliittojen solmimista koskevat lait lievenivät.³¹⁵

Sotilas Jeiodokim Alexandroff avioitui vuonna 1845 vankienhoitaja Lemströmin tyttären Ulrika Carolinan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³¹⁶

Aliupseeri Wasili Susonoff avioitui 8.2.1846 vanhemman palvelijan Beata Fredrika Löfbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³¹⁷

Matruusi Andrei Katajeff avioitui 9.2.1846 puusepän tyttären Maria Sofia Sipenbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³¹⁸

Palvelija ja leski Wasili Petroff avioitui 20.2.1846 kirjanpitäjän tyttären Charlotta Theresia Carlssonin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen. Ulkomaalainen aviomies oli leski ja lesket avioituivat 1800-luvulla yleensä uudelleen. Avioitumisen syinä saattoi olla myös emotionaaliset syyt, koska muuttoliike voimistui ja industrialismin aika läheni ja avioliittojen solmimista koskevat lait lievenivät.

Aliupseeri Jacob Iljakoff avioitui 3.5.1846 vanhemman palvelijan Christina Sofia Strömin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³¹⁹

³¹⁴ HVK/TMA os435.

³¹⁵ HVK/TMA os435.

³¹⁶ HVK/TMA os435.

³¹⁷ HVK/TMA os435.

³¹⁸ HVK/TMA os435.

³¹⁹ HVK/TMA os435.

Aliupseeri Gregori Dwornikoff avioitui 8.6.1846 vanhemman palvelijan Maria Waselinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³²⁰

Armeijan muusikko Johan Bogdanoff avioitui 31.5.1846 leski Maria Charlotta Pihlgrenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.³²¹

Michael Bolschinoff avioitui vuonna 1846 matruusin lesken Lena Stina Lindroosin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen.³²²

Sotilas Gabriell Melikoff avioitui 4.10.1846 vanhemman palvelijan Christina Charlotta Holmbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³²³

Armeijan puuseppä Georg Klemenoff avioitui 12.11.1846 nuoremman palvelijan Ulrika Smedbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³²⁴

Sotilas Samuel Alexandroff avioitui 22.11.1846 nuoremman palvelijan Gustava Carolina Wikströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³²⁵

Armeijan tykkimies Josef Serafimoff avioitui 10.1.1846 Hedvig Lovisa Forströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³²⁶

Aliupseeri Dmitri Nikolaijeff avioitui 31.1.1847 Ulrika Catharina Tolpon kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³²⁷

Kamaripalvelija Constantin Iwanoff avioitui 14.7.1847 vanhemman palvelijan Carolina Inmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja

³²⁰ HVK/TMA os435.

³²¹ HVK/TMA os435.

³²² HVK/TMA os435.

³²³ HVK/TMA os435.

³²⁴ HVK/TMA os435.

³²⁵ HVK/TMA os435.

³²⁶ HVK/TMA os435.

³²⁷ HVK/TMA os435.

taloudelliset syyt. Tässä tapauksessakin samaan säätyyn kuuluvat menivät keskenään naimisiin. Tällaiset tapaukset olivat tyypillisimpiä tapauksia 1800-luvun Helsingissä. ³²⁸

Sotilas Troll Semenoff avioitui 2.5.1847 Gustava Spetsin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. ³²⁹

Sotilas Wasili Pränischni avioitui 12.9.1847 Ulrika Wilhelminan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. ³³⁰

Kirkon työntekijä Wasili Letopolsky avioitui 22.9.1847 merimies Gabriel Grönlundin tyttären Eva Christinan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. ³³¹

Apteekkari Ivanovitch Andreijeff avioitui 3.11.1847 vanhemman palvelijan Maria Fredrika Blomqvistin kanssa. Koska venäläinen aviomies kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puolisonsa, oletus on, että avioliiton solmimisen syyt olivat etupäässä taloudelliset. On myös mahdollista, että perheen perustaminen tai emotionaaliset syyt olivat avioliiton solmimisen syynä. Tässä tapauksessa oli kysymys säätykierrosta eli avioaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessa. ³³²

Sotilas Iwan Osipoff avioitui 31.10.1847 taloudenhoitaja Ebba Carolina Södervallin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Avioitumisen syynä saattoi olla myös se, että aviomies halusi terveen ja työkykyisen emännän taloon. ³³³

Aliluutnantti Dmitri Fomin avioitui 19.1.1847 tehtaan työntekijän Wessmannin tyttären Edla Amalia Euphrosynen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt sekä mahdollisesti myös emotionaaliset syyt, koska avioliiton solmimisajankohta lähestyy industrialismin aikaa, ja venäläinen aviomies kuului aatelissäättyyn ja suomalainen aviopuoliso kuului työväkeen. ³³⁴

³²⁸ HVK/TMA os435.

³²⁹ HVK/TMA os435.

³³⁰ HVK/TMA os435.

³³¹ HVK/TMA os435.

³³² HVK/TMA os435.

³³³ HVK/TMA os435.

³³⁴ HVK/TMA os435.

Sotilas Ilgin Savellief avioitui vuonna 1847 puusepän tyttären Helena Sofia Liljeströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³³⁵

Sotilas Leanti Maksimoff avioitui vuonna 1847 vanhemman palvelijan Maria Christina Lindgrenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³³⁶

Fajanssitehtaan työntekijä Afonasig Yakowleff avioitui 12.11.1848 muurarin kisällin Jacob Hellgrenin tyttären Maria Fredrikan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³³⁷

Parturi Ivan Utkin avioitui 16.2.1848 Maria Johanin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³³⁸

Aliupseeri Efim Kornitonoff avioitui 20.2.1848 Clara Christina Nordströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³³⁹

Muusikko Maksim Mahoff avioitui 3.5.1848 Carolina Munterin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁴⁰

Sotilas Iwan Grigori Lebedoff avioitui vuonna 1848 C.E. Elfin tyttären Amalia Charlotan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁴¹

Aliupseeri Kiriloff Saisko avioitui 23.7.1848 vanhemman palvelijan Anna Christina Malmstenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁴²

Sotilas Philip Schukin avioitui 23.7. 1848 mittaaaja J. Carlssonin tyttären Lovisa Charlotan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁴³

³³⁵ HVK/TMA os435.

³³⁶ HVK/TMA os435.

³³⁷ HVK/TMA os437.

³³⁸ HVK/TMA os437.

³³⁹ HVK/TMA os437.

³⁴⁰ HVK/TMA os437.

³⁴¹ HVK/TMA os437.

³⁴² HVK/TMA os437.

³⁴³ HVK/TMA os437.

Sotilas Sara Sanernyck avioitui 16.7.1848 Anna Gustava Enqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁴⁴

Muusikko Johan Ullman avioitui 30.10.1848 palvelija Fredrika Sandbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁴⁵

Ruokatavarakauppias Wasili Gratschoff avioitui nuohoojamestari Georg Nylanderin tyttären Anna Charlotta Pitkäsen kanssa. Venäläinen aviopuoliso kuului porvarissäätyyn ja suomalaisen puolison ammattia ei mainittu, joten voidaan olettaa, että hänellä ei ollut ammattia. Aviopuolisot kuuluivat eri säätyihin. Oletus on, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset. Voi olla mahdollista, että perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt olivat myös avioliiton solmimisen syinä. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.³⁴⁶

Aliupseeri Ivan Petroff avioitui 6.8.1848 vanhemman palvelijan Maria Gustava Forsmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset tekijät.³⁴⁷

Sotilas Petter Stepanoff avioitui 20.10.1848 vanhemman palvelijan Anna Sofia Erikin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset tekijät.³⁴⁸

Asevahti Wasili Borobieff avioitui 15.10.1848 taloudenhoitaja Christina Löffeldtin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Aviomies saattoi myös haluta terveen ja työkykyisen emännän taloonsa.³⁴⁹

Aliupseeri Wasili Sumitoff avioitui 8.10.1848 Carl Liljanderin tyttären Theresia Sofian kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Industrialismin ajan lähestyessä muutkin kuin aatelissäätyyn kuuluneet rupesivat solmimaan avioliittoja emotionaalisista syistä. Lakien lieventyessä tämä oli mahdollista.³⁵⁰

³⁴⁴ HVK/TMA os437.

³⁴⁵ HVK/TMA os437.

³⁴⁶ HVK/TMA os437.

³⁴⁷ HVK/TMA os437.

³⁴⁸ HVK/TMA os437.

³⁴⁹ HVK/TMA os437.

³⁵⁰ HVK/TMA os437.

Sotilas Alexei Dolgopoloff avioitui vuonna 1848 vanhemman palvelijan Maria Christina Wilanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁵¹

Aliupseeri Mekar Maksimoff Kowischoff avioitui 13.10.1848 nuoremman palvelijan Maria Catharina Blomqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁵²

Aliupseeri Dimitri Jakovleff avioitui 15.10.1848 vanhemman palvelijan Hedvig Gustafin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁵³

Sotilas Prohop Ivanovitsch avioitui 13.10.1848 vanhemman palvelijan Sofia Wilhelmina Sunnin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁵⁴

Sotilas Leon Konopha avioitui 9.11.1848 Helena Sofia Bäckin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁵⁵

Sotilas Ivan Ekimoff avioitui 9.11.1848 vanhemman palvelijan Carol Carlin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁵⁶

Aliupseeri Ivan Ivanoff avioitui vuonna 1848 vanhemman palvelijan Helena Johanna Palmqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Avioitumisen syinä saattoivat olla myös emotionaaliset syyt.³⁵⁷ Palvelija Anton Solodoff avioitui 5.11.1848 vanhemman palvelijan Lovisa Lundelinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁵⁸

Aliupseeri Paul Pisavodosky avioitui 23.11.1848 korkeaa syntyperää olevan tytön eli mademoiselle Maria Gustava Ekmanin kanssa.³⁵⁹ Avioliiton solmimisen syyt olivat

³⁵¹ HVK/TMA os437.

³⁵² HVK/TMA os437.

³⁵³ HVK/TMA os437.

³⁵⁴ HVK/TMA os437.

³⁵⁵ HVK/TMA os437.

³⁵⁶ HVK/TMA os437.

³⁵⁷ HVK/TMA os437.

³⁵⁸ HVK/TMA os437.

³⁵⁹ HVK/TMA os437.

oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Molemmat puoliset kuuluivat samaan eli aatelissäätyyn, joten avioliiton solmimisen syyt saattoivat olla myös emotionaaliset syyt. Suurin osa avioliitoista 1800-luvulla solmittiin periaatteella ”vain sopivimpien joukosta” valittiin puoliso. Häggman (1994) toteaa, että ajatus säätyrajat ylittävästä rakkausavioliitosta oli melko mahdoton tuohon aikaan. Hän jatkaa, että avioliitto säätyläistenkin välillä solmittiin vasta kun ”mies oli turvannut itselleen ja perheelleen riittävän toimeentulon”. Jos liitto solmittiin ”rahvaannaisen kanssa” tulos oli usein skandaali, jota seurasi lähes täydellinen sosiaalinen eristäminen muusta yhteisöstä.³⁶⁰

Aliupseeri Gregori Gorduff avioitui 12.11.1848 nuoremman palvelijan Carolina Skogin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁶¹

Sotilas Georg Leontieff avioitui 26.11.1848 vanhemman palvelijan Helena Sofia Palinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁶²

Sotilas Tirente Arofsyn avioitui 28.1.1848 vanhemman palvelijan Gustava Petterin tytär Störin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁶³

Aliupseeri Paul Prokaroff avioitui 21.1.1848 nuoremman palvelijan Christina Wilhelmina Helleniuksen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁶⁴

Venäläinen kauppias Alexei Alexejevitsh Gratschoff avioitui 19.1.1848 hovioikeuden työntekijän tyttären Amelie Pauline Deviennen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Avioliiton solmimisen syynä saattoi olla myös emotionaaliset syyt, koska venäläinen aviomies kuului porvarissäätyyn ja suomalainen puoliso kuului virkamiesaateliin näin ollen molemmat puoliset olivat säätyhierarkian huipulta ja heillä oli paremmat mahdollisuudet solmia rakkausavioliitto kuin alemmilla säädyillä.³⁶⁵

³⁶⁰ Häggman 1994, s. 89.

³⁶¹ HVK/TMA os437.

³⁶² HVK/TMA os437.

³⁶³ HVK/TMA os437.

³⁶⁴ HVK/TMA os437.

³⁶⁵ HVK/TMA os437.

Sotilas Ivan Walkoff avioitui 4.2.1848 Maria Sofia Lindroosin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁶⁶

Nuorempi välskäri ja armeijan lääkäri Ivan Gregorieff avioitui 14.2.1849 vanhemman palvelijan Carolina Ulrika Holmbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn, eli aatelissäätyyn, kuin suomalainen puoliso. Perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt saattoivat myös olla avioliiton solmimisen syinä. Tässä tapauksessa oli kysymys säätykierrosta, eli avio-
vaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessaan.³⁶⁷

Aliupseeri Ivan Barkoff avioitui 14.2.1849 mamselli Maria Wilhelmina Wangelin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Avioitumisen syinä saattoivat olla myös emotionaaliset syyt.³⁶⁸

Sotilas Prokofi Michael avioitui 7.5.1849 kultaseppä Strömstenin tyttären Maria Beatan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Avioitumisen syinä saattoivat olla myös emotionaaliset syyt.³⁶⁹

Aliupseeri Ivan Prokofieff avioitui 6.5.1849 merimiehen tyttären Carolina Wilhelmina Fredriksonin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁷⁰

Sotilas Stephan Pavloff avioitui 25.3.1849 Fredrika Wilhelmina Mannheimin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁷¹

Sotilas Timotei Emilianoff avioitui 13.5.1849 vanhemman palvelijan Engla Erika Sundströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁷²

Sotilas Josef Ingnatieff avioitui 13.5.1849 vanhemman palvelijan Christina Lovisa Sundin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁷³

³⁶⁶ HVK/TMA os437.

³⁶⁷ HVK/TMA os437.

³⁶⁸ HVK/TMA os437.

³⁶⁹ HVK/TMA os437.

³⁷⁰ HVK/TMA os437.

³⁷¹ HVK/TMA os437.

³⁷² HVK/TMA os437.

³⁷³ HVK/TMA os437.

Kaupan kirjanpitäjä Paul Wasilieff Gratschoff avioitui 4.6.1849 Catharina Christina Henrikin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puoliso. Perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt saattoivat olla myös olla avioliiton solmimisen syinä.³⁷⁴

Arvonimien myöntäjä Victor Novitsky avioitui vuonna 1849 neiti Julia von Wittenheimin kanssa. Molemmat puoliset kuuluivat aatelissäätyyn, joten voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt oletettavasti olivat perheen perustaminen, taloudelliset syyt sekä mahdollisesti myös emotionaaliset syyt. Tämän tyyppiset tapaukset olivat 1800-luvun Helsingissä harvinaisia.³⁷⁵

Ulkomaankauppias Feodor Kiseleff avioitui 6.6.1849 Amalia Matilda Gustava Mattheiszenin kanssa. Hän oli Munkkiniemen kartanon omistajan G.A. Mattheiszenin tytär. Venäläinen aviopuoliso kuului aristokratiaan, kun taas suomalainen puoliso kuului aatelissäätyyn. Feodor Kiseleff oli varakas mies, joten avioliiton solmimisen yksi syy oli oletettavasti taloudelliset. Muita syitä avioliiton solmimiseen olivat mahdollisesti emotionaaliset syyt ja sulautumishalu ruotsinkieliseen väestöön. Tämä onnistui, kun hän avioitui hyvässä yhteiskunnallisessa asemassa olevan puolison kanssa. Feodor Kiseleff pääsi avioliiton solmittuaan paremmin kohoamaan yhteiskunnallisessa asemassa.³⁷⁶

Venäläiset kauppiaat sopeutuivat suomalaiseen yhteiskuntaan paremmin, kun he menivät naimisiin suomalaisten puolisoitten kanssa. Venäläiset kauppiaat olivat varakkaita ja he pyrkivät sulautumaan ruotsinkieliseen väestöön.

Aatelissäätyyn kuuluva agronomi Adolf Fredrik Aminoff avioitui 15.6.1849 hovioikeuden neuvoksen Nils Adolf Grotenhultin tyttären Emelien kanssa. Molemmat puoliset kuuluivat aatelissäätyyn, joten avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen, taloudelliset syyt sekä mahdollisesti myös emotionaaliset syyt. Aminoffit olivat alun perin venäläinen pajarisuku. Aminoffin suku on ruotsalainen ja suomalainen aatelissuku. Suomessa sukuun kuuluu aatelinen, vapaaherrallinen ja kreivillinen haara.³⁷⁷

³⁷⁴ HVK/TMA os437.

³⁷⁵ HVK/TMA os437.

³⁷⁶ Kurkimies 2002, s. 210–238.

³⁷⁷ HVK/TMA os437.

Sotilas Anders Rosonoff avioitui 29.8. 1849 vanhemman palvelijan Christina Löfblad in kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset syyt ja perheen perustaminen.³⁷⁸

Sotilas Paul Ulianoff avioitui 21.10.1849 vanhemman palvelijan Anna Lovisa Lindgren in kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁷⁹

Kuski Prokofijeff Rogoff avioitui 18.11.1849 vanhemman palvelijan Christina Grönqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁸⁰

Sotilas Sachar Kuthoff avioitui 18.11.1849 vanhemman palvelijan Lovisa Valgorg Andersintytär Svalan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁸¹

Sotilas Andreij Repicha avioitui 25.11.1849 palovartijan tyttären Maria Helena Åbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁸²

Jalokivisepän kisälli Wilhelm Bergman avioitui 9.2. 1850 leski Wilhelmina Tolpon kanssa. Avioliiton solmimisen syynä oli oletettavasti taloudelliset syyt.³⁸³

Sotilas Suomenlinnassa Dimitri Feodoroff avioitui 9.6.1850 vanhemman palvelijan Lovisa Melanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁸⁴

Sotatuomari Kudriatroff avioitui 15.7.1850 mamselli Selina Sofia Leistenin kanssa. Aviomies kuului ylempään säätyyn, joten avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset ja perheen perustaminen. Emotionaaliset syyt saattoivat olla myös avioliiton solmimisen syinä. Tässä tapauksessa kyseessä oli säätykierto, eli avioaimon sosiaalinen asema kohosi avioitumisen myötä.³⁸⁵

³⁷⁸ HVK/TMA os437.

³⁷⁹ HVK/TMA os437.

³⁸⁰ HVK/TMA os437.

³⁸¹ HVK/TMA os437.

³⁸² HVK/TMA os437.

³⁸³ HVK/TMA os437.

³⁸⁴ HVK/TMA os437.

³⁸⁵ HVK/TMA os437.

Musiikkialiupeeri Nicolai Usupoff avioitui 10.9.1850 Otto Wilhelm Lindholmin lesken kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, perheenperustaminen ja mahdollisesti myös emotionaaliset syyt olivat avioitumisen syitä. Lesket avioituivat usein uudelleen 1800-luvulla.³⁸⁶

Aliupseeri Ivan Sapogoff avioitui 16.10.1850 aliupseeri Karnisin Koffin lesken Anna Kristinan kanssa. Avioitumisen syitä olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt sekä industrialismin ajan lähestyessä ja lakien lieventyessä mahdollisesti myös emotionaaliset syyt olivat avioitumisen syinä.³⁸⁷

Ulkomaankauppias Feodor Tschatschulin avioitui 4.11.1850 kauppias Axel Ferdinand Ecksteinin tyttären Hilda Axelina Marian kanssa. Venäläinen aviomies kuului aristokratiin ja suomalainen puoliso kuului porvarissäätyyn, joten avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Emotionaaliset syyt saattoivat myös olla avioliiton solmimisen syinä. Kun venäläiset kauppiaat menivät suomalaisen puolison kanssa naimisiin, niin he sopeutuivat paremmin suomalaiseen yhteiskuntaan.³⁸⁸

Sotilas Ivan Petroff avioitui 17.11.1850 Fredrika Wilhelmina Grönholmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁸⁹

Sotilas Maksim Timofejeff avioitui 9.11.1850 palvelija Engla Ulrica Holmbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹⁰

Renki Wasilij Kiriloff avioitui 13.11.1850 Maria Johanin tytär Rundin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹¹

Välskäri ja armeijan lääkäri Ivan Osipoff avioitui 18.5.1850 Amalia Gustava Henrikin tyttären kanssa. Koska venäläinen aviomies kuului ylempään säätyyn, kuin puolisonsa, joten oletus on, että avioliiton solmimisen syyt olivat ennen kaikkea taloudelliset. Saattoi olla, että emotionaalisilla syillä sekä perheen perustamisella oli myös merkitystä

³⁸⁶ HVK/TMA os437.

³⁸⁷ HVK/TMA os437.

³⁸⁸ Vrt. Kurkimies 2002.

³⁸⁹ HVK/TMA os437.

³⁹⁰ HVK/TMA os437.

³⁹¹ HVK/TMA os437.

avioliiton solmimiseen. Tässä tapauksessa oli kysymys säätykierrosta, eli aviovaimon sosiaalinen asema kohosi hänen avioituessa.³⁹²

Sotilas Nicolai Salomojeff avioitui 2.2.1851 nuoremman palvelijan Lovisa Carolina Palinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheenperustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹³

Sotakomission hallituksen jäsen Suomenlinnassa avioitui 21.2.1850 kaakelintekijän kisällin J.T. Willmanin laillisesti eronneen vaimon kanssa. Avioitumisen syinä oli oletettavasti taloudelliset syyt ja mahdollisesti myös perheenperustaminen.³⁹⁴

Armeijan muusikko Petter Tinogeroff avioitui 9.6.1851 Fredrika Gustava Bymanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹⁵

Aliupseeri Alexei Antonoff avioitui 20.7.1851 Sofia Carolinan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹⁶

Sotilas Merkulia Sawialoff avioitui 3.8.1851 Maria Hammarstedtin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹⁷

Aliupseeri Leff Sawin avioitui 10.8.1851 vanhemman palvelijan Ulrika Sofia Hägertin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹⁸

Peltityönkisälli Michel Novikoff avioitui vuonna 1851 palvelijatar Selma Ulrika Idströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.³⁹⁹

Sotilaspalvelija Junkkari koulussa Feodor Saveljeff avioitui 3.11.1851 palvelijatar Ulrika Catharina Hällströmin kanssa. Puolisolla oli lapsi. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset.⁴⁰⁰

³⁹² HVK/TMA os437.

³⁹³ HVK/TMA os437.

³⁹⁴ HVK/TMA os437.

³⁹⁵ HVK/TMA os437.

³⁹⁶ HVK/TMA os437.

³⁹⁷ HVK/TMA os437.

³⁹⁸ HVK/TMA os437.

³⁹⁹ HVK/TMA os437.

⁴⁰⁰ HVK/TMA os437.

Sotilaspalvelija Junkkari koulussa Ignati Ribski avioitui vuonna 1851 vanhemman palvelijan Anna Fredrika Tallqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁰¹

Vaatturi Wasilij Rilkoff avioitui 16.11.1851 merimiehen tyttären Amalia Lindqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Sotilas Alexander Popoff avioitui 16.11.1851 vanhemman palvelijan Fredrika Wilhelmina Stigelin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁰²

Invalidisotilas Fodoff Kostureff avioitui 23.11.1851 kamaripalvelija Gustava Karlströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Käsityöläinen Petter Maisejeff avioitui 23.11.1851 postimiehen tyttären Gustava Ottiliana Ahlgrenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁰³

Sotilas Petter Podolovitsch avioitui 28.12.1851 palovartijan tyttären Gustava Wilhelmina Lindströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁰⁴

Sotilas Terantij Petroff avioitui vuonna 1852 Erik Ahlbäckin lesken Wenla Johanin tyttären kanssa. Koska suomalainen puoliso oli leski, avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset.⁴⁰⁵

Sotilas Jefrim Dvortzoff avioitui 8.2.1852 nuoremman palvelijan Maria Sofia Nybergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁰⁶

Kauppias ja kirjanpitäjä Alex Alexejeff Tuhernichin avioitui 11.2.1852 kaivertaja Theodor Ljungin tyttären Rosalia Albertinan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Aviomies kuului porvarissäätyyn ja aviovaimo kuului työväkeen, joten avioitumisen syyt saattoivat olla myös emotionaaliset. Tässä tapauksessa oli kyseessä säätykierto. Säätykiertoa oli avioitumisissa koko 1800-

⁴⁰¹ HVK/TMA os437.

⁴⁰² HVK/TMA os437.

⁴⁰³ HVK/TMA os437.

⁴⁰⁴ HVK/TMA os437.

⁴⁰⁵ HVK/TMA os437.

⁴⁰⁶ HVK/TMA os437.

luvun, mutta tultaessa lähelle 1850-lukua lait, jotka koskivat avioitumisia, lievenivät industrialismin ja muuttoliikkeen alkaessa.⁴⁰⁷

Sotilas Agei Afanasjeff avioitui 4.2.1852 Ulrika Gustava Långin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁰⁸

Matruusi Stanislai Makarevitsch avioitui 13.5.1852 Helena Charlotta Liljeströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁰⁹

Sotilas Jegor Andrejeff avioitui 23.5.1852 palvelijatar Anna Arvidin tytär Puolakan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴¹⁰

Muusikko Michael Martinoff Boguschefsky avioitui 24.6.1852 vanhemman palvelijan Maria Wilhelmina Forsenin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴¹¹

Sotilas Iwan Jegoroff Finogenoff avioitui 26.9.1852 Sofia Johanin tytär Wihkon kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴¹²

Sotilas Jean Juschinskij avioitui 25.7.1852 vanhemman palvelijan Eva Sofia Lindholmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴¹³

Sotilas Savelij Gordejeff avioitui 1.8.1852 Petter Trofimoffin lesken Elisabet Wilhelmina Granqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska suomalainen aviopuoliso oli leski.⁴¹⁴

Satamakapteeni Fedor Komaroff avioitui 14.11.1852 nuoremman palvelijan Anna Margareta Östbergin kanssa. Venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puoliso, joten voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset,

⁴⁰⁷ HVK/TMA os437.

⁴⁰⁸ HVK/TMA os437.

⁴⁰⁹ HVK/TMA os437.

⁴¹⁰ HVK/TMA os437.

⁴¹¹ HVK/TMA os437.

⁴¹² HVK/TMA os437.

⁴¹³ HVK/TMA os437.

⁴¹⁴ HVK/TMA os437.

perheen perustaminen tai emotionaaliset syyt saattoivat olla myös avioliiton solmimisen syinä.⁴¹⁵

Sotilas Sergei Udalsoff avioitui 31.10.1852 palvelijatar Ulrika Sofia Hagmanin kanssa. Puolisolla oli lapsi. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset. Saattoi olla, että perheen perustaminen oli myös avioliiton solmimisen syynä.⁴¹⁶

Sotilas Wasili Lisitzin avioitui 14.11.1852 Eva Kristina Johanin tytär Lindqvistin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴¹⁷

Käsityöläinen Ivan Orchoff avioitui 17.11.1852 kivenhakkaaja Carl Johan Bollströmin tyttären Viktorina Wilhelminan kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴¹⁸

Aliupseeri Gregori Mraskowitsky avioitui 22.11.1852 raatimiehen tyttären Serafin Joke-linin kanssa. Koska suomalainen aviovaimo kuului ylempään säätyyn kuin venäläinen aviomies, voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset. Perheen perustaminen saattoi olla myös avioliiton solmimisen syynä. Kolmantena syynä avioitu-miseen oli mahdollisesti emotionaaliset syyt. Tässä tapauksessa oli kyseessä säätykierto. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa.⁴¹⁹

Sotilas ja leskimies Alexander Posdersky avioitui 28.11.1852 Ulrika Gustava Winqvistin kanssa. Koska venäläinen aviomies oli leski, oletus on, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset. On myös mahdollista, että avioliiton solmimisen syinä olivat perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt. Mieslesket saattoivat ottaa 1800-luvulla nuoremman vaimon ja avioituivat uudelleen ja perustivat uuden perheen.⁴²⁰

Sotilas Josef Sakoroffsky avioitui 26.12.1852 Maria Lovisa Engblomin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴²¹

Opettaja Klas Collan vihittiin 5.1. 1852 kaupunginhallituksen työntekijän Johan Gabriel von Bonsdorffin tyttären Aurora Wilhelminan kanssa. Molemmat aviopuolisot kuuluivat

⁴¹⁵ HVK/TMA os437.

⁴¹⁶ HVK/TMA os437.

⁴¹⁷ HVK/TMA os437.

⁴¹⁸ HVK/TMA os437.

⁴¹⁹ HVK/TMA os437.

⁴²⁰ HVK/TMA os437.

⁴²¹ HVK/TMA os437.

aatelissäätyyn, joten avioitumisen syinä olivat oletettavasti perheenperustaminen, taloudelliset syyt ja mahdollisesti myös emotionaaliset syyt.⁴²²

Sotilassairaalan lääkäri välskäri Jacob Dmitrieff vihittiin 23.1.1852 nuoremman palvelijan Aurora Josefan kanssa. Koska venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puoliso oletus on, että avioliiton solmimisen syyt olivat taloudelliset. On myös mahdollista, että avioliiton solmimisen syinä olivat perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt. Tässä tapauksessa oli kyseessä säätykierto, eli aviovaimo kuului alempaan säätyyn kuin aviomies. Avioitumisen myötä hän kohosi sosiaalisessa asemassaan ylöspäin.⁴²³

Asevahti Ivan Sherobokoff avioitui 20.2.1853 vanhemman palvelijan Josefina Charlotta Backmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴²⁴

Sotilas Josef Antoni Baroffsky avioitui 14.5.1853 Sofia Wilhelmina Lagerkrantzin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴²⁵

Aliupseeri Filip Nikitin avioitui 27.2.1853 vanhemman palvelijan Helena Christina Johannin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴²⁶

Aliupseeri Alexei Platonoff avioitui 19.10.1853 Eva Arvidin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴²⁷

Sotilas Josef Anton Grall avioitui 5.6.1853 Albertina Wilhelmina Lukanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴²⁸

Sotilas Nicolai Dimitrieff avioitui 12.6.1853 porvari Lindellin laillisesti eronneen vaimon Edla Maria Toppeliuksen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen, taloudelliset syyt ja mahdollisesti myös emotionaaliset syyt.⁴²⁹

⁴²² HVK/TMA os437.

⁴²³ HVK/TMA os437.

⁴²⁴ HVK/TMA os437.

⁴²⁵ HVK/TMA os437.

⁴²⁶ HVK/TMA os437.

⁴²⁷ HVK/TMA os437.

⁴²⁸ HVK/TMA os437.

⁴²⁹ HVK/TMA os437.

Merimies Jurij Rasanki avioitui 15.5.1853 merimiehen tyttären Emilie Sofie Dambergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴³⁰

Sotilassairaalan palvelija Gerofin Jakobleff avioitui 22.5.1853 kalastajan tyttären Lovisa Eufemia Lundbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴³¹

Hammaslääkäri Ivan Abramoff Gorbunoff vihittiin 17.6.1853 vanhemman palvelijan Hedvig Ulrika Henrikin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset syyt, koska venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puoliso. Perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt saattoivat olla myös avioliiton solmimisen syinä. Tässä tapauksessa oli kysymys säätykierrosta, koska aviomies kuului ylempään säätyyn kuin aviovaimo.⁴³²

Sotilas Alexander Verobitokij avioitui 29.9.1853 Antoinette Charlotta Starckin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴³³

Muusikko Teodor Trajunoff avioitui 31.8.1853 Karoliina Wilhelmiina Nikanderin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴³⁴

Välskäri eli armeijan lääkäri Sergei Teodoroff vihittiin 18.9.1853 merimiehen tyttären Maria Charlotta Dambergin kanssa. Koska venäläinen aviopuoliso kuului ylempään yhteiskuntaluokkaan kuin suomalainen puoliso, avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset. On myös mahdollista, että perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt olivat avioliiton solmimisen syinä. Tässä tapauksessa oli kysymys säätykierrosta, koska aviomies kuului ylempään säätyyn kuin aviopuoliso.⁴³⁵

Muusikko Ivan Lipsin avioitui 23.10.1853 vanhemman palvelijan Maria Lovisa Flentin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴³⁶

⁴³⁰ HVK/TMA os437.

⁴³¹ HVK/TMA os437.

⁴³² HVK/TMA os437.

⁴³³ HVK/TMA os437.

⁴³⁴ HVK/TMA os437.

⁴³⁵ HVK/TMA os437.

⁴³⁶ HVK/TMA os437.

Ruokatavarakauppias Dimitrij Sibakoff avioitui 1.11. 1853 koulumestarin, joka tarkoitti myös koulun tarkastajaa, tyttären Johanna Maria Charlotta Dryseliuksen kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Avioitumisen syynä saattoi olla myös emotionaaliset syyt, koska koulun tarkastaja oli korkea tuomiokapitulin virka ja kauppiat kuuluivat porvaristoon tai aristokratiaan. Yhteiskunnassa korkeassa asemassa olleilla oli enemmän mahdollisuuksia avioitua emotionaalisista syistä.⁴³⁷

Apteekkari Geger Petroff avioitui 4.11.1853 palvelijatar Albertina Lindströmin kanssa. Koska venäläinen aviopuoliso kuului ylempään säätyyn kuin suomalainen puoliso, avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset. Perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt saattoivat olla myös avioitumisen syinä. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa.⁴³⁸

Sotilas Teodor Saveljeff avioitui 13.11.1853 mittaajan tyttären Maria Charlotta Liljeströmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴³⁹

Armeijan vahti Timofej Masloffski avioitui 15.2.1853 merimiehen tyttären Maria Gustava Holmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁴⁰

3.7. Ruotsalaisten kanssa solmitut avioliitot Helsingissä vuosina 1826–1853

Laivuri Gustaf Lönnberg vihittiin 5.10.1826 kalastajan tyttären Lovisa Söderholmin kanssa. Molemmat aviopuolisot kuuluivat samaan säätyyn, joten oletus on, että avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁴¹

Räättäli Carl Fredric Öhman kuulutettu 18.7.1830 Catharina Elisabet Heleniuksen kanssa. Oletus on, että aiotun avioliiton solmimisen syyt olivat perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁴²

⁴³⁷ HVK/TMA os437.

⁴³⁸ HVK/TMA os437.

⁴³⁹ HVK/TMA os437.

⁴⁴⁰ HVK/TMA os437.

⁴⁴¹ Helsingin seurakunnassa vihityt ja kulutetut 1826-1853. Turun maakunta-arkisto (HVK/TMA). Osa tapauksista on löytynyt vertaamalla rullan tietoja Uudenmaan lääninhallituksen passiluetteloon vuosilta 1826-1860, PL 1-4, tunnus Bbb. Vertailemalla löydetty tapaukset on merkitty tähdellä (*) alaviitteen yhteyteen. HVK/TMA os433. *

⁴⁴² HVK/TMA os433. *

Kirjansitojan kisälli Carl Johan Thunberg vihittiin 17.6.1830 piika Sara Österholmin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁴³

Aliluutnantti Bernhard Nils Gustaf von Cederwald vihittiin 20.8.1844 pankinjohtaja Axel Federleyn ja hänen vaimonsa Wilhelmina Armfeltin tyttären Lovisa Asparien kanssa.⁴⁴⁴ Tässä tapauksessa suomalainen aviovaimo ja ruotsalainen aviomies kuuluivat aatelissäätyyn. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti emotionaaliset, koska aateliset saattoivat solmia rakkausavioliittoja 1800-luvulla. On myös mahdollista, että perheen perustaminen oli avioliiton solmimisen syynä. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvulla.

Seppä Olof Adolf Andersson vihittiin 28.10.1849 palvelija Helena Gumbergin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁴⁵

Panimon renki Anders Johan Bäckman vihittiin 30.12.1849 Eva Christina Andersin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Tämä tapaus oli harvinainen, koska aviovaimo oli ruotsalainen.⁴⁴⁶

Tehtaan työntekijä Pehr Nordström vihittiin 25.9.1852 mamselli Fredrika Rebecca Norrmanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Tämä tapaus oli harvinainen, koska aviovaimo oli ruotsalainen.⁴⁴⁷

3.8. Saksalaisten kanssa solmitut avioliitot Helsingissä 1826–1853

Kauppias Anders Vanig vihittiin vuonna 1828 palvelija Regina Ekbergin kanssa. Avioliiton syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁴⁸

Sotilas ja leskimies Jury Reinoff vihittiin vuonna 1841 palvelija Maria Helena Jacobin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska

⁴⁴³ HVK/TMA os433. *

⁴⁴⁴ HVK/TMA os435. *

⁴⁴⁵ HVK/TMA os437.

⁴⁴⁶ HVK/TMA os437.

⁴⁴⁷ HVK/TMA os437.

⁴⁴⁸ Helsingin seurakunnassa vihityt ja kulutetut 1826-1853. Turun maakunta-arkisto (HVK/TMA). Osa tapauksista on löytynyt vertaamalla rullan tietoja Uudenmaan lääninhallituksen passiluetteloon vuosilta 1826-1860, PL 1-4, tunnus Bbb. Vertailemalla löydetty tapaukset on merkitty tähdellä (*) alaviitteen yhteyteen. HKV/TMA os433. *

saksalainen aviopuoliso oli leski ja kuului korkeaan asemaan yhteiskunnassa. On myös mahdollista, että perheen perustaminen oli avioliiton solmimisen syynä.⁴⁴⁹

Helsingin yliopiston musiikinopettaja ja säveltäjä Friedrich Pacius vihittiin 10.7.1842 Nina Lucie Martinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska saksalainen aviopuoliso oli korkeassa asemassa yhteiskunnassa. On myös mahdollista, että perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt olivat avioliiton solmimisen syinä. Pacius tunnetaan Suomessa Maamme-laulun säveltäjänä.⁴⁵⁰

Ministerin adjutantti Frans Arvid Snellman vihittiin 16.7.1850 eversti Carl af Klerchersin tyttären Anna Lovisa Adelaiden kanssa. Molemmat aviopuolisot kuuluivat aatelissäätyyn, joten voidaan olettaa, että avioliiton solmimisen syyt olivat mahdollisesti emotionaaliset syyt, taloudelliset syyt ja perheen perustaminen saattoivat olla myös avioliiton solmimisen syynä. Tämä tapaus oli harvinainen 1800-luvun sääty-yhteiskunnassa Suomessa, koska suomalaisen miehen aviopuolisona oli saksalainen nainen.⁴⁵¹

Puutarhuri Carl Julius Bernhard Braunz vihittiin 23.7.1850 Josef Waltersin lesken Francisca Sunnlerin kanssa. Avioliiton solmimisen syinä olivat oletettavasti perheen perustaminen, taloudelliset syyt ja mahdollisesti myös emotionaaliset syyt. Lesket solmivat usein uuden avioliiton.⁴⁵²

Kirjanpainaja Johan Herman Edvard Kaspar vihittiin 20.11.1852 rakennusmestari Gustav Wahlmanin tyttären Amanda Evelin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt.⁴⁵³

4. LOPPUPÄÄTELMIÄ JA POHDINTAA

Tutkielmani aiheena olivat Turussa ja Helsingissä ulkomaalaisten kanssa solmitut avioliitot 1826–1853. Kyseessä on lyhyen aikavälin vertaileva demografinen eli väestöhistoriallinen tutkimus. Suomen siirryttyä osaksi Venäjän valtakuntaa tapahtui maassamme useita muutoksia. Aiemmin pelkästään luterilainen alue muuttui monikulttuuriseksi ja maahan alkoi virrata useita eri uskontoja ja säätyjä edustavia muuttajia eri maista.

Tämä heijastui luonnollisesti myös Suomessa solmittuihin avioliittoihin lisäten sekaavioliittojen määrää. Tältä kannalta katsottuna vuosi 1812 oli tärkeä. Keisari antoi

⁴⁴⁹ HKV/TMA os435.

⁴⁵⁰ HKV/TMA os433.

⁴⁵¹ HKV/TMA os437.

⁴⁵² HKV/TMA os437. *

⁴⁵³ HKV/TMA os437.

asetuksen, jossa sallittiin kansallisuuksien rajat ylittävät avioliitot Suomen asukkaiden ja muiden Venäjän alamaisten välillä. Seka-avioliittoja tutkittiin niin sanottuna esiteollisena aikana Turun palosta 1800-luvun puoliväliin. Siirtyminen esiteolliseen eli esi-industriaaliseen aikaan ei tapahtunut yhdellä rysäyksellä, vaan yhteiskunnassa oli jäljellä sääty-yhteiskunnan piirteitä tutkittavana ajanjaksona. Suurimmat ryhmät, joiden kanssa avioituttiin, olivat venäläiset, ruotsalaiset ja saksalaiset. Suomen suuriruhtinaskuntaan (1809-1917) muutti venäläisiä sotilaita noin 40 000, siviilityöläisiä ja liikemiehiä noin 6 000. Monet heistä olivat kauppiaita, joita oli jo 1700-luvulta alkaen asettunut vakituisesti Suomeen.

Ensisijaisina demografisina lähteinä käytin kirkonkirjoja. Kirkonkirjat eli kastettujen, vihittyjen ja haudattujen luetteloita pitivät papit 1600-luvulta lähtien. Kirkonkirjoista löysin yhteensä 374 solmittu seka-avioliittoa tutkitulta ajalta. Aineistoa täydennettiin vielä ottamalla esimerkkejä tutkimuskirjallisuudesta. Lähtökohtana oli tutkia a) minkä maalaisia ulkomaalaiset aviopuolisot olivat, b) mitä sosiaalista ryhmää he edustivat, c) mitä ammattia he edustivat, d) mitä eroja oli ulkomaalaisten aviopuolisoiden ammattiryhmitysten välillä Helsingissä ja Turussa, e) suomalaisen aviopuolison ammatti, ja f) eri teki-
jöiden vaikutukset ulkomaalaisten kanssa avioitumisiin. Tutkielmassa sivutiin myös muuttoliikkeen vaikutusta avioitumisiin ulkomaalaisten kanssa, uskonnollisen lainsäädännön vaikutusta sekä kaupankäynnin ja sotilaspolitiikan vaikutusta seka-avioliittojen solmimisiin.

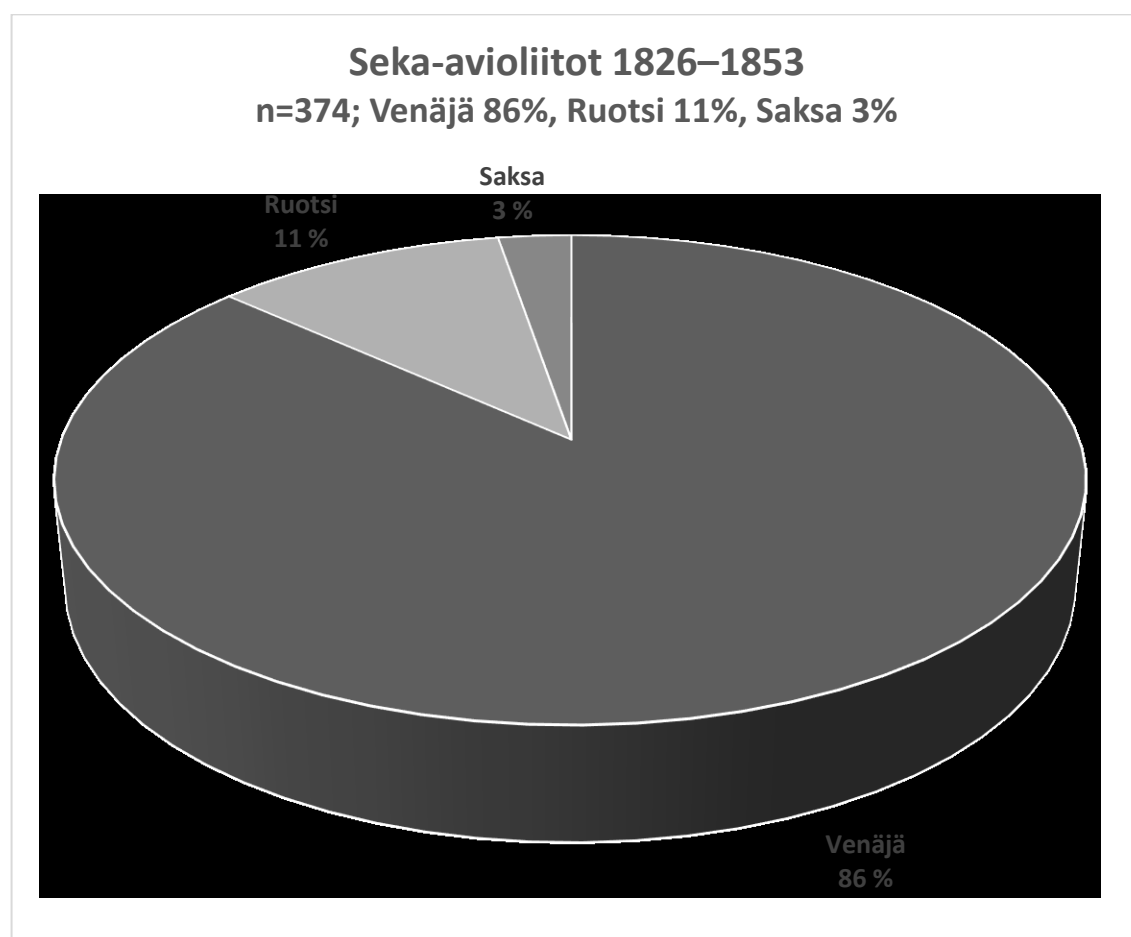
Taulukko 3. Materiaalissani esiintyvät seka-avioliitot kansalaisuuden mukaan vuosina 1826–1853. N=374.⁴⁵⁴

Kansalaisuus	Avioliitot	%
Venäjä	324	86
Ruotsi	40	11
Saksa	10	3
Yhteensä	374	100

⁴⁵⁴ Mikrofilmirullat kuulutetuista ja vihityistä. Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta. Turun maakunta-arkisto (TMA). JK1185 vuodet 1756–1832, JK 1190 vuodet 1825–1831, JK1191 vuodet 1831–1845, JK 1186 vuodet 1832–1845, JK1192 vuodet 1845–1851, JK 1193 vuodet 1851–1855, JK1180, JK1181 vuodet 1807–1850, JK 1188 vuodet 1819–1828, JK 1189 vuodet 1828–1838, JK 1190 vuodet 1838–1844, JK1182 vuodet 1850–1865. Mikrofilmirullat Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista (TMA). Vuodet 1808–1834 os433, vuodet 1834–1840 os434, vuodet 1841–1847 os435, vuodet 1848–1854 os437.

Tutkielmassa käsitellään kolmea suurinta ulkomaalaisten ryhmää Helsingissä ja Turussa esiteollisena aikana vuosina 1826–1853. Nämä kolme suurinta ryhmää olivat venäläiset, ruotsalaiset ja saksalaiset. Venäläisiä ja ruotsalaisia tuli Helsinkiin ja Turkuun ko. aikana suunnilleen yhtä paljon. Avioliittoja solmittiin kuitenkin venäläisten ja suomalaisten kesken eniten. Venäläisten suuri osuus näkyy paremmin vastaavassa kaaviossa.

Kaavio 2. Materiaalissani esiintyvät seka-avioliitot kansalaisuuden mukaan vuosina 1826–1853. N=374.⁴⁵⁵

Helsingin sotilaallinen merkitys vahvistui, kun siitä tuli autonomisen Suomen pääkaupunki. Sinne virtasi luonnollisesti sotaväkeä emämaasta. Samaan aikaan virtasi Suomessa lisää väkeä maaseudulta kaupunkeihin. Venäläinen sotaväki ja helsinkiläiset seurustelivat keskenään. Seurapiirit ja venäläinen upseeristo olivat yhteydessä toisiinsa.

⁴⁵⁵ Mikrofilmirullat kuulutetuista ja vihityistä. Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta. Turun maakunta-arkisto (TMA). JK1185 vuodet 1756–1832, JK 1190 vuodet 1825–1831, JK1191 vuodet 1831–1845, JK 1186 vuodet 1832–1845, JK1192 vuodet 1845–1851, JK 1193 vuodet 1851–1855, JK1180, JK1181 vuodet 1807–1850, JK 1188 vuodet 1819–1828, JK 1189 vuodet 1828–1838, JK 1190 vuodet 1838–1844, JK1182 vuodet 1850–1865. Mikrofilmirullat Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista (TMA). Vuodet 1808–1834 os433, vuodet 1834–1840 os434, vuodet 1841–1847 os435, vuodet 1848–1854 os437.

Seurustelukielenä oli ranska ja ”kyökkivenäjä”. Tämä taito siirtyi vähitellen myös palveluväelle, venäläiselle alipäälystölle ja miehistölle.⁴⁵⁶

Venäläistä sotaväkeä sijoittui Suomen Venäjään liittämisen jälkeen myös Turkuun. Turussa oli alkuvuosina useita välikohtauksia ylioppilaiden ja sotilaiden kesken. Osittain Turun levottomasta ilmapiiristä johtuen pääkaupungiksi määrättiin vuonna 1812 Helsinki. Keskusvirastot siirrettiin Helsinkiin vuosikymmenen lopussa ja yliopisto siirrettiin Helsinkiin vuonna Turun palon jälkeen vuonna 1827. Turun venäläisten lukumäärä väheni vuosikymmenen loppua kohti, jolloin esim. Helsinki oli leimallisemmin venäläinen kaupunki. Vuonna 1870 Turun väestöstä 6,5% oli venäläisiä, vuonna 1901 venäläisiä Turussa oli enää 1,7%. Krimin sodan aikana 1850-luvulla Suomessa sijaitsevien venäläisten joukkojen määrä lisääntyi mutta väheni sodan jälkeen siten, että vuodesta 1860 vuosisadan vaihteeseen asti venäläisiä oli Suomessa noin 10 000 miestä.⁴⁵⁷

Myös Turussa välit venäläisiin olivat yleensä ottaen hyvät, vaikka joitakin yhteenottoja-kin silloin tällöin tapahtui. Turussa Venäjän armeijan palveluksessa olleet upseerit kutsuttiin usein juhliin, joihin ottivat osaa korkeimpiin yhteiskuntaluokkiin kuuluneet henkilöt esim. kreivit ja siviilivirkamiehet. Venäläiset sotilaat myös järjestivät hienoja juhlia, joissa he tutustuivat turkulaisneitoihin. Venäläiset sotilaat olivat Turussa hyvin pidettyjä ja näin ollen he solmivat usein avioliittoja turkulaisneitojen kanssa. Aina kosintoihin ei kuitenkaan suostuttu, mutta avioliittoja solmittiin kuitenkin paljon.⁴⁵⁸

Seka-avioliittoja ei solmittu ainoastaan venäläisten kanssa, eikä pelkästään samaa sosiaaliluokkaa edustavien välillä. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, myös ulkomaalaisten partnereitten ammatti ja sosiaalinen asema. Ammatti löytyi yleensäkin hyvin merkittynä, kun taas suomalaisen morsiamen kohdalla puutui maininta ammatista tai sääty-asemasta. Heikki Ylikangas on päätenyt osittain samoihin tutkimustuloksiin puolisonvalintaan vaikuttaneista tekijöistä sääty-yhteiskunnan aikana kuin minä tehdessäni tätä tutkielmaa.⁴⁵⁹

⁴⁵⁶ Vrt. Melkko 1984, s. 51–54.

⁴⁵⁷ Kalleinen 2009, s. 239–241.

⁴⁵⁸ Heinricius 1914, s. 154–155.

⁴⁵⁹ Vrt. Ylikangas 1968, s.21–29.

Taulukko 4: Ulkomaalaisten aviopuolisoiden ammatit ja kansalaisuudet ryhminä vuosina 1826–1853 Helsingissä ja Turussa, $n=374$. Σ = Helsinki ja Turku yhteensä. % = Eri ammattiryhmät prosentuaalisesti (kaikki tapaukset). ⁴⁶⁰

Ammatti	Venäjä		Ruotsi		Saksa		Yhteensä		Σ	%
	Hel	Tur	Hel	Tur	Hel	Tur	Hel	Tur		
Aateliset	49	4	0	2	0	0	49	6	55	14,75
Palvelijat	10	1	0	0	0	0	10	1	11	2,95
Porvarit	7	4	1	3	2	2	10	9	19	5,09
Sotilaat	137	55	2	2	1	0	140	57	197	52,82
Työväestö	18	2	6	9	1	1	25	12	37	9,92
Virkamiehet	8	3	3	1	2	1	13	5	18	4,83
Ei ammattia	7	11	6	14	0	0	12	24	37	9,65
Yhteensä	236	80	18	31	6	4	259	115	374	100,01

Sosiaalisena luokituksena on soveltaen käytetty Fougstedt-Raivio 1953 ⁴⁶¹ ja Veli-Pekka Isomäki, pro gradu: *Turun palvelijattaret autonomianajan loppuvuosikymmeninä. Palvelijattaret ja heidän työnantajansa.* ⁴⁶²

Venäläiset aliupseerit ja upseerit kuuluivat 1800-luvulla säätyläistöön. ⁴⁶³ Näiden lisäksi oli sotamiehet, jotka solmivat myös avioliittoja suomalaisnaisten kanssa. Turussa ja Helsingissä solmittiin eniten avioliittoja aliupseereitten ja piikojen, palvelijattarien, taloudenhoitajien ja mamsellien kesken. Sotamiehet ja palvelusväki avioituivat myös keskenään. Aliupseerit avioituivat yleensä alempaan sosiaaliryhmään kuuluvien naisten kanssa. Osa aliupseereista avioitui ylempään sosiaaliryhmään kuuluvien naisten eli säätyläisten kanssa. Upseerit solmivat avioliittoja etupäässä säätyläisten kanssa. Näitä säätyläisiä olivat esim. mademoiselle eli korkeaa syntyperää oleva neiti, arkkitehdin tytär, tehtailijan tytär ja raatimiehen tytär.

⁴⁶⁰ Mikrofilmirullat kuulutetuista ja vihityistä. Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta. Turun maakunta-arkisto (TMA). JK1185 vuodet 1756–1832, JK 1190 vuodet 1825–1831, JK1191 vuodet 1831–1845, JK 1186 vuodet 1832–1845, JK1192 vuodet 1845–1851, JK 1193 vuodet 1851–1855, JK1180, JK1181 vuodet 1807–1850, JK 1188 vuodet 1819–1828, JK 1189 vuodet 1828–1838, JK 1190 vuodet 1838–1844, JK1182 vuodet 1850–1865. Mikrofilmirullat Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista (TMA). Vuodet 1808–1834 os433, vuodet 1834–1840 os434, vuodet 1841–1847 os435, vuodet 1848–1854 os437.

⁴⁶¹ Fougstedt ja Raivio 1953, s. 38–46.

⁴⁶² Isomäki 1982, s. 92.

⁴⁶³ Säätyläistön määrittelymisen vaikeudesta kts. Wirilander 1974 ja Ågren 2016.

Ulkomaalaisten kanssa avioitumisessa 1800-luvulla oli erityispiirteenä se, että osa sotilassäätyyn kuuluneista sotilaista avioitui alempaan sosiaaliryhmään kuuluneen naisen kanssa.

Helsingissä solmituissa avioliitoissa erityispiirteenä oli se, että siellä oli aristokratiaan kuuluvia henkilöitä, joiden avioliittojen solmimisten syinä saattoi olla rakkaus tai naisen kauneus. Turussa näitä tapauksia ei ollut.

Useimmiten avioliiton solmimisten syinä olivat perheen perustaminen, taloudelliset ja emotionaaliset syyt. Helsingissä oli myös väkeä enemmän ja avioliittoja solmittiin enemmän kuin Turussa.

Taulukko 5: *Ulkomaalaisten aviopuolisoiden ammatit vuosina 1826–1853 Helsingissä ja Turussa, n=374.*⁴⁶⁴

Ammatti	Hel-sinki	Turku
Aateliset	49	6
Palvelijat	10	1
Porvarit	10	9
Sotilaat	140	57
Työväestö	25	12
Virkamiehet	13	5
Ei ammattia	12	24

Ruotsalaiset aviokumppanit olivat useimmiten ruotsivallan ajalta Suomeen jääneitä sotilaita. Aineistossa on mm. yksi kenraali. Leski, kenraalimajuri Alexander von Wendt, vihittiin 16.8.1850 aatelisen nuoremman palvelijan Sofia Elisabeth Melartinin kanssa. Tässä tapauksessa oli todennäköisesti aviomiehen puolelta kyseessä toisen avioliiton solmiminen ja vihkiminen uuden nuoremman puolison kanssa. Näissä tapauksissa perhe perustettiin nuoremman vaimon kanssa, koska haluttiin lapsia.

⁴⁶⁴ Mikrofilmirullat kuulutetuista ja vihityistä. Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta. Turun maakunta-arkisto (TMA). JK1185 vuodet 1756–1832, JK 1190 vuodet 1825–1831, JK1191 vuodet 1831–1845, JK 1186 vuodet 1832–1845, JK1192 vuodet 1845–1851, JK 1193 vuodet 1851–1855, JK1180, JK1181 vuodet 1807–1850, JK 1188 vuodet 1819–1828, JK 1189 vuodet 1828–1838, JK 1190 vuodet 1838–1844, JK1182 vuodet 1850–1865. Mikrofilmirullat Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista (TMA). Vuodet 1808–1834 os433, vuodet 1834–1840 os434, vuodet 1841–1847 os435, vuodet 1848–1854 os437.

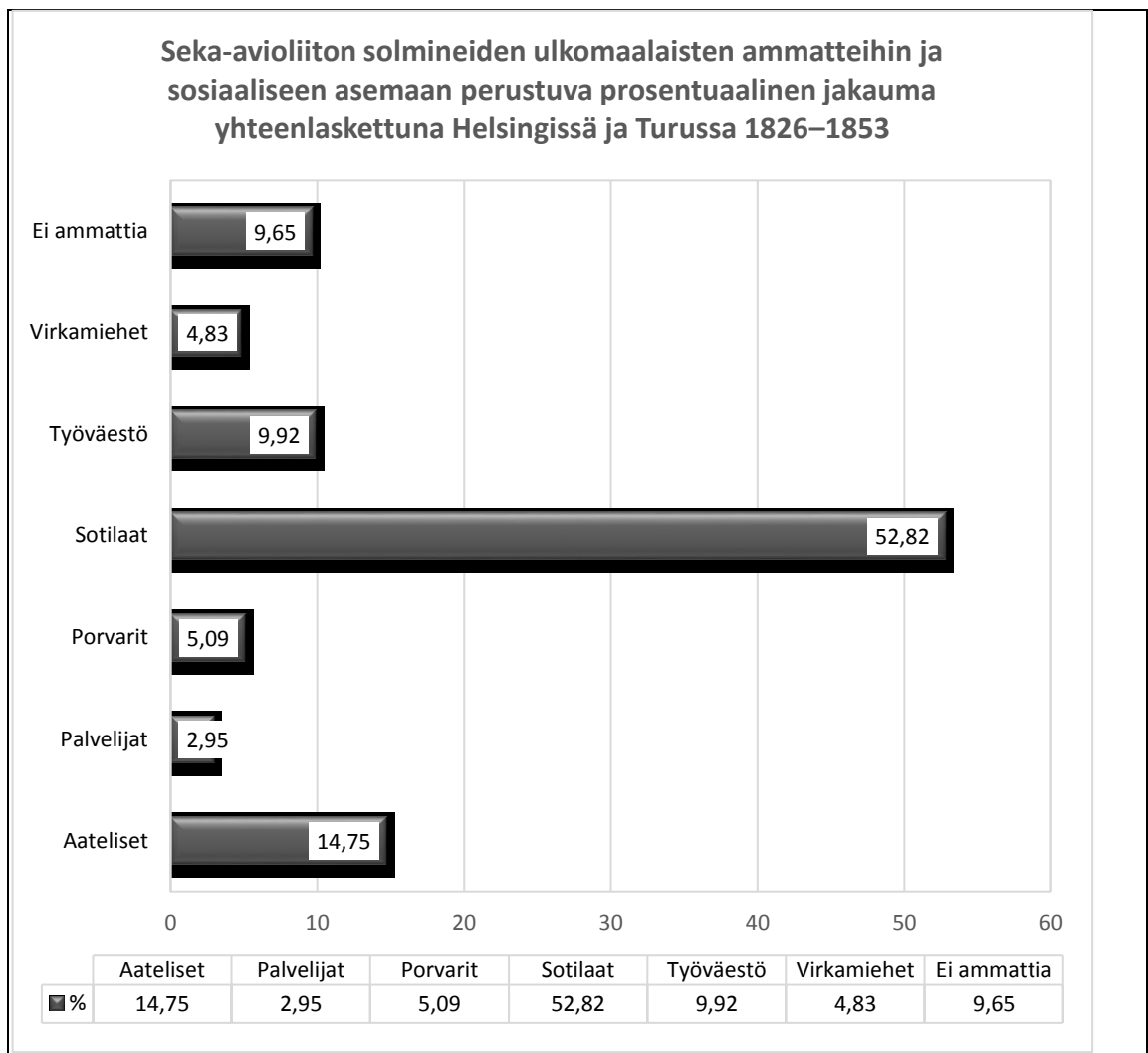
Lisäksi kumppaneina oli konepajojen henkilökuntaa, palvelusväkeä (esim. renkejä), hopea- ja kultaseppiä sekä kelloseppiä ja kellosepänkisällejä. Panimon renki Anders Johan Bäckman vihittiin 30.12.1849 Eva Christina Andersin tyttären kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti perheen perustaminen ja taloudelliset syyt. Tämä tapaus oli harvinainen, koska aviovaimo oli ruotsalainen. Kellosepän kisälli Lars Hellgren vihittiin vuonna 1831 Ulrika nimisen naisen kanssa. Avioitumisen syinä olivat oletettavasti perheen perustaminen, koska aviomiehen ikä oli 25 vuotta, ja taloudelliset syyt, koska aviomiehellä oli hyvä ammatti ja työpaikka ja aviovaimosta ei ole muita tietoja kuin etunimi. Työpaikasta ei ole tietoa.

Saksasta tulleet aviopuolisot toimivat pääasiassa kaupan tai teollisuuden alalla tai olivat joissain tapauksessa kulttuurihenkilöitä. Kauppaedustaja ja leskimies Johan Henrik Duncker vihittiin 6.7.1853 Augusta Adolfina Limanin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska saksalainen aviopuoliso oli leski ja kuului korkeaan asemaan yhteiskunnassa. On myös mahdollista, että perheen perustaminen oli avioliiton solmimisen syynä. Tässä tapauksessa oli kysymyksessä säätykierto eli aviovaimo nousi sosiaalisessa asemassaan ylöspäin avioituessaan. Myös industrialismin aika lähestyi ja avioitumislait löystyivät, joten on mahdollista, että avioitumisen syynä oli emotionaaliset syyt.

Helsingin yliopiston musiikinopettaja ja säveltäjä Friedrich Pacius vihittiin 10.7.1842 Nina Lucie Martinin kanssa. Avioliiton solmimisen syyt olivat oletettavasti taloudelliset, koska saksalainen aviopuoliso oli korkeassa asemassa yhteiskunnassa. On myös mahdollista, että perheen perustaminen ja emotionaaliset syyt olivat avioliiton solmimisen syinä.

Teollisuuden ja kaupan alalla Suomeen tulon syynä saattoivat olla parantuneet liikenneyhteydet Suomen sisällä ja Suomen ja muun Euroopan välillä. Lisäksi tulijoille voitiin tarjota erilaisia etuuksia, kuten verohelpotuksia. Ruotsin vallan aikaiset etuudet jäivät voimaan myös autonomia ajaksi.

Kaavio 3. Seka-avioliiton solmineiden ulkomaalaisten ammatteihin ja sosiaaliseen asemaan perustuva prosentuaalinen jakauma yhteenlaskettuna Helsingissä ja Turussa 1826–1853. N= 374.⁴⁶⁵

⁴⁶⁵ Mikrofilmirullat kuulutetuista ja vihityistä. Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta. Turun maakunta-arkisto (TMA). JK1185 vuodet 1756–1832, JK 1190 vuodet 1825–1831, JK1191 vuodet 1831–1845, JK 1186 vuodet 1832–1845, JK1192 vuodet 1845–1851, JK 1193 vuodet 1851–1855, JK1180, JK1181 vuodet 1807–1850, JK 1188 vuodet 1819–1828, JK 1189 vuodet 1828–1838, JK 1190 vuodet 1838–1844, JK1182 vuodet 1850–1865. Mikrofilmirullat Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista (TMA). Vuodet 1808–1834 os433, vuodet 1834–1840 os434, vuodet 1841–1847 os435, vuodet 1848–1854 os437.

Heikki Ylikankaan mukaan puolisonvalintaan vaikuttaneita tekijöitä olivat esim. se, että joka kymmenes aatellisneideistä ja leskistä saattoi mennä vihille käsityöläismestarin kanssa, koska mestarit olivat johtavassa asemassa ja varakkaita. Säätysidonnaisuus oli tiukkaa, mutta avioliittojen alueilla oli kanava säätykiertoon.⁴⁶⁶ Kaikki tämä kertoo siitä, että sääty-yhteiskunta oli vähittäin purkautumassa. Sovittujen avioliittojen ajasta oltiin siirtymässä emotionaalissa perusteilla solmittuihin avioliittoihin. Taloudella oli kuitenkin monissa tapauksissa suuri merkitys, niin silloin kuin vielä nykyäänkin. Wirilander (1974) toteaa, että vuoteen 1870 mennessä säätyrajat ylittävä avioituminen oli ”herras-säädyissä” vahvasti lisääntymässä ja säätysidonnaisuudesta irtauduttiin yhä useammin.

⁴⁶⁷

Industrialismi vaikutti siihen, että tuli uusia ammattiryhmiä, jotka rikkoivat vanhat raja-aidat. Käsityöläisten joukkoon tulivat liikkeidenharjoittajat ja tehtaantyöläiset. Uusia virkoja ja toimenhaltioita syntyi myös. Säätyläisten piiri muuttui koostumukseltaan ja laajeni.

Kun varallisuutta kertyi uusille ryhmille, puolisonvalinta ja avioliittojen suuntautuminen muuttuivat. Kehitys kulki siihen suuntaan, että tunnepohjaiset ja henkilökohtaiset motiivit tulivat tärkeimmiksi puolisonvalintakriteereiksi. Ulkonäöstä tuli myös yksi avioliiton solmimisen kriteeri.

Muuttoliikettä maaseudulta kaupunkiin tapahtui Helsingissä ja Turussa vuosien 1810–1875 aikana. Helsingin vetovoima oli suuri. Helsingin väkiluku nousi, kun maaseudulta muutti palvelusväkeä kaupunkiin. Helsingistä oli tullut uusi pääkaupunki ja sitä rakennettiin nopeasti. Kaupungissa oli työvoimapula mikä oli syynä siihen, että palvelusväki muutti juuri Helsinkiin. Muuttoliikkeen seurausta oli myös se, että venäläiset sotilaat saivat runsaasti vaimoehdokkaita. Tästä oli seurauksena se, että vähän ajan kuluttua palvelusväki ja venäläiset sotilaat avioituivat keskenään.

Suomen suuriruhtinaskunnassa aatelliset avioituivat pääasiassa keskenään, mutta poikkeuksiakin oli. Aatellisnaiset saattoivat avioitua itseään alemmassa asemassa olevien kanssa. Aatelismiehet ihailivat 1800-luvun kuluessa suomalaisten neitojen sosiaalisia taitoja. Aatelismiehet halusivat mennä naimisiin neitojen kanssa, jotka olivat nuoria, naimattomia, ihanan ulkonäön omaavia, varakkaita sekä seurustelu-, soitto-, piirustus-, laulu- ja tanssitaitoisia. Emännäntaitoja alettiin arvostaa vasta 1800-luvun

⁴⁶⁶ Ylikangas 1968, s. 20–29.

⁴⁶⁷ Wirilander 1974, s. 238.

loppupuolella. Sitä ennen niistä suoriutuvat aatelisneidot joutuivat pilkan kohteeksi. Kaunis ulkonäkö sen sijaan koettiin tärkeäksi ja tavoiteltavaksi ominaisuudeksi.⁴⁶⁸

Venäläiset aatelismiehet avioituivat Helsingissä samaan säätyyn kuuluvien naisten kanssa sekä alempaan säätyyn kuuluvien naisten kanssa. Helsingissä olevia aatelisia olivat mm. kreivi, lääkäri, apteekkari, opettaja ja agronomi. Tilanne Turussa oli sama, mutta tapauksia oli vähemmän.

Kauppiaat kuuluivat 1800-luvun Helsingissä ja Turussa porvaristoon. Ylin kauppiaitten ryhmä Helsingissä oli aristokratiaan kuuluneet kauppiaat. Venäläiset kauppiaat olivat seurakunnan, koulutoimen ja sosiaaliturvan rakentajia. Osa Helsingin kauppiasperheistä assimiloitui ruotsinkieliseen porvaristoon. Esimerkiksi Sinebrychoffit ja Kiseleffit. Osa heistä pyrki säilyttämään venäläisen kulttuurinsa ja ortodoksisen uskonsa, mutta oman paikallisen suomenvenäläisen kulttuuri-identiteettinsä säilyttäen. Venäläiset kauppiaat sopeutuivat suomalaiseen yhteiskuntaan paremmin, kun he menivät naimisiin suomalaisten puolisoitten kanssa. He solmivat kieli- ja uskontorajat ylittäviä seka-avioliittoja. Avioliittojen kautta tapahtui pikkuhiljaa ruotsalaistumista. Ruotsin kieli- ja kulttuuri tuli heille tutuiksi. Ylempään säätyyn kuulumisen vaati usein myös ulkomailla opiskelua.⁴⁶⁹

Helsingissä ja Turussa esimerkkitapauksia kauppiaitten kanssa solmituissa avioliitoista olivat mm. ulkomaankauppiaan ja Munkkiniemen kartanon omistajan tyttären kanssa solmittu avioliitto. Tässä tapauksessa molemmat aviopuolisot kuuluivat aristokratiaan. Tapauksessa, jossa ulkomaankauppias solmi avioliiton kauppiaan tyttären kanssa, aviomies kuului ylempään säätyyn. Oli myös tapauksia, joissa avioliiton solmivat ulkomaankauppias ja nuohoojan tytär, sekä ulkomaankauppiaan ja kaivertajan tyttären välinen avioliitto näissä tapauksissa aristokratiaan kuuluva mies otti puolisoikseen tavallisen työläisen tai käsityöläisen tyttären. Turussa kauppiaat ja porvarismiehet menivät naimisiin porvareiden tyttärien ja palvelijoiden kanssa. Miehet avioituivat koko tutkittavana ajanjaksona vuosien 1826–1853 välillä samaan tai alempaan säätyyn kuuluvien kanssa. Naiset avioituivat samaan tai ylempään sosiaaliryhmään kuuluvien miesten kanssa. Sosiaaliselta asemaltaan tarpeeksi korkealla olleet ja toisaalta alhaalla olleet olivat vapaampia solmimaan avioliittoja yli säätyrajojen.

Turussa palvelijat olivat suurin sosiaaliryhmä 1800-luvulla. Helsingissä oli 1800-luvun alussa palvelusväkeä vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Helsinki kehittyi nopeasti ja kasvoi suuremmaksi. Tästä seurasi se, että yhä suurempi osa helsinkiläisistä kuului palvelijoitten ryhmään. Helsingissä oli parempien palvelijoitten ryhmä. Tähän ryhmään

⁴⁶⁸ Vainio-Korhonen & Lahtinen 2015, s. 158-159.

⁴⁶⁹ Kuhlberg 2002.

kuuluvat kuskit, kamarineitsyet, taloudenhoitajattaret, kamaripalvelijat, lakeijat ja edeskäyvät.

Tutkittavana ajanjaksona vuosien 1826–1853 aikana itse asiassa suurin osa ulkomaalaisista miehistä avioitui suomalaisten palvelijoitten kanssa. Palvelusväkeen kuuluneet naiset olivat haluttuja aviopuolisoja jo 1700-luvulla. Avioliitto oli vielä 1800-luvulla naiselle tärkeä, koska muuten he olisivat olleet turvattomia. Avioliiton tarkoitus oli perheen elämys. Esimerkiksi maata omistaneitten miesten avioliitot olivat usein järjestettyjä, samoin säätyläisten avioliitot. Silloin ajateltiin, että rakkaus syntyy, kun on hyvät edellytykset avioliitolle eli piti olla rahaa ja kuulua oikeaan säätyyn.

Myöhemmin, kun taloudellinen toimeentulo oli turvattu muulla tavalla kuin avioliiton kautta, naiset eivät avioituneet ollenkaan tai naisten avioituminen lykkääntyi. Taloudellisista syistä ei ollut enää pakko solmia avioliittoa.

5. JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Historiantutkimuksessa ei ole kovin tavallista rakentaa tutkimusta niin, että analyysi on erillisenä, vaan tulokset, analyysi ja tulkinta sidotaan läpi työn osaksi lähteiden analyysia ja tutkimuskirjallisuuden tuomaa tukea omille löydöille. Valitsin tämän rakenteen selvyyden vuoksi. Katsoin, että saan päätulokset paremmin esille tällä tavalla. Lisäksi muilla tutkijoilla on parempi mahdollisuus löytää kaikki tapaukset vaivattomammin. Tosin tällä tavalla koko luvusta 3 tuli vähän luettelomainen.

Tutkittu ajanjakso on aiemmin jäänyt melko vähälle huomiolle. Ajalta löytyy kyllä paljon arkistolähteitä, mutta tutkimuskirjallisuus keskittyy enemmän yleisempiin asioihin ja suomalaistumistrendeihin, so. kansalliseen heräämiseen. Ulkomaalaisuus ja monikulttuurisuus eivät ole toistaiseksi kiinnostaneet niinkään paljoa. Toivoa sopii, että tutkimusta tulee lisää, koska sillä olisi relevanssia myös nykyisen maahanmuuttotilanteen kannalta.

Arkistolähteiden puutteellisuus ja epätarkkuus aiheuttivat jonkin verran ongelmia tutkimusprosessin aikana. Varmoja kvantitatiivisia tutkimustuloksia tai varsinkaan niistä yleistämistä ei saatu juurikaan tehdyksi. Kuva täydentyy, jos ja kun esim. venäläisiä asiakirjoja ja arkistoja vapautuu enemmän tutkijoiden käyttöön. Suurehkoja seka-avioliittoja koskevia trendejä autonomian ajalta toki saatiin esiin. Esimerkiksi avioliitot yli säätyrajojen ja rakkausavioliitot. Ne tuntuivat selvästi yleistyvän tutkittuna ajanjaksona.

Mielestäni löysin kuitenkin uutta tietoa tältä ajalta ja pystyin vähintäänkin tyydyttävästi vastaamaan asettamiini tutkimuskysymyksiin. Tulokset lisännevät osaltaan demograafista tietämystä autonomian ajasta. Luettelomainen empiirinen osa saattaisi väestöteijelijöiden lisäksi kiinnosta myös esimerkiksi sukututkijoita. Mahdollinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla laajentaminen Turun ja Helsingin ulkopuolelle sekä uusien ulkomalaisryhmien mukaanotto tulevaan tutkimukseen.

LÄHTEET

Arkistolähteet

Luettelo maahan saapuneista ulkomaalaisista vuosina 1827–1830 ja 1833–1853. Turun maakunta-arkisto (TMA). Turku.

Mikrofilmirullat kuulutetuista ja vihityistä vuosina 1826–1853. Turun ruotsalainen seurakunta ja Turun evankelisluterilainen suomalainen seurakunta. JK1185 vuodet 1756–1832, JK 1190 vuodet 1825–1831, JK1191 vuodet 1831–1845, JK 1186 vuodet 1832–1845, JK1192 vuodet 1845–1851, JK 1193 vuodet 1851–1855, JK1180, JK1181 vuodet 1807–1850, JK 1188 vuodet 1819–1828, JK 1189 vuodet 1828–1838, JK 1190 vuodet 1838–1844, JK1182 vuodet 1850–1865. Turun maakunta-arkisto (TMA). Turku.

Mikrofilmirullat Helsingin seurakunnassa vihityistä ja kuulutetuista vuosina 1826–1853. Vuodet 1808–1834 os433, vuodet 1834–1840 os434, vuodet 1841–1847 os435, vuodet 1848–1854 os437. Turun maakunta-arkisto (TMA). Turku.

Uudenmaan lääninhallituksen passiluettelot vuosilta 1826–1860, PL 1–4 tunnus Bbb. Kansallisarkisto (KA). Helsinki.

Painetut lähteet

Suomenmaan virallinen tilasto VI. Väkiluvun-tilastoa. Toinen vihko. Syntyneet, Vihityt ja Kuolleet vuosina 1865–1868 ynnä katsahdus väkiluvun muutoksiin vuodesta 1812 alkaen. Kahden grafisen taulun kanssa. Helsinki 1871.

Lehdistö- ym. aineistot

Vainio-Korhonen, Kirsi: *Suomen monikulttuurinen historia*. Kolumni. Turun sanomat 14.12.2017.

Tutkimuskirjallisuus

Fougstedt, G. ja Raivio, A.: *Suomen väestön sääty- ja ammattiryhmitys vuosina 1751–1805*. Tilastollisia Tiedonantoja, 40. Tilastollinen päätoimisto. Helsinki 1953.

Haimi, Olavi: *Väestöntutkimus*. Periaatteet ja menetelmät. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D, nro 19/1987. Vammala 1987.

Hakala, Marjaana: *Helsingin venäläiset kauppiaat ja muut elinkeinonharjoittajat*. Teoksessa (toim.) Svante Konstantin Kuhlberg: *Venäläiset kauppiaat Helsingin historiassa*. Helsinki 2002.

Happonen, Päivi: *Kaksi todellisuutta? Kirkonkirjat ja henkikirjat Sortavalan kaupungin väestöllisen profiilin kuvaajina 1800-luvun alusta vuoteen 1940*. Yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunta / Historia / Väitöskirja, Joensuun yliopisto. Yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja (PDF), no 96/2009. Pysyvä linkki julkaisuun: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-219-316-2>.

Heinricius, G.: *Från Samhällslifvet i Åbo 1809–1827*. Kultur- och personhistoriska skildringar. Helsingfors 1914.

Häggman, Kaj: *Perheen vuosisata. Perheen ihanne ja sivistyneistön elämäntapa 1800-luvun Suomessa*. SHS/Helsinki 1994.

Isomäki, Veli-Pekka: *Turun palvelijattaret autonomian ajan loppuvuosikymmeninä. palvelijattaret ja heidän työnantajansa*. Suomen historian pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto 1982.

Jussila, Osmo: *Suomen suurruhtinaskunta 1809–1917*. Helsinki 2004.

Kaisti, Riikka & Puhakka, Martti: *Unikankareen kummulta Skanssin Malmille. Turun hautausmaan vaihteita*. Jyväskylä 1999.

Kalleinen, Kristiina: *Venäläinen Suomi*, s. 224–227. Teoksessa Maa, seutu, kulmakunta. Näkökulmia alueelliseen tutkimukseen (toim.) Maria Lähteenmäki. Historiallinen Arkisto 129. Helsinki 2009.

Klinge, Matti: *Keisarin Suomi*. Helsinki 1997.

Koskinen, Seppo & Tuija Martelin, Irma-Leena Notkola, Veijo Notkola & Kari Pitkänen: *Väestö tutkimuksen kohteena*. Teoksessa (toim.) Seppo Koskinen, Tuija Martelin, Irma-Leena Notkola, Veijo Notkola, Kari Pitkänen, Marika Jalovaara, Elina Mäenpää, Anne Ruokolainen, Markku Ryynänen ja Ismo Söderling. Suomen väestö. Helsinki 2007.

Kuhlberg, Svante Konstantin: *Venäläiset kauppiaat Helsingin historiassa*. Helsinki 2002.

Kurkimies, Igor: *Kauppiasliikemiesten F. P. Kiseleffin ja F. F. Kiseleffin - isän ja pojan - merkittävä osuus Helsingin talouselämän kasvuun 1800-luvulla*. Teoksessa (toim.) Svante Konstantin Kuhlberg. Venäläiset kauppiaat Helsingin historiassa. Helsinki 2002.

Lampinen, Marja-Liisa: *Venäläisyys Helsingissä / Ryskt i Helsingfors / The Russian Style in Helsinki*. Helsingin kaupunginmuseo. Helsinki 1984.

Lehtovaara, Ellen: *Turun asujaimistoon kuuluneet ulkomaalaiset vuoden 1827 palon ja Itämaisen sodan välisenä aikana*. Pro gradu -tutkielma, nro 144. Turun yliopiston Suomen historian laitos. Turku 1936.

Lento, Reino: *Maassamuutto ja siihen vaikuttaneet tekijät Suomessa vuosina 1878-1939*. Helsinki 1951.

Leitzinger, Antero: *Ulkomaalaiset Suomessa 1812–1972*. Helsinki 2008.

Melkko, Markku: *Venäläinen sotaväki Helsingissä*. Teoksessa (toim.) Marja-Liisa Lampinen. Venäläisyys Helsingissä. Ryskt i Helsingfors. The Russian Style in Helsinki 1809–1917. Helsingin kaupunginmuseo. Helsinki 1984.

Muroma, Seppo: *Suurten kuolovuosien (1696–1697) väestönmenetys Suomessa*. Historiallisia tutkimuksia 161. Suomen Historiallinen Seura. Helsinki 1991.

Mäntylä, R. A.: *Eriuskolaisuuskysymys Suomessa 1809–1889 I 1809–1871*. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja B, osa XLVIII. Turku 1954.

Nikula, Oscar: *Turun kaupungin historia 1809-1856*. Turku 1972.

Närhi, Matti: *Venäläiset joukot Suomessa autonomian aikana*. S. 161–180. Teoksessa Venäläiset Suomessa 1809–1917 (toim. Pauli Kurkinen). Historiallinen arkisto 83. Suomen Historiallinen Seura. Helsinki 1984.

Pitkänen, Kari: *Suomen väestön historialliset kehityslinjat*. Teoksessa (toim.) Seppo Koskinen, Tuija Martelin, Irma-Leena Notkola, Veijo Notkola, Kari Pitkänen, Marika Jalo-vaara, Elina Mäenpää, Anne Ruokolainen, Markku Ryyänen ja Ismo Söderling: Suomen väestö. Helsinki 2007.

Paaskoski, Jyrki: *Aurora Karamzinin vuosisata*. Teoksessa Aurora Karamzin. Aristokraatin elämä. Espoon kaupunginmuseon tutkimuksia 7. Keuruu 2006.

Rinne, Toivo T.: *Suomen sodasta kaupungin paloon*. Turun seitsemän vuosisataa. Turku 1965.

Rosenberg, Antti: *Muuttoliike Uudenmaan läänissä vuosina esi-industrialistisen kauden lopulla (1821–1880)*. Helsinki 1966.

Шкваров, Алексей: Когда пришли русские... Статистическое исследование семей русских военных чинов и финляндских женщин в гарнизонах Свеаборга и Гельсингфорса в первой половине XIX в.: по материалам Национального архива Финляндии. Выпуск I, Helsinki 2016.

Vainio, Esa: *Muuttoliikkeiden ja sosiaalisen kehityksen välinen suhde teollistumisen kauden alussa. Tutkimusongelmia ja tuloksia*. Teoksessa (toim.) Pentti Virrankoski, Vilho Nii-temaa, Kalervo Hovi ja Keijo Virtanen. Turun historiallinen arkisto 32. Turku 1978.

Vainio-Korhonen, Kirsi & Lahtinen, Anu: *Lemmen ilot ja sydämen salat. Suomalaisen rakkauden historiaa*. WSOY 2015.

Vihavainen, Timo: *Venäläiset tulivat. Sen jälkeen, kun ryssä maahan tuli*. Kolumni verkossa 6.1.2017 osoitteessa: <http://timo-vihavainen.blogspot.fi/2017/01/venalaiset-tulivat.html>

Waris, Heikki: *Helsingin kaupungin historia I–III*. Osa III Ajanjakso 1809–1875. Helsinki 1950.

Waris, Heikki: *Työläisyhteiskunnan syntyminen Helsingin Pitkäsillan pohjoispuolelle*. Helsinki 1973.

Wirilander, Kaarlo: *Herrasväkeä. Suomen säätyläistö 1721–1870*. Helsinki 1974.

Ylikangas, Heikki: *Puolisonvalintaan vaikuttaneista tekijöistä sääty-yhteiskunnan aikana*. Historiallinen aikakauskirja N:o 1. Helsinki 1968.

Zetterberg, Seppo: *Suomen sota 1808–1809*. Teoksessa (toim. Seppo Zetterberg) Suomen historian pikkujättiläinen. Porvoo 1995.

Ågren, Maria: *Making a Living, Making a Difference. Gender and Work in Early Modern European Society*. Oxford University Press 2016.